

industrija
gumijevih
usnjenih
in kemičnih
izdelkov

Sava Kram

21. MAREC 1975

ŠTEVILKA 4/5 — XV

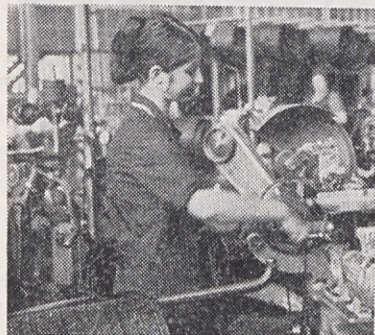
Poslovno poročilo

V letu 1974 je delovna organizacija poslovala pod izredno neugodnimi gospodarskimi pogoji. Zlasti po energetske krizi v drugi polovici leta 1973 so se razmahnila inflacijska gibanja tudi v visoko razvitih deželah, kar je povzročilo skokovito povečanje svetovnih cen tudi tistemu materialu, ki se troši v največjih količinah v gumarski industriji. Po zadnjih podatkih se za preteklo leto ocenjuje inflacija na svetovnem trgu na 14%, medtem ko je bila doma precej večja, okoli 32%.

Velika odvisnost gumarske industrije od uvoza — preko 70% surovin kupujemo na svetovnem trgu

— je torej neposredno vplivala na povečanje materialnih stroškov proizvodnje. Analogno tem obremenit-

(Stran 11—14)

Kulturo ljudem

Kultura mora postati del človekovega življenja, način in sredstvo, potreba. Za to pa je treba več narediti. Tudi sami moramo pomisliti, če nas zares zadovoljujejo plažaste, osladne, sentimentalne zgodbe, ponarejene narodne pesmi... Res pa je tudi, da bodo morali za kulturo odgovorni narediti kaj več, kot pa samo pisati deklaracije.

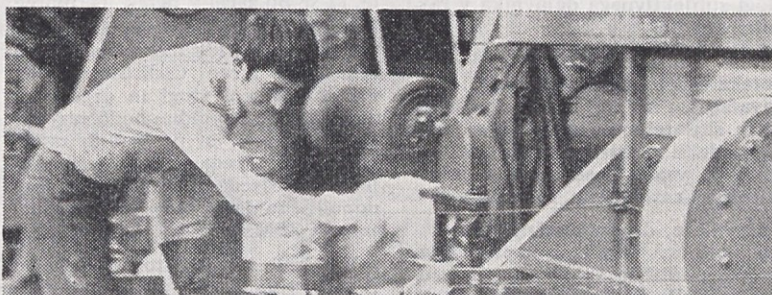
(Stran 22.)

Najmanj 2000 din!

Če bomo zares poprijeli za delo, varčevali kot doma, če bomo disciplinirano delali... bo uresničen predlog, da bi bil najnižji osebni dohodek v Savi letos 2000 din. Predlog je vsekakor utemeljen in tudi izvedljiv. Sicer pa preberite, kaj nam je o tem povedal Aleksander Stojanovič, vodja oddelka za industrijska razmerja.

(Stran 19.)

TOTRA: Letos 22% več

Totrini poslovni rezultati za leto 1974 so dobri, zato tudi letos hočejo narediti več. Kar za 22% več, in za ta marljiv delovni kolektiv je to velika naloga. Pomoč pričakujejo tudi od strokovnih sektorjev, zato so optimisti.

(Stran 4.)

KEMIČNA TOVARNA MOSTE - PROTEKTOR

Z Marjanom Perparjem smo se pogovarjali o delu in o načrtih Kemične tovarne Moste-Protektor. Če bo šlo vse dobro, bodo gradili novo protektrnico...

(Stran 9.)

O MLADINI — O MLADINI —

v tej številki objavljamo informacijo o njihovem seminarju v Kranjski gori, dogovor o nadaljnjem delu, tekmovanje med osnovnimi organizacija-

mi ZSM Sava, razgovor z Milanom Čuferjem. Mladi v Savi so letošnje leto pričeli z velikim elanom in v sredstvih obveščanja jih bomo podprli.

(Stran 15., 16., 21. in 24.)

POLITIKA CEN V 1975. LETU

Na strani 6. objavljamo zanimivo informacijo o oblikovanju cen v letošnjem letu. Odgovorni se zavzemajo, da se cene letos ne bi dvignile za več odstotkov kot lani. Za gumarsko industrijo je dovoljeno 18% in nekaj od tega smo že izkoristili.

55 NOVIH STANOVANJ ZA SAVČANE

Na razpis, ki je bil objavljen v Informatorju, se je prijavilo 230 Savčanov, 4 so kasneje prošnje umaknili, nekaj pa jih je medtem zapustilo podjetje, tako da je posebna komisija obravnavala 218 prosenj. Od tega se je za odkup stanovanj prijavilo samo 20 prosilcev, vsi ostali pa želijo brezplačna družbena stanovanja s tem, da prispevajo posojilo podjetju, kot ga določa pravilnik.

In memoriam

Veljko Vlahović

Dne 7. marca 1975 je umrl eden največjih jugoslovan-
skih revolucionarjev Veljko
Vlahović. Na komemorativni
seji predsedstva CK ZKJ je
tovariš Tito dejal:

S smrtjo tovariša Veljka
Vlahovića je nastala v vrstah
Zveze komunistov velika praz-
nina. Toda prav to nalaga čla-
nom Zveze komunistov Jugo-
slavije, da bodo še bolj aktiv-
ni, da bodo še bolj podobni
liku Veljka Vlahovića, da se
bodo še bolj približali njego-
vi dejavnosti in njegovi rev-
olucionarni nespravljalivosti.

S tem, ko ni več v naših
vrstah tovariša Veljka, pa to
ne pomeni, da je izginil tudi
njegov duh, njegova dela, nje-
gova revolucionarna dejav-
nost in njegov prispevek, ki
ga je dal k naši partiji in
našim narodom.

Veljko Vlahović se je kot
veliki revolucionar razdajal s
svojim delom. Delal je do
zadnjega dne in takorekoč
zgorel v delu. S tem nam je
naložil velik dolg. S svojim
življenjskim delom, požrtvo-
valnostjo in življenjem, ki ga
je dal, je naložil vsem našim
narodom, da se ga bodo spo-
minjali tako, da bodo stopali
po poti, po kateri je hodil on.
Komunisti morajo biti takšni,
kot je bil Veljko Vlahović.

Zato predlagam, da poobla-
stimo izvršni komite predsed-
stva CK ZK Jugoslavije, da
predlaga predsedstvu načine
za trajno obujanje spomina
na delo in osebnost tovariša
Veljka Vlahovića. To je ena
izmed obveznosti, ki jih mo-
ramo izpolniti nasproti nje-
mu.

Večna slava tovarišu Veljku
Vlahoviću!

Tvoj lik dragi naš tovariš
Veljko, bo ostal za zmeraj v
naših mislih in srcih.«

Sindikati v SOZD Polikem

Sestanek predsednikov sindikalnih organizacij Polikema

V četrtek, 20. februarja 1975, so se v sejni sobi delovne organizacije COLOR Medvode sestali predsedniki sindikalnih organizacij delovnih organizacij, združenih v sozd Polikem.

Na sestanku so obravnavali predlog ustanovitve koordinacijskega odbora sindikata Polikem. V razpravo je bil dan sporazum o ustanovitvi sindikalnega koordinacijskega odbora v sozdu Polikem. Na predlog prisotni niso imeli pripomb. Obravnavali so tudi poslovnik o delu omenjenega odbora in program dela odbora sindikata dleavcev v združenem podjetju Polikem za leto 1975. Pri tem so poudarili, da se je potrebno takoj dogovoriti o akciji za pridobitev skupnih letoviških in rekreacijskih objektov. Obravnavali so tudi finačni načrt za leto 1975 in se odločili za varianto, ki pravi:

Finančnega načrta na nivoju združenega podjetja Polikem ne sprejmemo, vsaka delovna organizacija bi nosila stroške za svoje delegate in skupne akcije, del preostalih sredstev, ki so potrebna za tekoče poslovanje, pa bi dotirala delovna skupnost Polikem.

Na sestanku so sklenili, da sve predloge dokumentov dajo v obravnavo sindikalnim organizacijam — članicam Polikema. Do 10. marca morajo o predlogih razpravljati vse članice Polikema in jih podpisati.

V razpravi je sodeloval tudi tov. Rihard Pevc, sekretar sveta ZK združenega podjetja Polikem. Prisotne je informiral o ugotovitvah in ocenil stopnje organiziranosti sozdov s sestanka sekretarjev ZK v sozdu, ki je bil v Mariboru. Na tem sestanku je sodeloval tudi tov. Franc Popit, sekretar ZK Slovenije.

Na posvetu so negativno ocenili sedanje stopnje organiziranosti nekaterih sozdov in opozorili na zaprtost takih povezovanj. Izjema pa je Polikem, ki je svoje povezovanje upravičil že z dobro pripravljenim samoupravnim sporazumom, v katerem so jasno opredeljeni nameni in cilji združevanja.

Res, da je minilo že pol leta od podpisa samoupravnega sporazuma in da nekateri že pričakujejo praktične rezultate. Biti moramo strpni in se zavedati, da vsaka nova organizacija potrebuje določen čas, da praktično uresniči svoje cilje, je povedal tov. Pevc. Dodal je še: sestank sekretarjev ZK v sozdu je opozoril na nujnost, da se morajo posamezne delovne organizacije v okviru sozda čimprej vključiti v razreševanje medsebojnih odnosov s posebnim poudarkom na branžo organiziranost znotraj Polikema.

L. Mraz

Mladinska politična šola v Bohinju

Prejšnji teden se je v hotelu Stane Žagar v Bohinju začela mladinska politična šola. Organizira jo OK ZSMS Kranj. Šola obiskuje 90 slušateljev iz Kranja in okolice.

Prvi cikel mladinske politične šole je razdeljen na dva dela po tri dni. Prejšnji teden so mladi poslušali predavanje Borisa Ziherla o dialektično-materialističnem pojmovanju sveta. Rado Jan, strokovni sodelavec centralnega komiteja ZKS, pa je predaval o maksistični misli v Jugoslaviji. V soboto, 8. marca, so poslušali predavanje Ivana Justineka o nastanku religije in o odnosu komunistov do religije in cerkve. V nedeljo je Stane Kranjc govoril o vlogi subjektivnega dejavnika v razvoju družbe.

Delo v mladinski politični šoli je potekalo predvsem v skupinah. Predavatelji so najprej obrazložili teme vsem slušateljem. Potem so se mladi razdelili v štiri skupine, od katerih je vsaka zase skušala odgovoriti na zastavljeno vprašanje.

Vse kaže, da bo letošnja mladinska politična šola lepo uspela. Mladinska politična šola vodi predsednik komisije za idejnopolitično delo pri občinskem komiteju ZSMS Kranj Srečo Nečimer. Vodstvo šole je v sodelovanju s kranjsko delavsko univerzo poskrbelo za kvalitetne predavatelje.

Vsi udeleženci šole so poleg ciklustranega gradiva dobili tudi tri knjižne zbirke: »Temelji«, »Delegat v samoupravni družbi« in zbirko Slavka Podmenika »Človek v sodobni družbi«, ki jih bodo s pridom uporabljali pri kasnejšem individualnem študiju in delovanju v družbenopolitičnih organizacijah.

V nedeljo so vse slušatelje testirali. Pokazali so veliko pripravljenost za tak način političnega izobraževanja.

Udeleženci mladinske politične šole v Bohinju med predavanjem

Drugi del mladinske politične šole, ki se bo začel v petek, 14. marca, bo za mlade še bolj zanimiv. V petek bo predsednik občinskega komiteja ZSMS Kranj Ciril Sitar predaval o družbeni vlogi in organiziranosti ZSMS. Popoldne bodo razpravljali o podobi in problemih mlade generacije. Predaval bo Zvone Filipovič, predsednik komisije za idejnopolitično delo pri republikanskem komiteju ZSMS.

V soboto bo direktor srednje politične šole centralnega komiteja ZKS Aleksander Kutoš govoril o pojmu in metodah političnega delovanja ter o problemu politične odgovornosti. Popoldne bodo mladi

poslušali predavanje Matjaža Krivca: Od diktature proletariata k asociaciji svobodnih proizvajalcev ter bistvo delegatskih razmerij.

Na zaključni dan bo udeležence mladinske politične šole obiskal predsednik izvršnega sveta skupščine občine Kranj.

Skupaj bodo razpravljali o položaju gospodarstva in stabilizacijskih prizadevanj v kranjski občini. Letošnje mladinske politične šole se je udeležilo veliko mladih z vseh področij delovanja, med njimi tudi predstavniki delovne organizacije Sava.

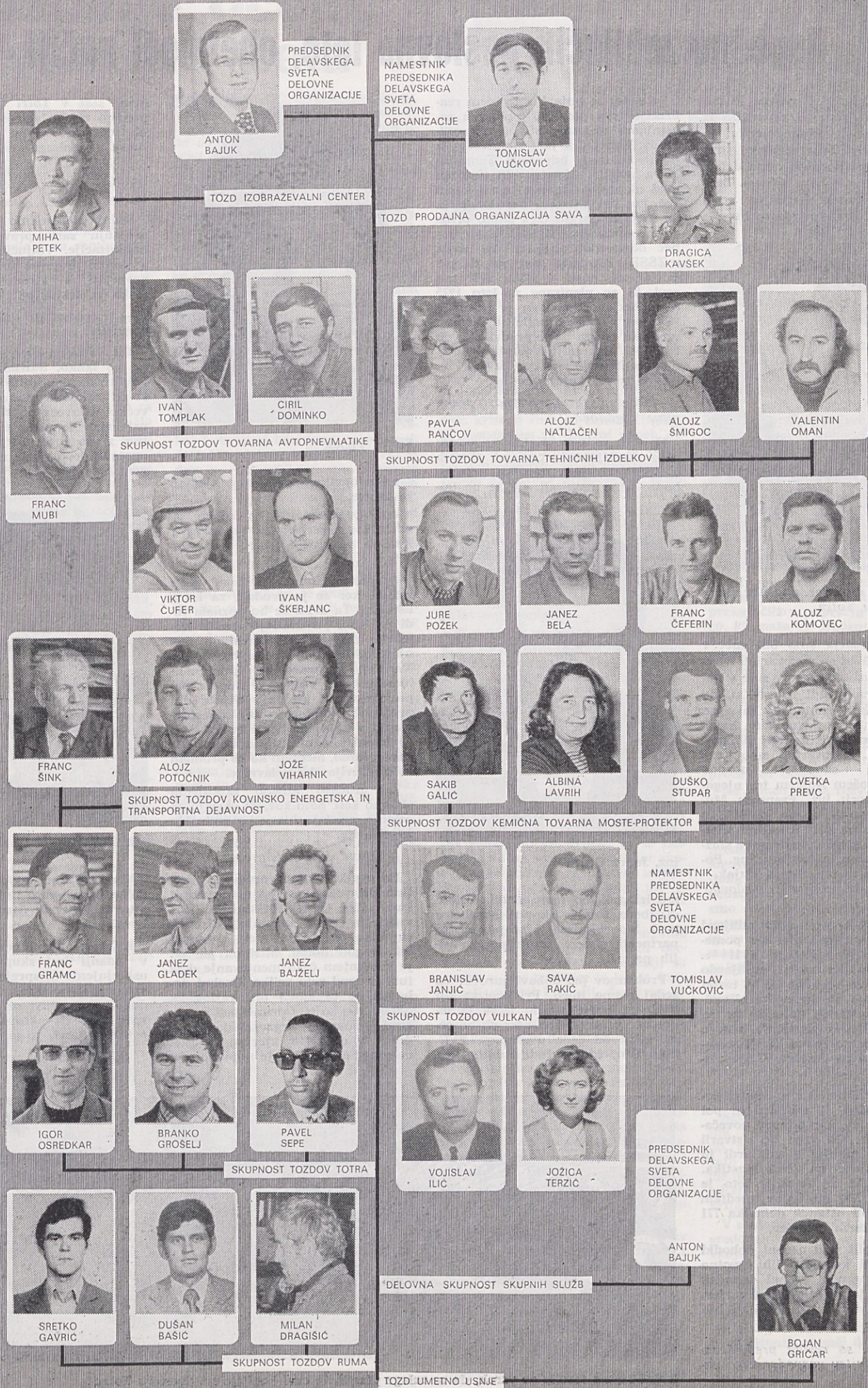
Alojz Boc

Ali ste vedeli?

Po najnovejših podatkih v organizacijah združenega dela v naši državi izhaja 940 časopisov s skupno naklado okoli 2.000.000 izvodov. Pri tem moramo povedati tudi to, da je ta ogromna številka kar za 350.000 izvodov večja od naklade

vseh dnevnih (jutranjnikov in večernikov) časopisov.

Samo v delovnih organizacijah štirih republik izhaja prek 800 časopisov: Hrvaška 250 časopisov, Slovenija 250 časopisov, Srbija 216 in Bosna in Hercegovina 107 časopisov.

Zapis iz Totre

Uspešno zaključili poslovno leto, obetajoči načrti

Nekaj več kot tri mesece je minilo, ko smo objavili reportažo iz Totre, tovarne pozamenterije in plastičnih mas. Prav tedaj so strokovne delovne skupine vneto delale na predlogih združitve s Savo. Zato je bil tisti zapis namenjen predstavitvi te delovne organizacije.

Miloš Rojc, dipl. inž. direktor skupnosti tozdvov Totra

Sredi februarja smo bili spet v Totri. Ne da bi se pogovarjali o rezultatih združitve, čeprav smo v pogovoru omenili tudi to, sodim, da bo bralce bolj zanimalo, kako so sklenili lansko poslovno leto, kakšne načrte imajo letos, kaj jih najbolj teži... Pogovarjali smo se z direktorjem skupnosti tozdvov TOTRA Milošem Rojcem ter njegovimi sodelavci: inž. Francom Muc, v. d. vodje tozda izdelki iz plastičnih mas, ing. Janezom Grumom, vodjo splošne kadrovske službe, varnostnem inženirjem, ing. Polonco Kalan in tov. Sonjo Vizjak.

— *Kako ste zaključili poslovno leto 1974?*

V letu 1974 smo dosegli 9 milijard 400 milijonov starih din, kar pomeni, da smo plan dosegli s 114%. Ostanek dohodka znaša 1 milijardo 100 milijonov ali 109,6%. V tozdu Pozamenterija so presegli realizacijo za 4%, ostanek dohodka pa za 40%. Pri izdelavi plastičnih mas je realizacija presežena za 21,5%, ostanek dohodka pa dosežen 97,7% planiranega.

Za leto 1975 planiramo celotni dohodek v višini 11 milijard in pol starih dinarjev, kar pomeni povečanje za 22%. Od tega bo ustvaril tozdvov Pozamenterija 2 milijardi in pol, 9 milijard pa tozdvov Plastika. Plan dohodka za letošnje leto je 3 milijarde 300 milijonov, medtem ko naj bi bil ostanek dohodka 771 milijonov starih dinarjev.

Lani so bili naši osebni dohodki za 2% višji kot smo jih prvotno planirali. Poprečni osebni dohodek v letu 1974 je znašal 2.775 dinarjev. V primerjavi z letom 1973 so bili povečani za 16,6%.

— *Kakšna so realna predvidevanja za izpolnitev gospodarskega načrta 1975?*

Že sedaj se pojavlja problem realizacije tega plana. Za planom zaostajamo trenutno že za 400 milijonov. Narejenih je 200 ton cevi, a jih ne moremo odposlati. Temu so kriva tesnila, ki nam jih določen tozdvov ni poslal. Dobava tesnil kasni več kot tri mesece, ker kvaliteta ne ustreza. Zaradi tega lahko pride do nepopravljive škode, če bo kupec odpovedal pogodbo (za izvoz v ZSSR). Poudariti moramo, da gre za začeten posel v višini 1000 ton cevi, ki so planirane za leto 1975 (I. polletje). Predviden je izvoz še 1000 ton v drugem polletju. Celotna vrednost izvoza pa je predvidena do leta 1980. Razumljivo je, da bo ocenila realizacijo našega izvoza na osnovi izvrševanja pogodbe.

— *Obstoja torej nevarnost prekinitve pogodbe?*

Bojimo se tega. Kakor se odpre plan razdeljevanja cevi po okrajih v ZSSR, to je v začetku poletja, bodo ostro reagirali. Če se ne bo-

inž. Janez Grum

mo izkazali, bo temu sledila velika družbena škoda. Skupen posel gre prek Slovenijalesa, kjer pogodbeni partnerji obveze izpolnjujejo, mi jih pa ne.

Problemov pri dobavi surovin do sedaj nismo imeli. Pri proizvodnji PVC pa bomo vezani letos le na domače proizvajalce, kjer pa bo cena višja od cene uvoženega PVC. Polietilen, ki ga tudi rabimo, pa

Sonja Vizjak

sami nabavljamo iz uvoza, kjer so že težave.

— *S pozamenterijo pokrivata 90 odstotkov čevlarske industrije. Kakšna so predvidevanja v prodaji?*

Čevlarska industrija ima velike zaloge, ker se je prodaja za izvoz ustavila. Ta kriza se bo poznala tudi pri naši proizvodnji vezalk. Kolekcije teh pa se ne prenehanje menjavajo, vezano seveda na modo. Naročilo za surovine (predilnici) moramo dati vsaj za 3 mesece naprej, medtem ko pa v neposredni proizvodnji stalno prihaja do sprememb v naročilih. Problemov s trgovinami nimamo, njihova naročila upoštevamo, medtem ko so problem velike čevlarske delavnice.

Za prodajo imamo zaposlenih skupno šest potnikov, ki skrbijo za celotno prodajo blaga na področju Jugoslavije.

— *Imate dovolj delavcev?*

Primanjkuje nam predvsem moških delavcev, ker je v proizvodnji kar velika (36%) fluktuacija. Kot razlog za odhod navajajo troizmensko delo, osebni dohodek, ki naj bi bil drugod boljši. Mislimo pa, da je v zadnjem času menjavanje dela tudi drugod zelo veliko. Osebni dohodki ne bi smeli biti razlog za odhod, saj so ti v primerjavi z drugimi delovnimi organizacijami še dobri. V oddelkih, kjer so zaposlene pretežno ženske, je poprečni de-

lovni staž v Totri 15–16 let, kar pomeni visoko starostno strukturo, ob tem pa imamo stalno precej žensk na bolezenskem dopustu.

— *Kako in kje, na katerih področjih, sodelujete s skupnostmi tozdvov v Savi?*

Sedaj sodelujemo predvsem na urejanju samoupravnih aktov in organizacije. Vključili pa se bomo v skupni program in se želimo dogovarjati s strokovnimi delavci služb in sektorjev.

— *V čem vidite boljše odnose po združitvi?*

Težave so na obeh straneh in nam ne bo lahko. Skušali pa se bomo truditi, da nas kljub vsem težavam stvari ne bodo razdružile. Pretežna večina delavcev pa si mnenje more ustvarjati le prek glasila. Zato ga tudi z vso pozornostjo prebirajo in ugotavljajo, da nas ni v tem skupnem časopisu.

inž. Franc Muc

Vseskozi smo na to združitve gledali stvarno, zato tudi večjih rezultatov v kratkem času nismo pričakovali.

Kljub temu pa spoznavamo, da v sedanji fazi skupnega dela, ko usklajujemo in sprejemamo skupne samoupravne akte, za nas ti niso dovolj razumljivi oz. niso precizno speljani. Teh aktov pa je veliko, prihajajo novi, ki so popravljeni prejš-

(Nadaljevanje na 10. strani)

Nekvalitetna tesnila so vzrok, da se zaloge plastičnih cevi kopičijo na dvorišču Totre

Uvajanje ocene kvalitete dela

»Odločitev je padla«, mi je dejal sredi preteklega leta vodja oddelka, ko se je od debate razgret vrnil s sestanka kolegija. »Razmisli o sistemu ocenjevanja kvalitete dela, ki bi prišla v poštev za delavce naše delovne organizacije, ki delajo na delovnih mestih, kjer kvaliteta dela ni merjena s podatki kontrole. Pripravi ustrezne predloge za samoupravne organe. Osnovni namen ocenjevanja naj bo spodbuditi tisto vedenje pri delu, ki povečuje učinkovitost delovne organizacije!«

Pri tako jasno določeni delovni nalogi se ne postavlja dodatnih vprašanj, temveč je treba kar ugrizniti v kisló jabolko in začeti z delom. Kislo jabolko pravim zato, ker spada poseganje na področje delitve osebnega dohodka in motivacije za delo med najbolj občutljivejša področja medsebojnih odnosov v združenem delu.

Ocena kvalitete dela je na podlagi opazovanja podana ocena delavca o njegovem obnašanju pri delu. Pri tem poudarjamo, da se ne ocenjuje delavčeva osebnost nasploh, ampak le njegovo delovanje v delovni organizaciji, gledano skozi prizmo njegovega prispevka s skupnim uspehom. Pri oceni kvalitete dela nas ne zanima vrednost delovnega mesta, ampak vrednost delavca, ki na njem dela.

Po postavitvi definicije (vsebinska določitev pojma) ocene kvalitete dela smo skrbno proučili strokono literaturo ter se posvetovali z odgovornimi v drugih delovnih organizacijah o njihovih izkušnjah na področju ocenjevanja. Postavili smo izhodišča za zgradbo našega sistema ocenjevanja kvalitete dela.

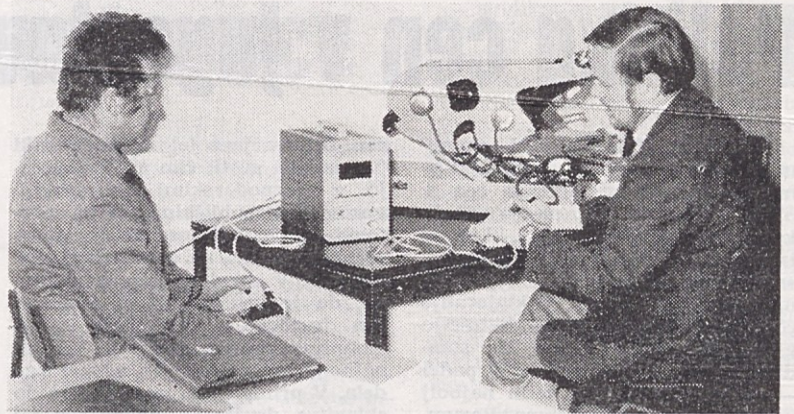
Ugotovili smo, da enotna ocenjevalna lista ni primerna za vse delavce. Kriteriji, ki so pomembni za uspeh ene skupine delavcev, so manj pomembni za delovni uspeh druge skupine delavcev, ki dela na bistveno drugačnih delovnih mestih, in obratno. Strinjali se bomo v ugotovitvi, da moramo npr. vodilnega delavca ocenjevati po drugih kriterijih kot delavca pri stroju, če hočemo, da bosta oba dobila ustrezno oceno za svoja prizadevanja v delovni organizaciji.

Delavce, ki pridejo v poštev za ocenitev, smo podelili na tri značilne skupine in glede na to delitev predlagali tudi tri ocenjevalne liste. Po ocenjevalni listi za »proizvodne in neproizvodne delavce« (ime liste ni najbolj primerno), naj se ocenjujejo delavci, ki delajo na nekvalificiranih, priločitvenih in poklicnih delovnih mestih ozkega in širokega profila. Po enotni ocenjevalni listi se ocenijo strokovni delavci, kamor spadajo vsi, ki delajo na delovnih mestih, kjer se zahteva najmanj štiritletna srednja šola ali njej enakovredna izobrazba. Tretja lista pa je rezervirana za ocenjevanje vodstvenih in vodilnih delavcev naše organizacije.

Na vseh treh ocenjevalnih listah mora biti vsota zbranih točk tako na spodnji kot na zgornji meri enaka. Z drugimi besedami, to pomeni, da lahko doseže odličen delavec, ki dela na nekvalificiranem delovnem mestu, npr. snažilka, ki je ocenjena po listi za proizvodne in neproizvodne delavce, enako število točk kot odličen strokovni delavec, ki je ocenjen po listi za strokovne delavce.

Vsak kriterij v ocenjevalni listi se deli na pet stopenj. Ocenjevanje s petimi stopnjami je nam najbližje. Z njim smo se seznanili že v osnovni šoli. Vsi dobro poznamo ocene nezadovoljivo, zadovoljiv, dober, prav dober in odličen. Tudi pri našem ocenjevanju smo iz teh in še drugih razlogov obdržali razpon petih stopenj, toda za razliko od šolskih ocen smo pisali tisto obnašanje pri delu, ki ustreza vsaki izmed petih stopenj. S tem postopkom smo skušali ocenjevalcem olajšati ocenjevanje in izboljšati objektivnost podanih ocen. Če bi obdržali šolske ocene, bi pogosteje prišlo do različnih tolmačenj posameznih stopenj, tako pa se lahko ocenjevalci in ocenjeni vedno opirajo na opis stopnje.

Da ocenjevalci ne bi avtomatično delili ocene, si kriterijske stopnje ne sledijo po vrstnem redu, vrstni red smo spremenili tako, da se bodo ocenjevalci morali poglobiti v opis stopenj, če bodo hoteli podeliti pravično oceno na posameznem kriteriju.

Jože Šepic, dipl. ind. psih. pri svojem delu

Ko smo določili petstopenjsko opisno lestvico, smo lahko pristopili k bistvu naših problemov, to je določitev kriterijev, ki so najpomembnejši za uspeh pri delu. Važno je, da v ocenjevalno listo vnesemo le tiste kriterije, ki so tesno povezani z delovnim uspehom. Tako npr. kriterij »urejen zunanji izgled« ni pomemben za delovni uspeh delavca, ki dela za strojem, in ocena na tem kriteriju ne bi pravilno odražala njegovega prispevka k skupnemu uspehu. Imenovani kriterij bo verjetno bolj pomemben za delovni uspeh npr. prodajalca v trgovini.

Delo na razvoju ocenjevalnih list je potekalo do sedaj predvsem v psihologovi pisarni. Izbor kriterijev pa zahteva, da v nadaljnji postopek vključimo tudi druge delavce naše delovne organizacije.

Zbrali smo večje število kriterijev, ki so po mnenju literature pomembni za uspeh pri delu. Te smo predložili v ocenitev večjemu številu slučajno izbranih delavcev. Predložene kriterije so ocenjevali tako, da so z vrednostjo 10 obeležili kriterij, za katerega so domnevali, da največ prispeva k delovnemu uspehu, kriterij, ki najmanj prispeva, je dobil oceno 1. Ostale kriterije so ovrednotili z vsesnimi ocenami.

Analiza je pokazala, da se mnenja anketiranih ujemajo predvsem v petih kriterijih, pri drugih pa se razhajajo ali pa so jih označili kot skoraj nepomembne za delovni uspeh. Ta tendenca je bila prisotna pri izboranju kriterijev za vse tri ocenjevalne liste.

Na podlagi ugotovljenih mnenj smo iz izbranih kriterijev sestavili ocenjevalne liste. Nekateri kriteriji so enaki za vse tri liste; te bomo imenovali splošni kriteriji, drugi pa so specifični in so vnešeni le v določeno ocenjevalno listo.

V ocenjevalno listo izbrani kriteriji ne prispevajo v enaki meri k delovnemu uspehu. Ponovno smo uporabili mnenja anketiranih in dali kriteriju, ki je zbral največje število točk vrednost 2, kriteriju z najmanjšo vsoto pa vrednost 1. Tako znaša razmerje med kriteriji na vsaki ocenjevalni listi 2:1.

S tem smo tudi upoštevali predlog družbenopolitičnih organizacij, ki so priporočale čimmanjši razpon med posameznimi kriteriji.

Vrednost posameznih kriterijev smo v strokovni službi zadržali z motivacijo, da omogočimo ocenjevalcem, da se lahko pri ocenjevanju usmerijo le na opise stopenj.

Ko ocenjevalec oceni delavca na vseh petih kriterijih, opravi nadaljnji postopek strokovna služba, da ugotovi številčni iznos ocene. To opravi tako, da se vrednost vsakega

kriterija pomnoži z vrednostjo prečrtane stopnje. Postopek se ponovi na vseh petih kriterijih, končna vsota po predstavlja doseženo oceno za kvaliteto dela. To nato pretvorimo v procentno število. Delavec, ki je na vseh petih kriterijih prejel največjo vrednost, ima 100 procentov ocene in prejme največji možni procent na osebni dohodek, ki je določen za kvaliteto dela. Drugi delavec, ki je prejel 50 procentov ocene, pa dobi poprečen procent, ki je odrejen za kvaliteto dela, in tisti, ki dobi 0 procentov ocene ali če ima oceno celo negativen znesek, ne prejme dodatka za kvaliteto dela.

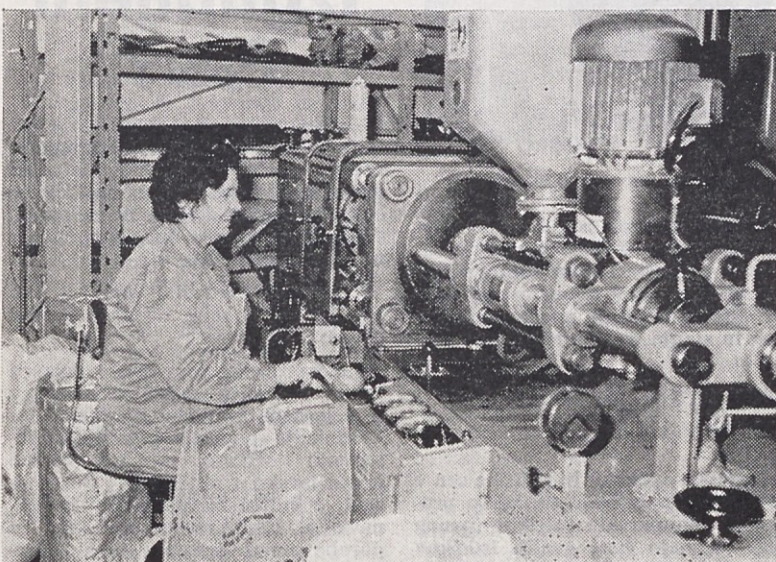
Za primer, da bi ocenjevalci prestrogo ali preblago ocenjevali, smo uvedli popravke ocene. Navzdol se popravijo ocene, če so ocenjevalci prekoračili v poprečju srednjo mero, ki znaša 50 procentov, če pa so bili prestrogi, se izpelje popravek navzgor za toliko, da čonta doseže poprečje 50 procentov. Npr. poprečna ocena enote je 44 procentov, torej je v poprečju vsaka ocena za 6 odst. prenizka. K vsaki posamični oceni v tej enoti bomo prišteli 6%. Janez, ki je imel do sedaj 58 procentov ocene, bo s popravkom imel 64 procentov ocene.

Na koncu opisa razvoja ocenjevanja v Savi ostane še odprto vprašanje, kdo naj bo ocenjevalec. Med številnimi možnimi rešitvami smo predlagali, da to sila odgovorno nalogo opravijo neposredni predpostavljene, ki imajo v organizaciji položaj vodstvenega delavca. Za to rešitev smo se zavzemali iz naslednjih razlogov: vodja najbolj pozna delo, ki ga opravlja delavec, in delavca samega ter bo zato njegova ocenitev najbližje objektivni resnici, nadaljnjo podporo za to odločitev smo prejeli iz delovnih organizacij, ki že imajo vpeljan podoben sistem ocenjevanja, in ne nazadnje je raziskovala študija, ki je bila izvedena v večji slovenski delovni organizaciji pod okriljem univerze pokazala, da so vodje najprimernješi ocenjevalci svojih sodelavcev.

Seveda se zavedamo, da kljub vsemu lahko pri ocenjevanju prihaja do možnih subjektivnosti. Sistem zato dopušča pritožbo na svet za medsebojna razmerja. Ocenjevanje se lahko pritoži, da je na določenem kriteriju neustrezno ocenjen.

V naslednji številki Save bomo posredovali rezultate minulega ocenjevanja in pokazali na slabe in dobre strani prve ocenitve. Prav tako vas bomo seznanili z ukrepi, ki smo jih na vašo pobudo sprejeli z namenom, da bi odstranili pomanjkljivosti in utrdili dobre strani ocenjevalnega sistema v naši delovni organizaciji.

Jože Šepic

Detajl iz Totre

Politika cen v Jugoslaviji v I. 1975

Tov. Pavle Zalokar, dipl. ekonomist, nam je poslal v objavo informacijo o letošnji politiki cen v SFRJ. Čeprav je informacija nekoliko težje razumljiva bralcu, ki se na ta področja ne spušča vsakodnevno, smo menili, da jo boste mnogi z zanimanjem prebrali. Usklajevanje cen, prizadevanja za stabilizacijo gospodarstva ter težnje, da standard zaposlenih delavcev ne bi padel — so v zadnjih dveh letih najbolj pogosto obravnavane teme. Razumljivo: vsakdo od omenjenih področij je medsebojno močno odvisno.

Težišče v omejevanju inflacije

Izhodišče letošnje politike cen je podano v resoluciji o temeljih skupne politike ekonomskega in socialnega razvoja Jugoslavije v letu 1975, ki je bila objavljena konec decembra (Uradni list SFRJ št. 66/74). Njeni zaključki napovedujejo, da bo težišče politike trga in cen v letu 1975 na omejevanju inflacije. V ta namen naj bi ukrenili, kar je potrebno na vseh področjih ekonomske politike in na ta način, po potrebi pa tudi s čistimi administrativnimi ukrepi, zadržali poprečno rast cen v mejah lanskega leta.

V skladu s smernicami resolucije so zvezni izvršni svet in izvršni svet republik in avtonomnih pokrajin 6. februarja podpisali dogovor o izvajanju politike cen v 1975. letu; ta dogovor je izšel v Uradnem listu SFRJ št. 71/75.

Stopnja rasti cen enaka kot lani

Osnovna naloga podpisnikov je, da zadrže poprečno stopnjo rasti cen v tekočem letu v mejah lanskega leta. Dane so določeno kvantifikacije teh meja, in sicer: stopnje rasti cen v letu 1975 (računano december 1975 proti decembru 1974) mora biti manjše v primerjavi s stopnjo rasti v letu 1974 (december 1974 proti decembru 1973), in to poprečno za okrog:

- 50 % pri cenah proizvajalcev industrijskih proizvodov,
- 40 % pri cenah na malo,
- 5 % pri življenjskih stroških.

Stopnja rasti cen kmetijskih proizvodov ostane na nivoju stopenj, določenih v Zelenem planu.

Proizvodi in usluge iz pristojnosti federacije, sem sodijo tudi vsi proizvodi Save Kranj, naj bi imeli v okviru globalnega zmanjšanja cen naslednje zmanjšanje cen:

- poprečno 50 % pri cenah proizvajalcev industrijskih proizvodov,
- poprečno 40 % pri cenah na malo,
- poprečno 14 % pri življenjskih stroških.

Zagotoviti neposreden vpliv združenega dela

Da bi dosegli predvidene cilje v nadaljnjem besedilu zavezuje podpisnike — izvršni svet federacije, republik in avtonomnih pokrajin, da v skladu s svojimi pravicami in dolžnostmi utrdimo program mer in zagotovijo dogovorjeno oblikovanje

cen. Dogovorjeno je, naj podpisniki (vsi izvršni sveti) čim več sodelujejo z gospodarskimi zbornicami, zvezno in republiški, da bi zagotovili kar najbolj neposreden vpliv združenega dela na odločitve v politiki cen. V skladu s tem je določeno, da je osnovni režim kontrole cen družbeno dogovarjanje in samoupravno sporazumevanje, ker oni najboljše izražajo vpliv združenega dela. V primeru, da ne bi prišlo do sklenitve družbenih dogovorov ali se le-ti ne bi izvajali, šele tedaj lahko izvršni sveti za svoja področja regulirajo cene s svojimi predpisi.

Zaradi usklajevanja sistema cen z Ustavo SFRJ, bo zvezni izvršni svet nosilec akcije za izpopolnitev dosežnega zakona o družbeni kontroli cen iz leta 1972. Predvideno je, da bo predlog v svoji končni obliki, uskladen z mnenji republik in pokrajin, izdelan do konca junija 1975, nakar bodo predložene spremembe in dopolnitve sedanjega zakona. Posebno pozornost je treba posvetiti usklajevanju predpisov s področja družbenega dogovarjanja in samoupravnega sporazumevanja.

Sproščanje cen

V soglasju z ekonomsko politiko razvoja se nadaljuje politika sprostitve cen. Zvezni izvršni svet bo v tekočem letu, na osnovi soglasnosti izvršnih svetov republik in avtonomnih pokrajin, odredil seznam proizvodov in storitev iz pristojno-

naša dogovor. Se pravi, da povsem svobodnega oblikovanja cen, ki bi bilo seveda lahko zelo problematično, ni, in so praktično vsi trije bolj ali manj pogojno svobodni.

Podpisniki bodo dolžni pravočasno in neprestano spremljati izvrševanje dogovora tako v pogledu dogovorjenih okvirov kot tudi v pogledu predvidene dinamike. Po potrebi pa bodo intervinovali s svojimi predpisi neposredno na nivo cen ali pa z blagovnimi rezervami, intervencijskim uvozom, itd. na preskrbljenost trga oziroma odnose med ponudbo in povpraševanjem.

Marže in rabati

V posebnem členu je tudi poudarjeno, da morajo vsi izvršni sveti delovati na tem, da se marže in rabati pretvorijo v novo kategorijo razlike v ceni, ki pa bi se lahko oblikovale šele po sklenitvi samoupravnih sporazumov o združevanju dela in sredstev proizvodne in prometne sfere. O tem je bilo veliko govora že v letu 1975 in čeprav je bil 1. 1. 1975 postavljen kot mejnik, od katerega dalje bi takšni sporazumi stopili v veljavo, za sedaj še ni bil sklenjen niti eden. Značilno zanje je, da trgovina pravi, da proizvodnja ne kaže dovolj interesa, in da zvezni tržni organi pravijo, da ima pobudo industrija.

Osnovni kriterij za svobodno oblikovanje cen proizvodov ostaja še

Avtor sestavka dipl. oec. Pavle Zalokar

sti federacije, ki naj se prenesejo v pristojnost republik in pokrajin, v okviru svoje pristojnosti pa bo stremel, da se poveča število proizvodov in storitev, katerih cene bodo stvar dogovarjanja in sporazumevanja. Spisek teh proizvodov bo zvezni izvršni svet sprejel v začetku marca.

V letu 1975 bomo imeli tako 3 osnovne režime oblikovanja cen po pogojih trga:

- družbeni dogovor,
 - samoupravni sporazum,
 - svobodno oblikovanje cen.
- Vendar bodo vsi trije režimi morali upoštevati omejitve, ki jih pri-

naprej primerjava cen domačih proizvajalcev in cen izdelkov iz uvoza, seveda z upoštevanjem stanja v primarni razdelitvi dohodka oziroma socialnega položaja posameznih panog in stanja na domačem trgu.

Gumarski proizvajalci največ 18 %

Dogovor o izvajanju politike cen v letu 1975 predvideva, da lahko proizvajalci gumarskih izdelkov (panog 126) dvignejo cene svojih izdelkov največ do 18 %. SAVA je povečanja pri tehničnih izdelkih v precejšnji

meri že uresničila (med drugim je za 18 % povečala cene transportnih trakov, klinastih jermenov), pri vseh vrstah pnevmatike, kjer je za spremembo cen potrebno podpisati samoupravni sporazum (podpišejo ga vsi proizvajalci pnevmatike), pa je predloženo 15,9 % globalno povečanje v obravnavi pri pristojnih zveznih organih in lahko pričakujemo, da bomo konec marca že prodajali po višjih cenah. Vsem jugoslovanskim izdelovalcem pnevmatike pa bi ostalo v rezervi še 2,1 % možno povečanje.

Zasičen domači trg?

Iz sprejetih dogovorov je povsem jasno, da ne bomo mogli vseh povečanih stroškov poslovanja kriti z višjimi cenami proizvodov. Morali bomo varčevati na vseh področjih. Pa še nek drug dejavnik je v gumarski industriji čedalje bolj prisoten, jugoslovanski trg bo postal kmalu preozek za nekatere skupine gumarskih izdelkov. Predvsem velja tu omeniti transportne trakove, pnevmatiko za osebna vozila in umetno usnje, in sicer sodi v panogo 125, vendar je za Savo zelo pomemben. Treba bo izbrati pravilen dolgoročni koncept proizvodnje, na osnovi prehodnih analiz, in se z njim v vseh pogledih uveljaviti pri odmačih in tujih partnerjih. Nujno pa bi bilo tudi spremeniti konkretno oblikovanje cen posameznih vrst pnevmatike oziroma oblikovanje samega cenika, saj dovoljena linearna povečanja v globalu ali po posameznih skupinah pnevmatike stalno obnavljajo že več let stara paritetna razmerja, ki so že zdavnaj neživiljenjska in v neskladju s trenutnimi razmerami na trgu. Prav tako pa si moramo prizadevati, da ukineмо absurd, ki je trenutno po spremembah višine prometnega davka dne 10. februarja letos, v veljavi in ki se glasi: na rezervne dele za osebna vozila, razen avtoplaščev in avtozračnic, se plačuje prometni davek po stopnji 12,5 %. Tu bi se našla precejšnja rezerva v ceni, bodisi v prid potrošnika ali proizvajalca, ker se za avtoplašče še vedno plačuje 20 % zvezni prometni davek poleg 10 % republiškega in občinskega.

Pavle Zalokar, dipl. oec.

Izgubljeni čas?

Na enem od številnih sestankov: vstane funkcionar: »Tovariši, ali veste koliko časa zgubimo, ko se enkrat zberejo delavci na sestanek delovne skupine?« In pove število ur — v tisočih. No, in?

Odgovor: Centralni komite ZK Slovenije, 3. seja, Uresničevanje ustave

»... nasprotniki nove vloge delavca pri upravljanju zadev in sredstev v celotnem procesu družbene produkcije pogosto ocenjujejo delegatski sistem in neposredno upravljalstvo aktivnost delavcev zgolj z vidika ekonomskega izračunavanja izgubljenega zaslužka in porabe zunaj prostega časa delavcev, kot da gre za »izgubljeni« služek in za »izgubljeni« čas.«

Zaključki sindikalne konference

V zadnji številki glasila smo vam obljubili zaključke oziroma sklepe sindikalne konference. V želji, da se z zaključki seznanijo najširši krogi Savčanov, jih objavljamo v tej številki glasila s priporočilom komisije za zaključke, ki predlaga vsem osnovnim organizacijam sindikata, da sprejmejo predlog izhodišč programa dela sindikata v novi mandatni dobi hkrati z dodatnimi predlogi iz razprav na sindikalni konferenci kot zaključke konference.

1. Nadaljnji razvoj samoupravljanja

- a) Zbor delavcev:
 - pravilna in racionalna organiziranost zborov delavcev;
 - pravočasna in zadosti jasna informacija: informacija mora biti objavljena najmanj 7 delovnih dni pred sklicem zborov delavcev;
 - kvalitetna razlaga informacij;
 - uveljavljanje predlogov posameznih delavcev, če so ti predlogi v splošnem interesu delovne organizacije;
 - po potrebi organizirati usklajevalni postopek;
 - konkretna opredelitev v statutu tozda delnih zborov in sindikalnih skupin.
- b) Samoupravni organi v tozdih:
 - dosledno izvajanje statuta tozda in sporazuma o medsebojnih razmerjih;
 - uveljavljanje delavskega sveta, sveta za medsebojna razmerja in odborov samoupravne delavske kontrole;
 - spoznavanje in reševanje svojih problemov, upoštevajoč razmere tudi sosednjih tozdov;
 - racionalno in funkcionalno združevanje tozdov v ustrezne skupnosti tozdov.

- c) Samoupravljanje na ravni skupnosti tozdov in delovne organizacije:
 - uveljavljanje delegatskega odločanja delegacij tozdov in skupnosti tozdov;
 - preprečiti lokalistično delovanje posameznikov ali skupine;
 - spremljanje delovanja delegatov in delegacij v delavskih svetih in odborih delavskih svetov;
 - zagotoviti enotno politiko delovne organizacije in po potrebi polno solidarnost med tozdi;
 - po potrebi zahtevati izdelavo novih samoupravnih aktov oziroma predlagati ustrezne spremembe.
- č) Sindikat in delegatski sistem:
 - spremljati delovanje delegatov in delegacij v občinski skupščini in samoupravnih interesnih skupnostih;
 - organizirati delegacijo za republiško in zvezno skupščino;
 - spremljati delovanje delegatov v delavskem svetu Polikema in Združenju kemične industrije Slovenije;
 - pri vseh delegacijah organizirati ustrezno povezavo oz. odgovornost do zborov delavcev in samoupravnih organov;
 - zagotoviti vsem delegatom normalne pogoje delovanja.

2. Gospodarjenje in produktivnost dela

- a) Splošni pogoji gospodarjenja in gospodarska politika:
 - vključevanje v razprave o druž-

benoekonomskem razvoju občine, republike in zveze;

- zagotoviti enotne kriterije za vrednotenje svojega dela v vseh panogah proizvodne in neproizvodne dejavnosti;

- zavzemanje za razvoj enotnega jugoslovanskega tržišča na osnovah družbene delitve dela.

b) Sindikat in integracijski procesi:

- prizadevati se za nadaljevanje integracijskih procesov na osnovi ugodnih družbenoekonomskih in socialnih analiz;

- zavzemanje se za celovitno, funkcionalno in samoupravno povezavo med proizvodnimi in trgovinskimi organizacijami;

- izpopolniti organiziranost in povezanost že integriranih delovnih organizacij k Savi Kranj.

c) Izvrševanje delovnih nalog in produktivnost:

- dosledno izvajati tehnološko, plansko in delovno disciplino;

- energično se bojevati proti nedisciplini, samovolji, neopravičenemu izostajanju z dela, zamujanju, predčasem zapuščanju delovnega mesta, malomarnemu odnosu do dela in sredstev in povzročanju slabih odnosov med sodelavci;

- optimalno izkoriščanje strojev in delovnega časa;

- v srednjeročni razvojni program delovne organizacije vključiti izgradnjo centralnega laboratorija;

- s surovinami in polizdelki ravnati skrajno pazljivo;

- prizadevati se za čim boljše kvaliteto izdelkov;

- posvetiti več pozornosti raziskavi nabavnega in prodajnega trga;

- spodbujati razvoj iznajditelstva, novatorstva in racionalizatorstva;

- izpolniti pravilnik o novatorstvu;

- še naprej intenzivno razvijati in povečevati kapaciteto notranje prodajne mreže (POS);

- z organizacijo dela in poslovanja zmanjšati splošne stroške na enoto proizvoda;

- še bolj združiti umsko in fizično delo;

- skrbeti za zvišanje storilnosti dela v proizvodnji in strokovnih sektorjih;

- izboljšati medsebojne odnose na ravni delovne organizacije in v okviru posameznih tozdov.

3. Razporejanje dohodka in delitev sredstev za osebne dohodke

a) Ugotavljanje in razporejanje dohodka

- zagotoviti izkazovanje dohodka in skupnega dohodka po tozdih in skupnosti tozdov;

- razmere delitve dohodka na akumulacijo in porabo določajo delavci v tozdih na podlagi sprejetih razvojnih načrtov in določenih pogojev pridobivanja dohodka in jih spreminjajo odvisno od sprememb pogojev gospodarjenja in sprememb v razvojnih načrtih;

- v procesu izdelave, usklajevanja in odločanja o razvojnih načrtih morajo delavci neposredno sodelovati in izraziti svoja stališča tako, da se bo vrednost vseh načrtov ocenjevala s stališča ustvarjanja pogo-

jev za naraščanje produktivnosti dela, dohodka in življenjskega standarda;

- o združevanju vseh sredstev tozdov morajo delavci neposredno odločiti;

- če kak tozid dosega izredno velik procent ostanka dohodka, ki je rezultat izjemno ugodnih naravnih, tržnih ali kakih drugih razmer, se del dohodka obvezno izloči za razširitev materialne osnove delovne organizacije;

- proizvodni samostojni tozidi morajo participirati na ustvarjenem dohodku prodajnega tozda glede na količino prodanih izdelkov (za notranje prodajne tozde zadostuje dogovor o uporabi ostanka dohodka);

- o vseh združenih sredstvih tozid morajo biti delavci najmanj dvakrat letno obveščeni glede porabe sredstev.

b) Delitev sredstev za osebne dohodke:

Razvijati in povečevati kapacitete

- izvajati samoupravni sporazum o razporejanju in delitvi sredstev za osebne dohodke ter po potrebi zahtevati spremembo določenega člena oziroma dopolnitev sporazuma;

- vztrajamo, da se vključijo naše pripombe in osebne dohodke v kemični industriji Slovenije, sicer pa zahtevamo, da službe Polikema izdelajo v prvi polovici leta 1975 nov sporazum;

- najnižji osebni dohodek mora zagotoviti normalne življenjske pogoje delavca (materialna varnost);

- od meseca marca 1975 osnovni osebni dohodek ne sme biti nižji kot 2.000,00 din (pri normalnem doseganju delovnega učinka in kvalitete);

- sindikat mora sodelovati pri dogovarjanju o najvišjem osebnem dohodku v delovni organizaciji;

- postaviti enotne kriterije za vrednotenje enakih oziroma podobnih kategorij delovnih mest in preprečiti spremembe samo nazivov delovnih mest zaradi višje analitske ocene, prav tako pa se je treba upirati uravnilovki;

- vključiti čim večje število delavcev v neposredno merjenje rezultatov svojega dela;

- v letu 1975 dokončno postaviti sistemizacijo delovnih mest in uskladiti analitske ocene delovnih mest;

- v letu 1975 obvezno izdelati pravilnik o normah;

- zahtevamo pojasnilo, zakaj ni bil izdelan pravilnik o normah kljub večkratnim zahtevam na zborih delavcev;

- spremljati učinkovitost in izvajanje sporazuma o medsebojnih razmerjih delavcev v združenem delu;

- v sistem nagrajevanja obvezno vključiti poleg kvalitete dela tudi prihranek na materialu;

- sindikat se bo upravljal vsakršnemu zapiranju tozdov v lokalne, grupacijske in druge okvire glede pridobivanja dohodka in razpolaganja z njim;

- delitev osebnega dohodka je v popolni odvisnosti od produktivnosti dela posameznega delavca, tozda, skupnosti tozdov in delovne organizacije;

- delavcem z zmanjšano delovno sposobnostjo se ne sme zmanjševati osebni dohodek;

- zavzemanje se za ustrezno reševanje pravic delavca pri delitvi ustreznega dela dohodka iz minulega dela na OD in sklad skupne porabe glede na možnosti delovne organizacije;

- zaposleni delavci v prodajnih tozdih morajo usklajevati višino osebnih dohodkov s tozdi s področja materialne proizvodnje, za katere opravljajo storitve;

- službe Polikema, ki istočasno opravljajo funkcijo savskih služb, morajo biti nagrajevane po merilih, ki so uskladeni z merili, ki veljajo za našo delovno organizacijo.

4. Sindikat in samoupravna delavska kontrola

- spodbujati delo organov delavske kontrole in politično ocenjevati poročila o njihovem delu (najmanj enkrat letno);

- zagotoviti predvsem preventivno vlogo samoupravne delavske kontrole v procesu samoupravljanja in poslovanja tozda oziroma delovne organizacije;

- zagotoviti organom delavske kontrole organiziran dostop do vseh potrebnih podatkov;

- zaščititi delavce, ki bi zaradi dela v organih delavske kontrole ali zaradi pobud oziroma zahtev trpeli kakršnekoli posledice;

- spremljati delo samoupravne delavske kontrole tudi zato, da bi vplivali na njeno delo in ga usmerjali tako, da njeni organi svoje funkcije ne bi izvajali na neustrezen način, da ne bi uporabljali nedopustnih metod in da ne bi gradili na podtikanju in nepreverjenih podatkih;

- izdelati pravilnik o delu delavske kontrole.

(Nadaljevanje na 10. strani)

Predsedstvo sindikalne konference Sava

Da bi se med seboj bolje spoznali, da bi tudi vedeli, kam oz. na koga se obrniti, če želite kaj urediti, in v sindikatu vam bodo prav gotovo pomagali — vam predstavljamo celotno vodstvo sindikata v Savi. Pri tem naj opozorimo, da so nekateri člani predsedstva sindikata delovne organizacije hkrati predsedniki ali namestniki izvršnih odborov sindikata v skupnostih tozdov in tozdih.

V eni od naslednjih številkl glasila pa vam bomo predstavili še predsednike izvršnih odborov sindikata v osnovnih organizacijah.

Na minulih občnih zborih osnovnih organizacij sindikata po skupnosti tozdov in tozdih smo izvolili predsednike in njihove namestnike. Istočasno smo izvolili tudi člane predsedstva sindikalne organizacije Sava. Na sindikalni konferenci smo dokončno potrdili izvoljene člane predsedstva.

L. Mraz

MILE MILIVOJEVIČ, predsednik sindikalne konference.

V preteklem mandatsnem obdobju je bil predsednik sindikalne organizacije Sava. Pri nas se je zaposlil 12. januarja 1962 in je vseskozi družbenopolitično aktiven. 11. septembra 1959 je bil sprejet v ZK, v letih 1972—1973 je bil predsednik komisije za ideološko vzgojo pri organizaciji ZK v Savi in član IO sindikata.

ALOJZ VESELIČ je podpredsednik sindikalne konference.

V Savi se je zaposlil 29. julija 1957. Vseskozi je bil aktiven mladenec in že leta 1963 je bil sprejet v vrtse članov ZK. V letih 1972/73 je bil član komisije za samoupravljanje in organiziranje ZK ter član izvršnega odbora sindikalne konference podjetja.

JOŽE ANTOLIN je imenovan za sekretarja sindikalne konference.

Leta 1963 je končal gumarsko šolo in se zaposlil v Savi. Vseskozi aktiven mladenec je bil leta 1968 sprejet v ZK. V letih 1973/74 je bil sekretar osnovne organizacije ZK v tozdu TTI. V letu 1974 pa je bil imenovan za profesionalnega sekretarja sindikalne organizacije.

FRANC KUHAR, je član predsedstva in namestnik predsednika IO sindikata v skupnosti tozdov TTI.

RAJKO DEBENJAK, član predsedstva in predsednik izvršnega odbora sindikata v skupnosti tozdov TTI.

FRANC SIRČ je član predsedstva in predsednik izvršnega odbora sindikata v skupnosti tozdov TAP.

TONE STIRN, član predsedstva in namestnik predsednika IO sindikata v skupnosti tozdov TAP.

MATEVŽ KRT, član predsedstva in predsednik izvršnega odbora sindikata v skupnosti tozdov KET.

ANTON KOŠNJEK, član predsedstva in namestnik predsednika izvršnega odbora sindikata v skupnosti tozdov KET.

ERNEST MIKOLETIČ, član predsedstva in predsednik izvršnega odbora sindikata v delovni skupnosti skupnih služb.

BEBA KAMBIČ, član predsedstva in namestnik predsednika izvršnega odbora sindikata v delovni skupnosti skupnih služb.

JANEZ GAJSER, član predsedstva in predsednik izvršnega odbora sindikata v tozdu umetno usnje.

JULKA ŠAVS, članica predsedstva, predsednica izvršnega odbora sindikata v tozdu izobraževalni center.

MARICA LONČAR, članica predsedstva, predsednica izvršnega odbora sindikata v tozdu POS.

STANE ROTAR, član predsedstva ter ponovno predsednik komisije za samopomoč.

JOŽE VUNSEK, član predsedstva ter predsednik komisije za kulturno dejavnost.

VULE CICMIL, član predsedstva in predsednik komisije za šport in rekreacijo.

Gradili bodo novo protektirnico

Razgovor z Marjanom Perparjem, dipl. inž., v. d. direktorja skupnosti tozdv Kemična tovarna Moste-Protektor

Drobna vest, da pripravljajo načrte za gradnjo nove protektirnice, je bila povod za tale razgovor.

Marjan Perpar je pred kratkim prevzel vodstvo Kemične tovarne Moste-Protektor. Domenila sva se in nastal je naslednji zapis.

— S kakšnim gospodarskim načrtom vstopate v letošnje leto?

Letos imamo predvidenih okrog 9 milijard bruto dohodka, pri čemer naj bi bil ostanek dohodka 600 milijonov starih dinarjev. Hkrati z gospodarskim načrtom smo se dogovorili tudi za akcijski program, ki predvideva precej prihranka ob uvedbi nove tehnologije, skrbeli pa bomo tudi za čimboljšo kvaliteto izdelkov. Če nam bo to uspelo, potem lahko računamo še na okrog 170 milijonov dodatnega ostanka dohodka.

Marjan Perpar, v. d. direktor skupnosti tozdv KTM-Protektor

— In bo šlo?

S tem načrtom smo si postavili težko in odgovorno nalogo. Zavedamo se, da je protektiranje tako v svetu kot tudi pri nas, zelo interesantno področje. Nova pnevmatika je povsod po svetu relativno zelo draga, avtomobilski plašči, ki so bili na vozilu in imajo obrabljeno tekalno površino, pa so sposobni ponovne obnovitve. Kvaliteta obnovljenih avtomobilskih plaščev je v svetu izredno visoka in skoraj enakovredna novim plaščem, pri tem pa znatno cenejša v primerjavi s cenami novih avtomobilskih plaščev. Tu je potrebno omeniti še prihranek pri surovinah, saj odpade nakup zelo dragih uvoženih surovin, kar je zelo pomembno za naše gospodarstvo.

V svetu protektirajo okrog 40 % plaščev za osebna vozila in kar 80 odstotkov plaščev za tovorna vozila. Po analizi trga pa domači proizvajalci danes v Jugoslaviji protektirajo le okrog 3 % avtoplaščev. Pri

tem domači proizvajalci novih avtomobilskih plaščev pokrivajo le 75 odstotkov potreb tržišča, ostale avtomobilske plašče je treba odkupiti, in to z devizami. Glede na to imamo ogromne možnosti povečanja kapacitet za obnavljanje plaščev. Razumljivo je, da bo treba potrošnike prepričati, da so protektirani plašči skoraj tako dobri kot novi. Zaradi tega je naša prva naloga, zagotoviti kvaliteto protektiranih avtomobilskih plaščev in na ta način vzbuditi zaupanje v izdelek pri porabnikih. To je hkrati osnova za našo nadaljnjo razširitev.

— Pa imate kapacitete za povečanje proizvodnje?

Locirani smo na dveh mestih in stavbe niso najboljše. Lokacija ob Šmartinski cesti, kjer imamo poleg protektiranja še tehnično blago, ni primerna za razširitev, lokacijsko pa je zelo ugodna za morebitno prodajo naših izdelkov in servisno službo. Naša nadaljnja izgradnja in razširitev bo na lokaciji bivše Kemične tovarne Moste. Tu je precej proste površine, za njeno zazidavo se že pripravljajo projekti in prvi osnutki. Zamisel je, da bi naredili moderno in veliko tovarno za protektiranje in tehnično blago, pri čemer bi vzporedno z gradnjo postopoma podrli nekaj poslopij stare kemične tovarne.

Na tem področju je postavljena in že v zaključni fazi avtopralnica, kjer bo montiranje in snemanje ter centriranje avtoplaščev. Sredstva so zagotovljena in dela tudi dokončujemo ter računamo, da bo ta dejavnost v najkrajšem času zaživela.

— Kaj je vaša dejavnost poleg protektiranja in proizvodnje gume-tehničnih izdelkov?

V Kemični tovarni Moste-Protektor proizvajamo aluminijev sulfat v različnih granulacijah. Približno 12.000 ton ga uporablja domača papirna industrija, lansko leto pa smo približno enako količino izvozili na konvertibilno področje. Letos imamo glede na visoke cene aluminijevih hidrata in visoke cene uvožene žveplene kisline (domače žveplene kisline namreč primanjkuje) večje težave pri izvozu, kjer so naše cene za inozemske kupce nesprijemljive. Tako planiramo za letošnje leto manjši izvoz.

— V preteklem letu ste doživeli razna združevanja, odcepitve in prijitve. Ali so vsa ta dogajanja vplivala tudi na poslovni uspeh?

Na vsak način so vsa ta dogajanja v veliki meri vplivala na poslovno, čeprav bi lahko rekli, da je bil uspeh vendar zadovoljiv.

— Kakšno je trenutno stanje v proizvodnji in kaj planirate za letošnje leto?

Perspektive tovarne so dobre. Dnevno obnovimo okrog 500 plaščev za osebna vozila in 100 plaščev za tovorna vozila. Potrebe pa so mnogo večje od današnjih zmogljivosti in predvidevamo, da bi že ob pogonu nove tovarne zmogljivosti podvojili. Kakovosti dajemo velik poudarek. Izboljšanje kakovosti za 1 odstotek nam prinaša namreč 40 milijonov starih dinarjev ostanka dohodka in ker računamo na izboljšanje najmanj za 3 %, predvidevamo tako 120 milij. din več dohodka. Zadnji podatki o rasti kvalitete pri pnevmatiki za osebna vozila kažejo v razmeroma kratkem času že 5-odstotno izboljšanje.

Pri povečanju kapacitet se pojavlja problem zbiranja karkas (plaščev za obnavljanje); tu bo potrebno primerno urediti oziroma še izboljšati sistem zbiranja. V letošnjem letu predvidevamo na tem področju še določene težave.

Po izdelkih tehnične robe, to so prešani izdelki in penasti profili, je veliko povpraševanje. V elaboratu, ki je pripravljen, je predvidena za penaste profile nova tehnologija, ki bo predstavljala prehod na kontinuirano linijo, pri čemer bodo možne večje serije. Za tehnično blago se bo gradil obrat poleg predvidenega obrata za protektiranje. Vrednostno predstavljajo tehnični izdelki približno 35 % finančne realizacije protektiranja.

— Osnovni projekti za protektiranje se pripravljajo. Kdaj bo proizvodnja lahko stekla?

V letošnjem letu bi morali pripraviti vso dokumentacijo, v prihodnjem letu pa bi, če bi seveda imeli finančna sredstva, lahko začeli z gradnjo.

— Lahko govorite o konkretnem sodelovanju s Savo?

Združitev s Savo je silno pomembna tako za enega kot za drugega partnerja. Sava v tem okviru zaokrožuje svojo poslovno tržno funkcijo na področju pnevmatike, skupnost tozdv Kemična tovarna

Moste-Protektor pa ima v okviru močne delovne organizacije vse možnosti nadaljnjega razvoja ter uspešnega in bolj racionalnega poslovanja na vseh področjih. Tesno sodelovanje predstavlja določeno racionalnost pri nabavi surovin, izdelavi polizdelkov, razvoju tehnologije in pri določenih organizacijskih ter samoupravnih rešitvah. Velikega pomena za Kemično tovarno Moste-Protektor je povezovanje s skupnimi službami Save, pri čemer predstavlja neposredno povežovanje posameznih služb veliko racionalnost in hitro vključevanje v savski sistem poslovanja.

— Lani ste zmesi za protektiranje uvažali. Kako bo v prihodnje?

Uvažamo že oblikovano tekalno površino. Predvidevamo pa, da bomo v bodoče to proizvajali v okviru delovne organizacije Sava, predvidoma v skupnosti tozdv Vulkan Niš. Smo pa seveda zelo zahtevni glede enakomernosti kvalitete, ker je naša osnovna naloga proizvajati kvalitetne izdelke.

— Kaj vas najbolj teži?

Predvsem moramo najprej, čimprej postaviti in utrditi odgovarjajočo organizacijo podedtja. Predvidevamo določene težave, vendar računamo, da jih bomo uspešno rešili.

— Predvidevate v zvezi z zbiranjem karkas pomoč POS Save?

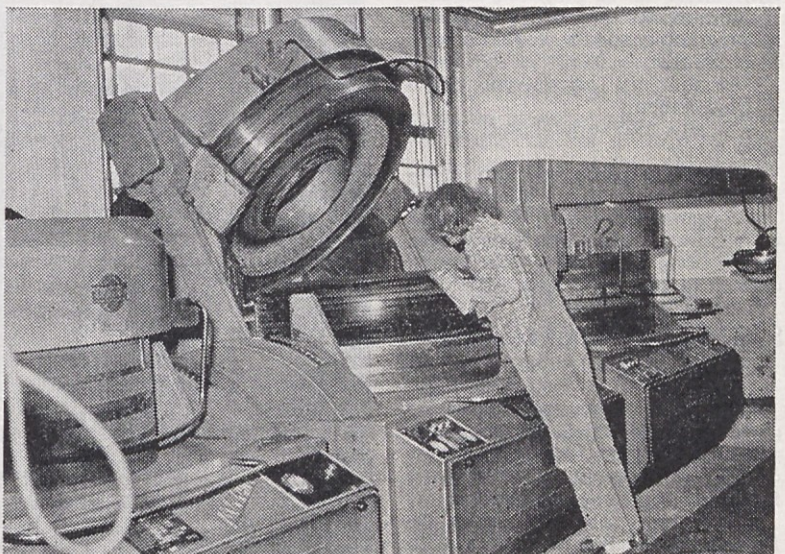
Na vsak način računamo tako na pomoč POS in drugih prodajnih služb v Savi, kakor tudi na pomoč nabavne službe.

— Kakšna je cena obnovljenih avtoplaščev?

Običajno je v svetu cena obnovljenega avtoplašča okrog 60–70 % cene v primerjavi s ceno novega avtoplašča. Pri nas cene niso še povsem ustrezne in jih bomo skušali uskladiti. Ker se pripravljajo popravki cen novih avtoplaščev, bomo vzporedno s tem popravili tudi cene za obnovljene plašče.

Mnogo pa bomo morali narediti pri tekočem odkupu karkas s tem, da bomo odkup bolj nagrajevali in zagotovili takojšnje plačilo.

J. Štular

Protektiranje — obnavljanje avtomobilskih plaščev je našlo svoj prostor v našem proizvodnem programu

Zaključki sindikalne...

(Nadaljevanje s 7. strani)

5. Družbena prehrana

— do 1. 1. 1977 zagotoviti celodnevno prehrano delavcev v naši delovni organizaciji — v letu 1975 začeti z izgradnjo obrata družbene prehrane;

— cena toplega obroka se ne sme zvišati;

— proučiti možnost drugačne delitve kruha in s tem preprečiti malomaren odnos posameznikov, ki ga razmetavajo;

— več pozornosti posvetiti delavcem — želodčnim bolnikom in ostalim, ki imajo omejene možnosti uživanja jedil;

— po možnosti bolj racionalno organizirati zajtrk, glede na izgubo učinkovitega delovnega časa.

6. Stanovanjsko gospodarstvo

— še naprej združevati sredstva za gradnjo družbenih stanovanj;

— omejevati individualno gradnjo vendar tistim, ki imajo ugodne pogoje za gradnjo, omogočiti več sredstev za posojila;

— ustanoviti stanovanjsko zadružno za naše delavce, ki individualno gradijo stanovanja;

— čim prej rešiti problem samostojnih stanovanj;

— strokovne službe naj organizirajo akcijo z drugimi delovnimi organizacijami v Kranju za sklenitev sporazuma glede znižanja stroškov gradnje družbenih stanovanj.

7. Zdravstveno in tehnično varstvo

— stalna skrb za izboljšanje pogojev dela na delovnih mestih, zlasti v tozdih, kjer so iztrošeni stroji in oprema;

— higienske razmere v valjarni so skrajno neprimerne;

1. zahtevamo pojasnilo, kaj je vzrok za tako stanje;

2. zahtevamo takojšnje ustrezne rešitve;

— delovni pogoji pri vulkanizaciji avtoplaščev so zelo neugodni;

1. zahtevamo ustrezno rešitev za normalne pogoje dela pri vulkanizaciji;

— zahtevamo takojšnjo ureditev sistema tople vode v kopalnicah in umivalnicah;

— organizirati zdravstveno ekipo v drugi izmeni;

— v letu 1975 organizirati zobno ambulanto;

— nuditi ustrezno podporo in pomoč klubu zdravljenih alkoholikov;

— organizirati zdravniške preglede v obratni ambulanti (preventiva in kurativa) tako, da bi bila izguba delovnega časa kar najmanjša.

8. Oddih in rekreacija delavcev

— organizirati ustrezno rekreacijo glede na pogoje dela na delovnem mestu in načrtno spodbujati delavce, da se vključijo v izvrševanje izdelanih programov rekreacije;

— zagotoviti letovanje našim delavcem po čim bolj ugodnih cenah;

— dokupiti ustrezno število prikolc in jih postaviti na ustrezna mesta ob morju;

— ob izdelavi delovnega koledarja za leto 1976 proučiti možnost deljenega kolektivnega dopusta;

— združevati sredstva v okviru integrirane Save ali v okviru Polikema za izgradnjo počitniških domov;

— v srednjeročni program razvoja delovne organizacije vključiti izgradnjo rekreacijskega centra;

— organizirati številna športna tekmovanja med posameznimi tozdi in izven delovne organizacije, da bi tako vključili čim večje število delavcev;

— proučiti možnost organiziranja ustrezne rekreativne dejavnosti med delom.

9. Kultura in izobraževanje

— vključiti čim več članov sindikata, članov samoupravnih organov in članov delegacij v družbeno izobraževanje;

— organizirati akcijo za vključevanje delavcev v osnovno izobraževanje;

— v sodelovanju z drugimi osnovnimi organizacijami sindikata se prizadevati, da bodo najpoznejše v treh letih vsem otrokom v osnovnih šolah zagotovljene brezplačne šolske potrebščine;

— organizirati akcijo, da se vzdržimo kajenja na sestankih;

— še naprej podpirati že obstoječe sekcije, ki delujejo na kulturnem področju (folklor, oktet), ter težiti za tem, da bo v to dejavnost vključenih čim več članov kolektiva;

— proučiti in razvijati tudi druge oblike kulturne dejavnosti, za katere med člani kolektiva obstaja zanimanje;

— na kulturnem področju je potrebno tudi strokovno proučevati interese delavcev in možnosti razvoja kulturne dejavnosti, zato je potrebno perspektivno planirati zaposlitev ustreznega strokovnega kadra oziroma ustrezno rešiti v okviru Zveze kulturno prosvetnih organizacij Kranj;

— razvijati splošno kulturno ravnanje delavcev v združenem delu in s tem krepiti čut odgovornosti do delovnega okolja in družbenih sredstev.

10. Organiziranost in kadrovska politika

— dosledno uveljaviti pravila o organiziranosti in delovanju sindikata v delovni organizaciji;

— stalno skrbeti za izpopolnjevanje organiziranosti sindikata, da bi bilo delo čim bolj učinkovito in racionalno;

— v celoti uveljaviti načelo »nobe-nega kandidata in delegata brez sindikata«, kar velja tudi za vodstvena in vodilna delovna mesta v delovni organizaciji;

— vsakemu sindikalnemu aktivistu ob prevzemu funkcije omogočiti usposobitev za njegove sindikalne naloge.

11. Sodelovanje z drugimi sindikalnimi organizacijami

— posebno skrb posvetiti sodelovanju s sindikalnimi organizacijami v integriranih delih naše delovne organizacije;

— vzpostaviti sodelovanje s sindikalnimi organizacijami v okviru gumarske panoge in z večjimi (možnimi) dobavitelji oziroma kupci;

— pripraviti program ustreznega sodelovanja s sindikalnimi organizacijami v okviru Polikema;

— organizirati akcijo za tesnejše sodelovanje s sindikalnimi organizacijami v delovnih organizacijah v Kranju.

Uspešno zaključili...

(Nadaljevanje s 4. strani)

njih, dopolnila sedanjih, tako da se v njih le s težavo znajdemo. Žalostno ob tem pa je še to, da se vsi ukvarjamo danes le s temi akti, medtem ko je proizvodna problematika zanemarjena.

Inž. Polonca Kalan

Naše strokovne službe niso močne, v tozdih jih praktično nimamo, zato bi radi konkretno pomoč. V zadnjih Informatorjih, ki smo jih

dobili od vas, so podatki le za tozde iz Kranja, za nas jih ni, niti ni podane obrazložitve, zakaj nismo vključeni. Pričakujemo pa, da nam bodo vaše službe pripravile gradivo, ki bo dokončno uporabno tudi za nas. Tako ponujanje informacij, kjer sploh nismo zajeti s podatki, predlogi konkretnih sklepov, razpored razprav, pri delavcih vzbujajo nezainteresiranost. Iz Informatorjev ugotavljamo, da v Savi obstajajo razne kulturne in športne sekcije, ki prirajajo razne prireditve. Nismo pa mi tako oddaljeni, da bi se ne mogli vključiti v kakšno sekcijo s tem, da bi tu pri nas imeli morda podružnico, le nosilci akcij in povezovalci bi morali biti vodje sekcij.

— Kaj konkretno najbolj rabite, da boste lahko začeli delati?

Najbolj rabimo strokovno pomoč za izpeljavo samoupravnih aktov, sicer pa se obračamo za vsa ta vprašanja na oddelek za razvoj samoupravljanja in pravne zadeve. Z bojznijo gledamo na številne samoupravne sporazume nešteti samoupravnih interesnih skupnosti, tako da se sprašujemo, koliko sredstev nam bo konec leta sploh ostalo za nas. Tako odločamo o stvareh, ki so že vse zakonske obveze za tozde ne glede ali jih posamezen tozde sprejme ali ne. Predlogi prihajajo od vrha navzdol, namesto, da bi prišle pobude od tozdov. Morali pa bi voditi pri vseh zadevah enotno politiko nastopanja glede dajanja sredstev skupnostim.

Jože Štular

Pripis uredništva

Moramo pa vam povedati, da smo se o informiranju zastopnosti skupnosti tozdov v glasilu in Informatorjih veliko pogovarjali. Na vsa vprašanja, ki se bodo pojavljala, bomo skušali sproti odgovarjati. Pričakujemo pa tudi pomoč in sodelovanje novih sodelavcev oddelka za informiranje, vaših članov odbora za informiranje, na katere se boste lahko tudi vi sami obračali.

Več o tem predlogu in načrtu informiranja ter sodelovanja s priključenimi delovnimi organizacijami bomo spregovorili prihodnjč, ko vam jih bomo tudi predstavili.

Premaz protektorja

Franci Bašar

Poslovno poročilo in delitev dohodka za leto 1974

Poslovno leto 1974 smo zaključili uspešno

V letu 1974 je delovna organizacija poslovala pod izredno neugodnimi gospodarskimi pogoji. Zlasti po energetske krizi v drugi polovici leta 1973 so se razmahnila inflacijska gibanja tudi v visoko razvitih deželah, kar je povzročilo skokovito povečanje svetovnih cen tudi tistemu materialu, ki se troši v največjih količinah v gumarski industriji. Po zadnjih podatkih se za preteklo leto ocenjuje inflacija na svetovnem trgu na 14 %, medtem ko je bila doma precej večja, okoli 32 %.

Velika odvisnost gumarske industrije od uvoza — preko 70 % surovin kupujemo na svetovnem trgu — je torej neposredno vplivala na povečanje materialnih stroškov proizvodnje. Analogno tem obremenitvam pa nismo dobili niti pravočasno niti v celoti nadomestila v uskladitvi prodajnih cen, saj smo na primer dobili dovoljenje za povečanje cen pnevmatike šele avgusta 1974, kar je eden bistvenih vzrokov, da nismo dosegli takšnega poslovnega uspeha, ki bi ustrezal stopnji produktivnosti oz. zagotavljal delovni organizaciji normalno reprodukcijsko sposobnost. Za ublažitev posledic številnih podražitev so posamezni tozdi sprejeli in uspešno realizirali akcijske programe, od zboljšanja kvalitete izdelkov, racionalne porabe osnovnih surovin, boljše izkoriščanje proizvodnih zmogljivosti, delovne in tehnolo-

loške discipline, varčevanja pri porabi pisarniškega materiala do povečanja storilnosti, kar pa seveda le delno pokriva tako velike obremenitve.

Neugodni pogoji gospodarjenja pa so zelo vplivali tudi na poslabšanje plačilne sposobnosti oziroma likvidnosti podjetja. Vedno dražji nakupi surovin in ostalega materiala zahtevajo večja denarna sredstva, kajti tudi pogoji nakupa so se zaostriili in dobavitelji dobavljajo nekatere vrste blaga le ob takojšnjem plačilu. Istočasno pa kupci zamujajo s plačilom, kar povzroča neprestano naraščanje terjatev in

s tem tudi povečanje obsega obratnih sredstev.

V letu 1974 je Sava uspešno delovala na področju samoupravnega povezovanja in združevanja delovnih organizacij. Integracije so pomemben element ekonomske politike, saj takšno povezovanje zagotavlja pospešeno rast proizvodnje, izboljšuje ekonomičnost in rentabilnost poslovanja ter zagotavlja večje socialno varstvo zaposlenih. V preteklem letu je na tej osnovi privedlo do združitve SAVE s Kemično tvorno Moste, TOTRO Ljubljana, PUSKARNO Kranj, Industrijno gume Ruma in Vulkanom Niš.

Plan prodaje je bil dosežen z indeksom 94,8. V TAP plana prodaje niso mogli realizirati predvsem zaradi izpada predvidene proizvodnje radialne pnevmatike. V TTI pa je neizpolnjevanje plana prodaje pogojevalo še nizko povpraševanje po nekaterih izdelkih (razni gumeno tehnični izdelki in umetno usnje). Delno pa so na nedoseganje plana v TAP in TTI vplivale tudi cene, ki so bile povečane kasneje, kot je bilo predvideno po planski dinamiki.

Nabava

Vrednost nabave surovin in reprodukcijskega materiala znaša v letu 1974 618,7 milijonov din. Na domačem trgu je bilo nabavljeno za 157,4 milijonov din surovin ali 25 % in na tujem trgu za 461,3 milijone din ali 75 %. V primerjavi z letom 1973

se je vrednost nabavljenih surovin povečala v letu 1974 za 97 %, pri čemer je nabava porastla na račun povečanih nakupov za 16 %, ostalo povečanje pa je posledica višjih nabavnih cen surovin. Po posameznih referatih je bila nabava naslednja (000 din):

Po posameznih področjih poslovanja smo v letu 1974 dosegli naslednje rezultate:

Proizvodnja

V letu 1974 je bila proizvodnja dosežena v višini 33.561 ton izdelkov, kar je 11,3 % več kot v letu 1973. Dosežena proizvodnja glede na plan in glede na dosežene rezultate v letu 1973 po posameznih tozkih je bila naslednja:

	TAP	TTI	Skupaj
Izvršitev: ton	19.895,8	13.664,8	33.560,6
000 din	221.284,9	192.748,9	414.033,8
Indeks na plan:			
količinski	96,8	95,6	96,3
vrednostni	95,2	98,7	96,8
Indeks povečanj			
1974 / 1973			
količinski	115,3	106,0	111,3
vrednostni	116,5	112,0	114,4

Kot je razvidno iz gornjega pregleda, plan proizvodnje v letu 1974 ni bil dosežen. Izpad proizvodnje je nastal v TAP predvsem zaradi zakasnelih dobav preš za radialne plašče za tovorna vozila, v TTI pa zaradi neresene tehnologije (keltan, savanol H) zakasnelih dobav strojev za veloplašče ter zmanjšanja proizvodnje nekaterih nerentabilnih izdelkov (blazine, podplatne plošče).

Prodaja

V letu 1974 je Sava prodala za 955,3 milijonov din izdelkov, kar je 51 % več, kot znaša realizacija za leto 1973. Tolikšno povečanje obsega prodaje je poleg ugodne prodaje izdelkov tudi odraz povečanja pro-

dajnih cen gumeno tehničnih izdelkov v mesecu aprilu 1974 in cen pnevmatike v mesecu avgustu 1974. Po posameznih tozkih in po posameznih prodajnih poteh so bili pri prodaji doseženi naslednji rezultati (000 din):

Doseženo po neto prodajni vrednosti	TAP	TTI	Skupaj
Domača prodaja	294.913	356.720	651.633
POS	109.036	60.597	169.633
Izvoz v 000 din	81.404	43.472	124.876
v \$	4.745.449	2.599.907	7.345.356
Lastna poraba	2.439	6.719	9.158
Skupaj:	487.792	467.508	955.300

Indeks na plan

	TAP	TTI	Skupaj
Domača prodaja	91,8	100,0	96,1
POS	87,0	126,4	98,0
Izvoz	101,0	58,6	80,7
Lastna poraba	—	628,0	856,0
Skupaj	92,5	97,0	94,8

Indeks povečanja

	1974 / 1973	1974 / 1973	1974 / 1973
Domača prodaja	156,4	157,5	157,0
POS	125,7	177,8	140,4
Izvoz	138,9	144,2	140,7
Lastna poraba	72,5	211,1	139,9
Skupaj	144,6	159,0	151,4

	Dejanska nabava		Indeks na plan	
	ton	000 din	količinski	vrednostno
NK, SK, PVC	16.013	230.388	107,8	105,9
Kemikalije	17.304	163.670	100,3	112,3
Tekstil, armature	—	224.617	—	89,2
Skupaj:	—	618.675	—	100,6

Struktura nabave glede na tržišču pa je bila naslednja:

	Domači trg		Uvoz		Skupaj	
	%	%	%	%	%	%
NK, SK, PVC	3.150	2,0	227.238	49,3	230.388	37,2
Kemikalije	53.544	34,0	110.126	23,9	163.670	26,5
Tekstil, armature	100.711	64,0	123.906	26,9	224.617	36,3
Skupaj:	157.405	100,0	461.270	100,0	618.675	100,0

Zaposleni

V letu 1974 je v delovni organizaciji na novo združilo delo 670 delavcev. Istočasno pa je prenehala lastnost delavca 385 delavcem. Stanje in gibanje zaposlenih v delovni organizaciji v letu 1974 po posameznih tozkih in v OOS je bilo naslednje:

Tozd	Stanje 1. 1. 74	Gibanje zaposlenih			Stanje 31. 12. 74	Povečanje	
		prišlo	odšlo	interna flukt.		Število	%
TAP	770	270	132	+ 6	914	144	118,7
TTI	1.500	218	146	— 16	1.556	56	103,7
VET	297	60	34	+ 3	326	29	109,8
POS	109	25	9	—	125	16	114,7
OSS	592	97	64	+ 7	632	40	106,8
Skupaj	3.268	670	385	0	3.553	285	108,7

Fluktuacija delavcev se je v letu 1974 v primerjavi z letom 1973 znižala, kar je predvsem posledica sprejetih ukrepov za znižanje fluktuacije (na primer ogled delovnega mesta pred zaposlitvijo, boljši pogoji dela itd.). V letu 1974 je največ delavcev zapustilo podjetje iz subjektivnih vzrokov — 71 %; od teh jih je največ samovoljno prekinilo delo.

Osebnih dohodki

Gibanje osebnih dohodkov na zaposlenega v letu 1974 je bilo naslednje:

	Poprečni mesečni neto osebni dohodki na delavca		Indeks 1974/1975
	1973	1974	
TAP	2.663	3.196	120,0
TTI	2.448	2.922	119,4
Skupaj	2.537	3.080	121,4
VET	} 2.582	3.230	123,2
POS		3.595	
OSS		3.134	

Nominalni povprečni osebni dohodki na zaposlenega so porasli v letu 1974 na 21,9 %, pri tem se je druž-

beni proizvod na zaposlenega povečal za 25,9 %, količina proizvodnje na zaposlenega pa za 2,1 %, in sicer:

	1973	1974	Indeks
1. Družbeni proizvod na povprečno zaposlenega za del. organizacijo	79.355	99.907	125,9
2. Proizvodnja na zaposlenega v ton	9,62	9,82	102,1
3. Proizvodnja po stalnih cenah	115,6	121,2	104,8

Pri delitvi dohodka moramo upoštevati tudi merila samoupravnega sporazuma za delitev dohodka in osebnega dohodka gumarske industrije Slovenije. Po tem sporazumu je delovna organizacija v preteklem letu prekoračila dovoljeno maso sredstev za osebno in skupno potrošnjo za 23,5 milijonov din oziroma za 14,5 %. Menimo, da je naše podjetje poslovalo pod izjemno težkimi pogoji in da je bila rast dohodkov v skladu z rastom produktivnosti družbenega proizvoda in rastjo življenjskih stroškov. Komisija za presojo o razporeditvi dohodka in osebnih dohodkov gumarske industrije SRS je na svoji zadnji seji obravnavala tudi prekoračitve v razporejanju dohodka in osebnih dohodkov ter na osnovi že navedenih dejstev smatrala, da je bila delitev dohodka na osebni dohodek in za sredstva skupne porabe skladna z merili sporazuma o razporejanju dohodka in osebnih dohodkov gumarske industrije Slovenije.

Investicijska dejavnost

V letu 1974 je Sava nadaljevala z realizacijo projekta avtopnevmatike, ki je bil začel v letu 1972 in

Socialna dejavnost

Po posameznih področjih socialne dejavnosti je SAVA v letu 1974 porabila naslednja sredstva (v 000 din):

	Plan	Realizacija	Indeks
I. Stanovanjska dejavnost	20.200	20.487	101,4
II. Počitniška dejavnost	3.335	4.516	135,4
III. Socialna dejavnost	890	960	107,9
IV. Rekreativna dejavnost	243	162	66,7
V. Preventivno zdravstveni pregledi	510	531	104,1
VI. Dotacija družbenopolitičnim organizacijam in društvom	149	99	66,4
VII. Športna in kulturna dejavnost	232	130	56,0
VIII. Izobraževanje	50	16	32,0
IX. Kritje izdatkov za l. 1973	2.807	3.066	109,2
Skupno:	28.416	29.967	105,5

Primerjava proizvodnih rezultatov s panogo

Gumarsko panogo v Jugoslaviji sestavlja preko 50 večjih in manjših podjetij, od katerih Sava in Borovo proizvedeta več kot polovico celotne proizvodnje gumenih izdelkov. V letu 1974 je bilo v panogi proizvedeno

109.564 ton gumenih izdelkov oziroma za 7 % več kot je bila dosežena v preteklem letu. Od tega je bilo proizvedeno 65.838 ton pnevmatike in 43.726 ton gumeno tehničnih izdelkov.

Pregled dosežene proizvodnje po posameznih proizvajalcih v panogi je razviden iz naslednje tabele:

Proizvajalci	Proizvodnja v tonah 1974	Delež posam. proiz. %	Pnevmatika		Gum. teh. izd.		
			Indeks 1974/1973	Indeks v tonah 1974/1973	Indeks 1974/1973	Indeks v tonah 1974/1973	
Sava	29.090	26,5	110,9	22.420	114,7	6.670	99,9
Borovo	26.910	24,6	107,1	18.297	110,5	8.613	100,4
Rekord	9.888	9,0	89,2	5.917	84,9	3.971	96,6
Tigar	17.183	15,7	96,7	14.655	95,8	2.528	102,3

M. Zakič	4.953	4,5	134,8	4.549	134,3	404	140,8
Vulkan	2.617	2,4	147,9	—	—	2.617	147,9
RIS	5.434	5,0	108,2	—	—	5.434	108,2
Balkan	3.427	3,1	135,0	—	—	3.427	135,0
IGP							
Dimitrovgrad	1.947	1,8	123,8	—	—	1.947	123,8
Ostali proizvajalci	8.115	7,4	109,4	—	—	8.115	109,4
PANOVA	109.564	100,0	107,2	65.838	106,6	43.726	108,1

Od 1970. do 1974. leta je bila v strukturi celotne ustvarjene proizvodnje v Savi in panogi dosežena naslednja dinamika:

LETO	TEHNIČNI IZDELKI		PNEVMATIKA	
	SAVA v %	PANOVA v %	SAVA v %	PANOVA v %
1970	75,7	51,3	24,3	48,7
1971	74,5	56,3	25,5	43,7
1972	73,3	56,9	26,7	43,1
1973	74,5	60,4	25,5	39,6
1974	77,1	60,1	22,9	39,9

Iz podatkov je razvidno, da je delež avto in velo pnevmatike v Savi v celotni proizvodnji do leta 1973 rahlo padel in da v letu 1974 že zavzema 77 % vse panoge, kar je posledica aktiviranja novih kapacitet za to proizvodnjo. Analogno pa se je v letu 1974 močno znižal delež tehničnih izdelkov — 22,9 % v primerjavi z doseženo dinamiko v preteklih letih. V letu 1974 je bilo v panogi proizvedeno 60 % pnevmatike in 40 % tehničnih izdelkov.

Ugotovitev celotnega dohodka in dohodka po zaključnem računu 1974

Celotni dohodek predstavlja: doseženo neto prodajno vrednost prodanih izdelkov, prejete obresti od naših dolžnikov, interno realizacijo (realizacijo med tozdi), dohodki od dotacij ter drugi izredni dohodki, ki smo jih dosegli v teku poslovanja. V preteklem obdobju smo dosegli v okviru delovne organizacije naslednji celotni dohodek:

1. prodaja — eksterna	987.046
2. prodaja drugim tozdom	262.015
3. skupna prodaja	1.249.061
4. dohodek od odpisanih terjatev	—
5. prejete obresti	28.911
6. dohodki iz skupnega poslovanja	12.062
7. dohodki iz dotacij	127
8. izredni dohodki	11.633
I. Celotni dohodek:	1.301.794

Pri tem pa smo porabili naslednja sredstva:

1. porabljeni material	843.089
2. proizvodne storitve	45.344
3. neproizvodne storitve	78.654
4. dnevnice in terenski dodatek	849
5. reklama in reprezentanca	4.046
6. drugi materialni stroški	8.796
7. amortizacija — predpisana	42.837
8. amortizacija — nad predpisano	7.467
9. odpis terjatev nad 90 dni	8.258
10. izredni izdatki	29.903
11. razlike v zalogah	— 68.605
II. Porabljena sredstva	1.000.638
III. Dohodek	301.156
IV. Dohodek brez interne udeležbe med tozdi	289.094

Dohodek, dosežen v letu 1974, je za 32 % višji kot v letu 1973, ko je znašal skupno 219.582 tisoč din. Ugotovili smo, da znašajo povprečne podražitve osnovnih in pomožnih surovin v letu 1974 glede na leto 1972 278,7 milijonov dinarjev, medtem ko smo dobili v tem času nadomestila v obliki povečanja cen za 185,1 milijonov dinarjev. Torej smo morali razliko, ki znaša 93,6 milijonov, pokrivati iz ostanka dohodka.

Poleg tega imamo glede na leto 1972 relativno povečanje zakonskih in pogodbenih obveznosti za 36,4 milijonov dinarjev. Tudi ta znesek gre na račun zmanjšanja ostanka dohodka.

Če torej izločimo samo vpliv podražitve materiala, ugotovimo, da smo v letu 1974 dosegli znatno višjo stopnjo ekonomičnosti kot v letu 1973, in sicer:

	1972 (baza)	1973 brez podraž.	1974 brez podraž.	Indeks 1973/74
Porabljena sredstva v celotnem dohodku	69,95	68,77	62,42	110,17

DELITEV DOHODKA

Upošteevajoč navedene razloge o doseganju poslovnega rezultata ter zmeren porast nominalnih OD so

delavci posameznih TOZD in SDS OSS na zborih delavcev dne 26. in 27. februarja 1975 sprejeli sledečo delitev dohodka za leto 1974:

TOZD TAP

Doseženi dohodek (v 000 din)	102.690	100,0
1. Pogodbene obveznosti	22.005	21,4
2. Zakonske obveznosti	13.582	13,2
3. Osebnih dohodki	47.453	46,2
— od tega netto OD	33.388	32,5
— prispevki	14.065	13,7
4. Ostanek dohodka	19.650	19,2
— udeležba TTI-ja	3.038	3,0
— udeležba POS-a	83	0,1
— udeležba Semperita	4.613	4,5
— udeležba IFC	696	0,7
— vnos v rezervni sklad	2.054	2,0
— vnos v poslovni sklad	4.192	4,1
. del za posojilo nerazvitim	3.631	3,5
. del za skupne rezerve	561	0,6
— vnos v sklad skupne porabe	4.974	4,8

Doseženi dohodek v znesku 102,6 milijona din je v odnosu na leto 1973 presežen za 48 % toda visok porast zakonskih in pogodbenih obveznosti, ter deloma mase osebnih dohodkov je tolikšen, da je ostanek dohodka v primerjavi z doseženim v preteklem letu nižji za 5,32 % oziroma za 920 tisoč din. Neprimerno večja razporeditev dohodka v sklad skupne porabe kot preteklo leto ter večji vnos v poslovni sklad za posojilo nerazvitim ter za skupne rezerve ima za posledico, da TAP iz svojega ostanka dohodka ni razporedil sredstev v poslovni sklad za lastne namene.

Iz strukture delitve dohodka je nadjlje razvidno, da je bil pretežni del dohodka porabljen za izplačilo bruto osebnih dohodkov 46,2 %. Druga pomembnejša obremenitev dohodka so pogodbeni in zakonske obveznosti, ki skupaj znašajo 34,6 odst. torej presegajo nivo izplačanih netto osebnih dohodkov 32,5 odst.). Pripomniti moramo, kar je bilo poudarjeno v uvodu poslovnega poročila, da imamo glede na doseženo produktivnost občuten izpad dohodka, kajti TOZD TAP je kljub podražitvi surovin že v začetku poslovnega leta dosegel povečanje prodajnih cen za 27,5 % šele 6. avgusta 1974.

TOZD TTI

Doseženi dohodek	100.610	100,0
1. Pogodbene obveznosti	8.467	8,4
2. Zakonske obveznosti	16.132	16,0
3. Osebnih dohodki	76.011	75,6
— od tega netto OD	53.481	53,2
— prispevki	22.530	22,4
4. Ostanek dohodka	9	0,1

V preteklem letu je TOZD TTI dosegel 100,6 milijona in je večji v primerjavi z letom 1973, ko je znašal 87,3 milijona din za 15,2 %. Podobno kot v TOZD TAP-u so tudi v TTI-ju na doseženi dohodek vplivali zunanji vplivi, predvsem obremenitev skozi povečanje cen osnovnih surovinam. Doseženi dohodek torej ni bil ustvarjen v višini kot bi ustrezalo doseženi stopnji produktivnosti, kajti prodajne cene se niso povečale v tolikšnem znesku kot je bila obremenitev skozi povečanje cen osnovnih surovinam. Poleg tega je

za TOZD TTI značilno, da je to delovno intenzivna proizvodnja, kar je razvidno tudi iz gornje delitvene strukture dohodka. Tri četrtine dohodka je bilo izplačano za bruto osebne dohodke medtem, ko so pogodbeni in zakonske obveznosti večje za 9 tisoč dinarjev kot je še ostalo dohodek po izplačilu bruto osebnih dohodkov. To izgubo pri dohodku (cca 9.487 din) je na osnovi določil samoupravnega sporazuma o združitvi TOZD v DO pokrival TOZD POS.

TOZD VET

Doseženi dohodek	23.553	100,0
1. Pogodbene obveznosti	1.185	5,0
2. Zakonske obveznosti	4.633	19,7
3. Osebnih dohodki	15.943	67,7
— od tega netto OD	11.218	47,6
— prispevki	4.725	20,1
4. Ostanek dohodka	1.792	7,6
— vnos v rez. sklad	471	2,0
— vnos v posl. sklad	787	3,3
. del za posojilo nerazvitim	697	3,0
. del za skupne rezerve	90	0,3
— vnos v sklad skupne porabe	534	2,3

TOZD VET je s 1. 1. 1974 začela poslovati kot TOZD v okviru DO Sava Kranj. Ta temeljna organiza-

cija je v tem letu dosegla dohodek v znesku 23,6 milijona dinarjev. Iz strukturnih indeksov pa je razvid-

no kako je bil ustvarjeni dohodek razdeljen. Visok delež bruto osebnih dohodkov v doseženem dohodku potrjuje dejstvo, da je vzdrževalno energetska in transportna dejavnost delovno intenzivna, kar opravičuje veliko porabo dohodka za OD. Poleg

tega ta dejavnost opravlja skoraj v celoti storitve za TOZD v delovni organizaciji kjer je interna prodajna cena postavljena tako, da pokriva celotne stroške, ter zagotavlja ostanek dohodka v znesku kot ga dosegajo proizvodne TOZD.

TOZD POS

Doseženi dohodek	19.425	100,0
1. Pogodbene obveznosti	1.330	6,8
2. Zakonske obveznosti	3.229	16,6
3. Osebnih dohodki	7.369	38,0
— od tega netto OD	5.185	26,7
— prispevki	2.184	11,3
4. Ostanek dohodka	7.497	38,6
— vnos v rez. sklad	389	2,0
— vnos v posl. sklad	6.394	32,9
. del za posojilo nerazvitim	1.953	10,1
. del za skupne rezerve	375	1,9
. del za druge namene	4.066	20,9
— vnos v sklad sk. porabe	705	3,6
— kritje izgube TTI-ja	9	0,1

V letu 1974 je TOZD Prodajna organizacija dosegla dohodek v višini 19,4 mio din. Iz strukture delitve doseženega dohodka je razvidno, da odpade 38 % na osebne dohodke oz. dobra četrtina — 26,7 % je bila porabljena za izplačilo netto OD. V istem odstotku je bil ustvarjen osta-

nek dohodka — 38,6 % oz. v skupnem znesku 7,5 mio din. Največ sredstev iz ostanka dohodka se je vneslo v poslovni sklad — 6,4 mio din, oziroma je od tega ostalo neposredno POS-u 4,1 mio din sredstev za razširjeno reprodukcijo to je 21 % doseženega dohodka.

SDS OSS

Doseženi dohodek	45.718	100,0
1. Pogodbene obveznosti	6.214	13,6
2. Zakonske obveznosti	4.969	10,9
3. Osebnih dohodki	34.535	75,5
— od tega netto OD	24.299	53,1
— prispevki	10.236	22,4

SDS OSS ne ugotavlja ostanka dohodka pač pa v predračun stroškov vključuje tisti del dohodka, ki

ga uporabi za izplačilo bruto osebnih dohodkov, zakonskih in pogodbenih obveznosti.

Z izvedeno delitvijo doseženega dohodka po posameznih TOZD in SDS smo dosegli za delovno organizacijo kot celoto naslednjo delitev:

Opis	1973		1974		Indeks 1974 1973
	v 000 din	struktura	v 000 din		
Doseženi dohodek	219.580	100,0	289.094	100,0	131,7
1. Pogodbene obveznosti	21.689	9,9	39.201	13,6	180,7
2. Zakonske obveznosti	23.230	10,6	42.581	14,7	183,3
3. Za osebne dohodke	141.634	64,5	181.503	62,8	128,1
4. Ostanek dohodka	33.027	15,0	25.809	8,9	78,1
od tega:					
— vnos v rez. sklad	4.508	2,1	2.914	1,0	64,6
— vnos v sklad					
skupne porabe	5.662	2,6	6.213	2,1	109,7
— vnos v poslovni sklad	20.141	9,1	11.373	4,0	56,5
od tega:					
. del za nerazvite	7.840	3,5	6.281	2,2	80,1
. del za druge namene	11.011	5,0	4.066	1,4	36,9
. del za skupne rezerve	1.290	0,6	1.026	0,4	79,5
— dohodek drugim sovlag.	2.716	1,2	5.309	1,8	195,5

Dohodek skupaj za delovno organizacijo je bil torej dosežen v znesku 289 milijonov dinarjev. Iz strukturnih indeksov pa je razvidna delitev za delovno organizacijo, katera je kot smo že omenili pri posameznih TOZD-ih neugodna.

Primerjava z letom 1973 potrjuje že uvodne ugotovitve da je delovna organizacija v preteklem letu poslovala v izjemno neugodnih gospodar-

skih razmerah. Ostanek dohodka je kljub večjemu doseženemu dohodku v odnosu na preteklo leto nižji za 21,9 % tudi zaradi visokega relativnega porasta zakonskih in pogodbenih obveznosti. Masa osebnih dohodkov je porasla za 28 % kar je v skladu z doseženo stopnjo produktivnosti, povečanje mase OD pa gre tudi na račun povečanja vrednosti točke zaradi porasta življenjskih stroškov.

Razgovor z Milanom Čuferjem, predsednikom ZSM v Savi

Temeljito hočemo spremeniti naše delovanje

Ta stavek lahko povzamem iz razgovora z Milanom Čuferjem. Nekaj več kot mesec dni nosi težo predsednika mladih v Savi. In očitno je, da si te odgovorne naloge ne predstavlja kar tako. Z ožjo skupino sodelavcev je načel nekaj ključnih problemov, ki se že dlje časa vlečejo — z nedelavnostjo prejšnjega vodstva pa so se še zaostriili. Da jim je nujna podpora, je več kot očitno. Sicer pa preberite naslednji pogovor.

— 10. januarja 1975 si prevzel funkcijo predsednika ZSM v Savi. Kje je bila mladinska organizacija v tistem trenutku?

Lahko rečem, da je bil to čas, v katerem mladina sploh ni delala in je bil torej zadnji čas, da se nekaj naredi.

— Ste glede na razmere, ki so bile v mladinski organizaciji, mladi mogli začeti z načrtnim delom?

Za nami je bil 9. kongres ZSM, ki je sprejel sklepe o organiziranosti ZSM. V Savi smo sprejeli program dela in akcijski program. Da je bil ta program narejen kmalu po kongresu, se lahko zahvalimo prav trem prizadevnim mladincem iz vodstva organizacije. Tako je bil program narejen že pred mojim nastopom funkcije. Seveda pa nas je čakala veliko težja naloga: orestiti se mrtvila v mladinski organizaciji.

— Tudi v preteklosti so vodstva mladine sprejemala dobre sklepe, pa ni bilo občudovanja vrednih uspehov.

V vodstvu nas ni veliko in tu ne bi smel biti začetek in konec delavnosti mladine v Savi. Še zmeraj pogrešam množičnosti. Te pa ni, ker gremo vse pre malo med mlade. Delo je bilo preveč zaprto v določen krog, kjer se je stekala vsa mladinska organizacija, zunaj nje pa so ostali mnogi mladi, ki bi radi delali, le če bi se imeli kam obrniti.

— V februarju letos organizirate seminar za vodstva mladinskih organizacij. Kakšen je namen tega seminarja?

Letošnjega mladinskega seminarja se bodo udeležili le predsedniki in sekretarji osnovnih organizacij. Na tem seminarju jih bomo seznanili s spremembami, ki jih prinaša kongres, npr. kaj pomeni zveza socialistične mladine, kje so razlike, kakšne so naloge osnovnih organizacij, kamor se prenaša delo, kako pritegniti k delu čim več mladih. To bodo glavne teme seminarja.

— Na kakšen način bodo seminaristi to znanje, napotke prenesli tja, kjer bi se začelo delo z večino mladih?

Vse novice, ki jih je prinesel 9. kongres, na tem seminarju podrobno obrazložene, pogovarjali pa se bomo tudi o izvedbi programa dela v Savi. Po tem seminarju bodo sklicani sestanki po osnovnih organizacijah in predsedstvih skupnosti tozdov. Vsem predsednikom mladine po tozdih bodo dana tudi pismena navodila oziroma teze, kako voditi sestanke, kaj obravnavati, njihove dolžnosti in pravice, tako da bo imel vsak predsednik pregled svojega dela in spoznal, kako mora

delati in delovati in kateri so problemi, ki se lahko tu pojavijo.

— Z enim od problemov ste se mladi obrnili na politični aktiv, kjer pa niste bili deležni podpore.

Ne morem se strinjati s tako slabim odnosom do mladine. Zadevo sem takoj po obravnavi na političnem aktivu prenesel na predsedstvo mladinske organizacije.

— Kako je predsedstvo sprejelo sklep političnega aktivna?

Predsedstvo je bilo ogorčeno, ker je menilo, da ni prav, da sedaj, ko nam je pomoč nujno potrebna, če hočemo delo mladinske organizacije oživeti, pokažejo tako odklonilno stališče. Hočemo, da do tega ne pride več. Če hoče mladinska organizacija oživeti, nam je seminar za delavce mladinske organizacije nujen potreben. Glede na to, v kakšnem položaju je danes mladinska organizacija v Savi, bi nas morali podpreti. Seminar bo v soboto in nedeljo, 22. in 23. februarja 1975. Zamuda enega delovnega dne zaradi razmer v mladinski organizaciji in potrebe po seminarju ne bi smela pogojevati gledanja samo skozi denar.

— Presenečen sem, da v program seminarja niste vključili informiranja.

Program je obširen, tako da bo delo razdeljeno po komisijah. V zadnji točki pa bomo govorili o mladinski organizaciji v delovni organizaciji, kjer bomo namenili tudi informiranje nekaj časa.

— Ne bi smelo ostati le na informiranju prek sredstev obveščanja, ampak za sklenjen komunikacijski krog znotraj mladinske organizacije. Žal, sam si povedal lasten primer iz valjarne, kjer si delal, ko nisi vedel, kako naj bi se vključil. Zveza socialistične mladine pa bo omogočala povezati vse te pozitivne dejavnike v enotah. S stališča informiranja vem, da tega stika manjka in prepričan sem, da v tistih dveh urah ne boste mogli obdelati pomena medsebojnega informiranja. Gre namreč za dosti zapleten sistem, ki ga boste morali vpeljati, kajti predsedstvo ne sme biti posebljena organizacija, da ne boste vi predstavljali mladinske organizacije, ampak boste morali iti navzdol, med mlade, kjer boste dobivali predloge in ideje. Samo prek predsednikov v tozdih tega ne boste mogli doseči.

Na sejah predsedstva se bo še vedno obravnavala vsa problematika, ki bi se pojavljala, medtem ko naj bi se mladina dobivala skupaj po tozdih, kamor bodo po potrebi in na željo tozdov prihajali razlagalci iz predsedstva. Za to sodelovanje imamo sestavljeno 5—7 člansko komisijo, tako da bomo na vsak način prišli do tega, da bo sleherni imel občutek, da je mladinska organizacija prisotna.

— V čem naj bo ta občutek, kje se bo videl mlad delavec in kako mu boste pomagali razreševati najpogostejše probleme: stanovanjska vprašanja, prehrana.

Najpomembnejše je, da bo moral predsednik mladine po tozdih svo-

je mladince poznati. Na kakšen način jih bo spoznal, kako bo pristopil k posamezniku in mu prikazal organizacijo, katere član je, je sedaj problem, ki pa do potankosti še ni rešen.

— Imeti bi morali zelo temeljit program seminarja. Na tem seminarju bi moral sodelovati tudi sociolog in strokovnjak s področja medsebojnih odnosov. Doživel sem že veliko seminarjev. Na žalost so bili enolični, formalni, organizacijski in splošno politični. Trdim, da so naši ljudje v glavnem zdravi. Prizadevati pa bi se morali za temeljit premik v spreminjanje vsebine, tiste, kjer bi organizacija dejansko omogočala, da prispe do slehernega mladega. To, da prepuščate sekretarjem mladine po tozdih način pristopanja do mladih, ni dobro in o tem bi se morali pogovarjati.

Stojimo pred dilemo, kako povedati mladim, da organizacija obstoja in da se da v njej veliko narediti. Izkušnje iz preteklosti so slabe, mnogi mladi so izgubili zaupanje. Zato ni mogoče stvari čez noč spremeniti in povrniti zaupanje. Pa vendar upam, da nam bo v organizirani zvezi socialistične mladine to uspelo. Oblika organiziranosti pa je nova. Prav tako, kot imajo npr. člani ZK svoje obveznosti, dolžnosti in pravice ter vedo, kaj se od njih zahteva, bodo tudi v ZSM mladi spoznali, kje je njihovo mesto, vloga in delo.

— Kako vam bo tu uspelo?

Za sam začetek je potrebno izobraziti mlade predsednike po tozdih, saj večina še nima izkušenj na tem področju in še posebej o novi vlogi ZSM. Dali jim bomo navodila, ki jih bo vsakdo lahko predelal in na podlagi teh tudi izoblikoval svoje delo in naredil glede na posebnosti enote, kjer bo deloval, tudi program lastnega delovanja.

— Mladi imajo pretežno podobne probleme. Treba pa jim bo prikazati, da je organizacija prav njim namenjena. Kakšen bo neposreden pristop k mlademu človeku?

Lahko je sodelovati kot organizacija navzven. To nam ne dela nobenih problemov. Tudi s priključnimi podjetji dobro sodelujemo in smo v glavnem sprejeli programe brez večjih problemov. Moramo pa se danes resno pogovoriti, kako bomo program izpeljali v lastni hiši.

— Brez temeljite podpore ostalih družbenopolitičnih organizacij boste naloge težko speljali!

Težko — v tej situaciji kot kjerkoli drugje. Sindikat npr. poznajo vsi že po tem, da organizacija kot taka nekaj nudi tudi in predvsem delavcu — neposrednemu proizvajalcu, pa naj gre to le za letovanje, ozimnico, razne popuste pri nakupih. Mladina pa se mora uveljavljati na čisto drug način, saj je večina mladih mladinsko organizacijo poznala le z dvodnevni izletov. In še ta je lani odpadel, ker smo napisali, da mora vsak udeleženec prispevati del stroškov, rok za prijave pa je bil le nekaj dni. Take izlete bi morali temeljiteje pripraviti, ta-

Milan Čufer

ko da bi že v pripravah zajeli širok krog ljudi.

— Kako si mladinska organizacija v Savi in njena komisija za informiranje predstavlja sodelovanje na področju informiranja?

Sklep 2. seje predsedstva je bil, da mora komisija za informiranje pri ZSM biti stalno prisotna pri vseh večjih akcijah, da pa z vseh ostalih sej poroča predsednik. O pomembnih akcijah in sklepih pa damo članek v glasilo. Res pa je tudi, da je bilo medsebojno informiranje v preteklem obdobju porazno. Mnoge akcije so propadle, ker je vse premalo ljudi vedelo zanje. V zadnjem času pa smo vpeljali le nekatere novice na področju obveščanja mladih kot npr. v prav v ta namen izdelanih plakatih. Te oblike bomo še uporabljali, saj smo s tem pritegnili k udeležbi oziroma sodelovanju precej večji krog ljudi kot navadno.

— Ali menite, da v naših sredstvih obveščanja namenjamo mladini zadosti prostora? Ali veste, da vam je list v celoti odprt?

Kar smo pripravili za časopis, je bilo tudi objavljeno. Tako smo sredi leta 1974 dobili celo svojo stran v časopisu. Seveda pa nismo pisali v časopis drobnarij, zato od časa do časa naveda stran tudi ni bila polna. Zavedamo pa se, da sleherni akcijo lahko izpeljemo veliko lažje, če o njej objavimo kratko, a jedrnat informacijo. Poskušali pa se bomo dogovoriti tudi z dopisniki lokalnih časopisov, saj smo upravičeni, da o našem delu, ki niti ni majhno, vedo tudi drugi.

— Lahko govorite o uspehih pri delu?

Vse naloge so do danes izpeljane, le pri akciji popisa nas še vedno zadržuje občina in republika, ker moramo čakati na enotne obrazce za vpis mladih v zvezo socialistične mladine.

— Ste izdelali že kakšne konkretne akcije za sodelovanje z mladimi iz priključenih podjetij?

Ne le, da se poznamo le v manjšem krogu, dogovorili smo se že tudi o družabnem večeru Kemična tovarna Moste-Protector — Totra — Sava. Srečanje bo predvidoma v marcu v tovarni Totra Ljubljana.

Opomba:

Razgovor je bil pripravljen pred seminarjem in nekaterimi akcijami, o katerih pišemo šele v tej številki.

J. Štular

Organizacijo ZSM Sava Kranj čaka v naslednjem obdobju veliko dela. Da bi bili mladi pri svojem delu čimbolj uspešni, je predsedstvo koordinacijske konference zadložilo komisijo za idejnopolitično delo, organizacijsko kadrovsko komisijo ter komisijo za družbeno-ekonomske odnose, da organizirajo seminar za predsednike in sekretarje osnovnih organizacij ZSM ter člane predsedstva koordinacijske konference Sava. Seminar je bil 22. in 23. februarja 1975 v prostorih hotela Larix v Kranjski gori, ki je zaradi muhaste zime v tem času brez snega, zato so bile cene gostinskih uslug ugodne.

Urniki seminarja je bil natrpan. Najprej smo poslušali predavanje o gospodarstvu SRS, ki ga je imel tov. Šifkovič, predsednik izvršnega sveta občine Kranj.

Značilno za slovensko gospodarstvo je, da je Slovenija surovinsko in energetska zelo šibka, zato se mora naslanjati na druge republike oz. na uvoz. Naša industrija se je zelo hitro razvijala, širili so se industrijski obrati in odpirali novi, pri tem pa smo pozabili na izgradnjo prometnih poti, energetske vi-re, kmetijstvo in premalo vlagali v bazično industrijo. Ker se je kot nujna posledica tega hitrega razvoja povečalo zaposlovanje, se je zmanjševal družbeni standard. Prepočasni smo gradili stanovanja, vzporedno temu šole, otroške vrtce, trgovine, športne objekte itd.; vsekakor to krizo najbolj občutijo prav mladi.

Za nadaljnji razvoj gospodarstva in rešitev iz krize je tov. Šifkovič naštel nekaj izhodišč: razvoj samoupravljanja, uveljavitev nove ustave, povečanje reproduktivne sposobnosti gospodarstva, pospeševanje izvoza, izgrajevanje gospodarskega sistema (usmeritev — elektronika in kemija), politika cen, prednost kmetijstvu, energetiki, surovinski bazi.

Tov. Šifkovič nam je orisal tudi družbenogospodarski položaj v Kranju in načrt za leto 1975. Izvršni svet občine čaka mnogo nalog. Vseh ni mogoče rešiti, zato je izluščil šest, v tem trenutku najvažnejših:

1. uresničevanje nove ustave,
2. zmanjšanje zaposlovanja,
3. izgradnja trgovski objektov,
4. izgradnja rekreacijskih objektov,
5. izgradnja osnovnih šol,
6. urbanistični program.

V pogovoru, ki je sledil, smo se posebej zanimali za probleme uvoza in izvoza, o konkurenci na tržišču, o stanovanjski krizi in slabih pogojih dela, kar je posledica prehitrega gospodarskega napredka, prevelike želje podjetja po čimvečjem dobišču oziroma po večjih investicijah.

Tov. Šifkovič predlaga nam mladim, naj bolj vplivamo v organih samoupravljanja. Seveda pa bomo imeli več uspeha le, če se bomo nenehno in vsestransko izobraževali. Zato so dobrodošli tudi taki seminarji.

V drugem predavanju nam je tov. Černetič — delavec Slovenske izobraževalne skupnosti, povedal nekaj o človeku v samoupravni družbi, odnosih do dela, sodelavcev, o družbeni aktivnosti itd. Naša družba si je nadela parolo: Človek je cilj in smisel razvoja.

Vsak človek, ki je zrela osebnost (primerjava z otrokom, ki je popolnoma nezrela osebnost, pa ima naslednje potrebe:

1. po čimvečji aktivnosti,
2. po relativno neodvisnem obnašanju;
3. po obnašanju na več načinov (v delovni organizaciji, društvih, družbi),
4. stalne in globlje interese po izpolnitvi vseh svojih možnosti;
5. dolgoročno časovno perspektivo;
6. željo po položaju enakega ali celo nadrejenega v družbi,
7. zavest o samem sebi.

Seveda pride zaradi vseh teh potreb zrele osebnosti kmalu do konfliktov med ljudmi. Mi skušamo te konflikte ublažiti s samoupravljanjem. Torej z nenehnim dogovarjanjem, sporazumevanjem in da se z

ustava z izgradnjo delegatskega sistema. Organizacija ZSM bo morala biti akcijsko samostojna na eni strani, na drugi pa se bo morala dogovarjati z drugimi družbenopolitičnimi organizacijami in skupno nastopati z njimi, ne sme pa postati le privesek teh organizacij.

Tov. Sajovic nas je še enkrat opozoril, da se moramo čimbolje in vsestransko izobraževati.

Področja, kjer naj mladina pokaže svoj interes, so predvsem:

1. uresničevanje ustave, izražanje interesov v delovnih organizacijah, v samoupravnih interesnih skupnostih, v drugih družbenopolitičnih organizacijah in organih samoupravljanja,

Seminar organizacije ZSM Sava v Kranjski gori

lestvico zahtev začenja spodaj, ne pa zgoraj, da stvari niso že vnaprej določene, planirane od posameznika ali ozkega kroga ljudi itd. Pasivnost, recimo v organih samoupravljanja ali družbenopolitičnih organizacijah in tudi pojav potrošniške miselnosti je včasih odgovor na neizpolnjevanje omenjenih sedmih potreb.

Tematika predavanja je bila po mnenju udeležencev seminarja nekoliko težja. Boljše je bilo pri pogovoru, ki je sledil, kjer so nas zanimali konkretni predlogi za ureditev odnosov med nadrejenimi in podrejenimi, kako izboljšati organiziranost dela, itd.

Popoldne sta nas seznanila z zaključnim računom za leto 1974 ter gospodarskim načrtom za leto 1975 tov. Perčič in tov. Bašar iz finančne službe.

Tukaj nismo zvedeli le golih števil, pač pa tudi nekaj o finančnem poslovanju na splošno, recimo delitev dohodka, terjatve, odpisi. Razloženi so nam bili nejasni pojmi, ki jih sicer vsak dan slišimo, recimo nelikvidnost, subsidiarna odgovornost itd.

Seveda so tukaj vprašanja kar deževala. Zanimalo nas je: solidarnost med tozdi, nelikvidnost, vrednotenje materialne bilance, razvijanje trgovske mreže in seveda najbolj, kako bo s povečanjem osebnih dohodkov v letu 1975.

Drugi dan seminarja nam je tov. Žerko obrazložil samoupravno organiziranost Save, delo in pristojnosti posameznih samoupravnih organov: tozdov, skupnosti tozdov, delovne organizacije, sozda Polikem in seveda tudi samo razlago pojmov. Tudi po tem predavanju vprašanj ni hotelo biti konca: merila za delitev osebnih dohodkov, analitske ocene, oblike odgovornosti.

Zadnji predavatelj je bil tov. Sajovic — predstavnik občinske konference ZSM, ki je spregovoril o pokongresni aktivnosti ZSMS.

Glavni vzrok našega združevanja v organizacijo ZSM je v dejstvu, da bomo mladi najdalj deležni tega, kar bo naša družba zgradila.

Do sedaj so mladi organizirano delovali le bolj na športnem in kulturnem področju, niso pa se vključevali v širše družbene dogovore. IX. kongres naj bi pomenil povečanje aktivnosti tudi v to smer. To nam končno omogoča tudi nova

2. delavska kontrola,
3. delitev dohodka,
4. planiranje (zmanjševanje zaposlovanja, preusmerjanje investicij na področja z veliko delovne sile, mladim iz drugih republik zagotoviti zdrave življenjske razmere, samski domovi, prehrana).

V debati po predavanju je bilo največ vprašanj glede popisa članov organizacije ZSM, ki ga predvideva novi sklep o organiziranosti. Izrekli smo več kritik na račun republiške konference ZSMS, ki kasni z izdajo prijavnice.

Popoldne nismo imeli predavanja, pač pa smo se pod vodstvom predsednika koordinacijske konference ZSM Sava tov. Cuferjem pogovarjali o nadaljnjem delu. Seznanili smo se še enkrat s sklepom o organiziranosti ZSMS, predsedniki komisij so podali programe dela za leto 1975, predsedniki in sekretarji osnovnih organizacij pa so nas seznanili s problemi, ki jih imajo pri delu, tako v organizaciji kot tudi v delovnem procesu.

Predvsem gre za težave glede sklicevanja sestankov, vprašanje je, kako zainteresirati mlade za delo, predvsem mlade, ki šele nastopajo delo. Rešitve smo iskali v pogovoru med krajšimi odmori med delom, med malico, starejši mladinci morajo informirati mlajše o delu organizacije ZSM in jim biti za dober zgled v vseh pogledih.

Predsedstvo je predlagalo tudi tekmovanje med osnovnimi organizacijami ZSM Sava, kar bi povižalo aktivnost, dobili bi pregled nad uspešnostjo posameznih tozdov, videli bi, na kakšnih področjih tozdi oziroma cela organizacija šepa.

Posebna komisija, sestavljena iz predsednikov osnovnih organizacij, bo ocenjevala uspešnost opravljenega dela in prizadevanja v dvajsetih najvažnejših aktivnostih, in sicer:

1. prizadevanje osnovnih organizacij pri doseganju kvalitete,
2. doseganje plana,
3. delovanje mladih v družbenopolitičnih organizacijah in samoupravnih organih,
4. udeležba mladih pri akcijah mladinske organizacije,
5. delovna disciplina,
6. tehnološka disciplina,
7. novatorstvo in predlogi strokovnim službam,
8. udeležba mladih v športnih akcijah in specializiranih organizacijah,
9. zmanjšanje poškodb pri delu,
10. čiščenje in vzdrževanje strojev in okolja,
11. vključevanje novospreglatih mladih delavcev v specializirane organizacije in delo v ZSM,
12. sodelovanje pri kulturnih prireditvah in v sekcijah,
13. informativna dejavnost v osn. organizaciji,
14. sodelovanje z drugimi osnovnimi organizacijami,
15. sestanki in obravnave v osnovnih organizacijah,
16. aktivnost in uspešnost pri uresničevanju programa dela,
17. izobraževanje (strokovno in družbeno),
18. dajanje pobud in predlogov za boljše delo organizacije ZSM,
19. medsebojni odnosi in tozdu,
20. podatki o najboljšem posamezniku v osnovni organizaciji,
21. včlanjevanje mladih v zvezo komunistov.

Udeleženci seminarja smo se s tekmovanjem sicer strinjali, pač pa smo imeli nekaj kritičnih pripomb. Vsekakor bo ocenjevanje najbolj problematični del tekmovanja.

Posebna komisija bo pripravila sklepe seminarja in napotke za nadaljnje delo. Udeleženci seminarja pa so odgovorni, da bodo z njimi seznanjeni vsi mladi Savčani in da bo tako delo v organizaciji ZSM Sava zaživelo bolje kot prejšnja leta.

M. T.

Oblik aktivnosti mladih je veliko

55 novih stanovanj za Savčane

V mesecu marcu preteklega leta je delavski svet delovne organizacije sprejel sklep, da se s Podjetjem za stanovanjsko in komunalno gospodarstvo Kranj sklene pogodba o nakupu novih stanovanj na Planini. Kadrovska služba je pogodbo podpisala, tako da bodo ta stanovanja vseljiva že v letošnjem letu.

Na razpis, ki je bil objavljen v Informatorju, se je prijavilo 230 Savčanov, 4 so kasneje prošnje umaknili, nekaj pa jih je medtem zapustilo podjetje, tako da je posebna komisija obravnavala 218 prošenj. Od tega se je za odkup stanovanj prijavilo samo 20 prosilcev, vsi ostali pa želijo brezplačno družbena stanovanja s tem, da prispevajo posojilo podjetju, kot ga določa pravilnik.

Komisija je v 15 dneh pregledala tako stanovanjske razmere prosilcev kot tudi zdravstvene in socialne razmere vseh kandidatov. Upoštevala je tudi odnose med stanovalci in stanodajalci in vse te kriterije točkovala po pravilniku o delitvi sredstev sklada skupne porabe. Nadalje je upoštevala želje prosilcev glede velikosti stanovanja, če je to bilo le mogoče. Zanimivo pri tem je vsekakor dejstvo, da so prosilci, ki zaradi zelo težkih stanovanjskih razmer prosijo za kakršnokoli stanovanje, ne glede na to, ali je to

stanovanjske probleme reševala v okviru možnosti. Razveseljivo pri tem je dejstvo, da v kadrovski službi že načrtujejo odkup stanovanj, ki naj bi bila vseljiva v prihodnjem letu.

Predlog sklepov

Komisija, ki si je ogledala stanovanjske razmere prosilcev, je delavskemu svetu delovne organizacije predlagala v potrditev naslednje predloge:

1. Potrdi se predlog 3-članske komisije, da se dodelijo družbena stanovanja na Planini 52 članom kolektiva in v poslovni zgradbi 3 članom kolektiva.
2. Dva stanovanja na Planini in eno stanovanje v poslovni zgradbi se rezervira za strokovnjake, ki jih podjetje nujno potrebuje.
3. Nerazdeljena ostanjejo stanovanja, ki se bodo izpraznila šele v letu 1976 in se jih dodeli takrat. Stanovanja bodo izpraznjena, ko bi zgrajena poslovna zgradba.
4. Potrdi se predlog 3-članske komisije, da se dodeli 16 članom kolektiva starejša družbena stanovanja.
5. Starejši stanovanji na Stari cesti 27 in Begunjski 13 so z manjšo

8. Stanovanje na Savski cesti 18, ki je za bivanje neustrezno, se ne dodeli, temveč uporabi za skladiščenje.

9. Potrdi se 1. varianta predlagane tabele za posojilo podjetju. Zadolžuje se kadrovska služba, da ob vsaki dodelitvi stanovanj posreduje delavskim svetom višino prispevka oproščenih, če imajo pokojnino nižjo od 1.800 din.

10. Na osnovi ugotovitve komisije se popravi določilo pri oceni kriterija za ocenjevanje stanovanjskih razmer, in sicer čas bivanja v sedanjem stanovanju. Pri popravljenem določilu se potrdi tudi oceno kriterija.

11. Iz stanovanj, ki smo jih izpraznili z dodelitvijo družbenih stanovanj ali kreditov za individualno gradnjo, se problemov prosilcev ne rešuje več. To velja samo za stanovanja, ki so neustrezna in bo spisek redno posredovan samoupravnim organom.

12. Če bi član kolektiva odklonil odobreno stanovanje, kadrovska služba skupno s komisijo določi novega kandidata za prosto stanovanje. Iz tega sledi, da mandat komisije, ki je pripravila ta predlog, traja, dokler niso vsa stanovanja naseljena.

13. Kadrovska služba se zadolžuje, da pokliče na razgovor vse prosilce, ki ustrezajo razpisnim pogojem pri solidarnostnemu skladu in jih napoti ter svetuje prijavo na razpis.

14. Sklep o dodelitvi družbenih stanovanj mora kadrovska služba posredovati delavcem takoj, ko bo sklep samoupravnih organov dokončen. Odgovor je potrebno posredovati tudi prosilcem, ki po tem predlogu ne dobijo stanovanja.

15. Kadrovska služba naj posreduje samoupravnim organom predlog o nakupu stanovanj v letu 1976 takoj po tem, ko bo izdelan finančni plan sklada skupne porabe za leto 1975.

Predlog variant tabel prispevka:
I. varianta

dohodek na druž. člana	prisp. (posoj.) na vredn. stanov.
do 1.300,—	0 %
1.300,— do 1.450,—	5 %
1.450,— do 1.600,—	6 %
1.600,— do 1.750,—	7 %
1.750,— do 1.900,—	8 %
1.900,— do 2.000,—	9 %
2.000,— do 2.100,—	10 %
2.100,— do 2.200,—	11 %
2.200,— do 2.300,—	12 %
2.300,— do 2.400,—	13 %
2.400,— do 2.500,—	14 %
nad 2.500,—	15 %

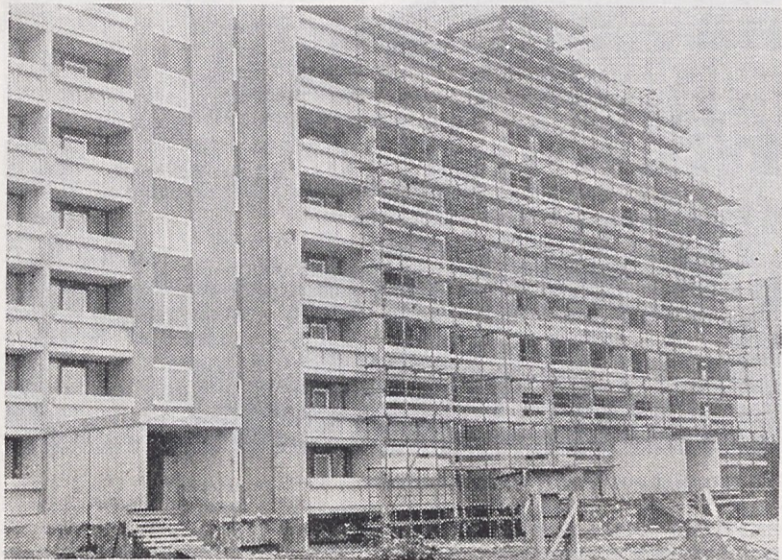
II. varianta

do 1.300,—	0 %
1.300,— do 1.500,—	3 %
1.500,— do 1.700,—	4 %
1.700,— do 1.900,—	5 %
1.900,— do 2.150,—	6 %
2.150,— do 2.300,—	7 %
2.300,— do 2.400,—	8 %
2.400,— do 2.500,—	9 %
nad 2.500,—	10 %

Iz navedenega zaključujemo, da si kadrovska služba prizadeva, da bi ugodno rešila stanovanjske probleme naših delavcev v okviru razpoložljivi sredstev. V ta namen daje poleg družbenih stanovanj vsako leto tudi 2.500.000 din za posojila individualnim graditeljem. O delitvi teh sredstev bomo pisali v eni od naslednjih števil našega glasila, saj je komisija prav v teh dneh na terenu, kjer ugotavlja v kakšnih razmerah živijo in koliko posojila potrebujejo ti delavci. V Savi pa se pripravlja še ena novost — združna gradnja, ki je pred časom že uspešno delovala.

Trenutno vam lahko posredujemo le to skopo informacijo o tem, ko pa bodo stvari bolj jasne, bomo o tem obširneje pisali.

J. Jereb

V letošnjem letu bodo na Planini vseljive tudi ti dve stolpnici

novo ali pa starejše družbeno stanovanje. V drugo skupino pa sodijo prosilci, ki že imajo družbeno stanovanje. Želijo si večjega zaradi povečanja družine oziroma želijo imeti stanovanje s centralnim ogrevanjem. Mnogi menijo, da so glede na večletni delovni staž v Savi (17—28 let) do takega stanovanja upravičeni.

Komisija je svoje delo dobro opravila in izdelala poimenski seznam Savčanov: 38 Savčanov bo dobilo nova družbena stanovanja, 17 jih bo dobilo novo stanovanje z zamenjavo, 20 prosilcem pa bodo dodeljena starejša družbena stanovanja. Ostale pa bo kadrovska služba imela v evidenci in bo njihove

investicijo preuredi v samske sobe in razdeli 4 članom kolektiva, ki so navedeni v predlogu. Višino investicije določi kadrovska služba, finansira pa se je iz sredstev sklada skupne porabe — popravila starejših stanovanj.

6. Na Vrhniki se pri gradbenem podjetju rezervira stanovanje in odkupi, če tov. Jože Leskovec ne dobi stanovanja iz sredstev solidarnostnega sklada na Vrhniki.

7. Potrdi se predlog 3-članske komisije, da se v letu 1975 dodeli 2 stanovanji za člana kolektiva v Beogradu in Splitu. Stanovanji se v letu 1975 rezervira in ko sta dograjena, odkupi.

O kulturi

Nam ne sme biti vseeno

V teku je razprava o družbenem načrtu občine Kranj za leto 1975. Kot nam je znano, se v teh razpravah pred nami pojavljajo vedno večje potrebe, kot pa je na razpolago sredstev, pa naj bo to za zdravstveno, socialno ali otroško varstvo ali pa za kulturo. Morda za kulturo še bolj kot za ostale interesne skupnosti, saj jo v večini primerov puščamo ob strani tako z materialne kot z vsebinske plati.

Naj se dotaknem samo ene točke obširnega programa razvoja kulture v naši občini, ki ga je sprejela kulturna skupnost za preteklo obdobje:

«...doseči večji vpliv delovnih ljudi in občanov na kulturno politiko preko delegatskih odnosov, ki naj predvsem uveljavijo družbeni interes na tem področju...»

Vprašujem se, kakšen je bil interes ljudi — občanov, da so kioski polni literature, ki naj bi ne imela prostora med kulturnimi ljudmi? Da nam trgovine nudijo manjvredno blago za dobro, da slovenski proizvajalci opremljajo svoje izdelke za navodili v slovenščini, ki ni slovenska in še in še bi lahko naštevala. Prav gotovo to ni bil družbeni interes, temveč premajhen vpliv družbe.

Ta vpliv naj bi se močno okreplil z uveljavitvijo delegatskih odnosov in s spremenjenim načinom financiranja samoupravnih interesnih skupnosti. Uresničevanje ustavnih sprememb zagotavlja samoupravljanje tudi na kulturnem področju, ki naj vse bolj postaja sistem družbenoekonomskih in političnih odnosov, v katerem bo družbeni interes odločilen dejavnik pri odločanju o vseh vprašanih družbenega razvoja. Ob prizadevanju vsakega posameznika bo možno spreminjati kulturo iz človekovega »priveska« v njegov način življenja.

Ustava nam daje pravico in dolžnost soodločati, zato naj nam ne bo vseeno.

Maruša Piskernik

Gradnja šol in vrtcev

Koordinacijski odbor za izvajanje programa gradnje šolskih in varstvenih objektov je v začetku februarja 1975 pripravil svoje poročilo. Ker sodim, da šolstvo in otroško varstvo zadeva in zanima mnoge izmed Savčanov, povzemamo iz tega poročila osnovne informacije. Poročilo je razmeroma obsežno, zato bo drugi del, t. j. finančni, objavljen v naslednji številki Save.

Izvajanje programa gradnje šol in vrtcev

Osnovna ugotovitev je, da so bila predvidevanja uresničena. Koordinacijskemu odboru in sekretariatu je uspelo premagati težave, ki jih je sproti reševal na svojih sejah. Ni mu pa uspelo zadovoljivo rešiti finančne problematike.

V letu 1974 so bili odprti naslednji šolski objekti in otroška vrtca:

1. Osnovna šola Josip Broz Tito Predoslje	3. 1. 1974
2. Osnovna šola Vodovodni stolp Kranj	4. 2. 1974
3. Posebna osnovna šola Kranj	14. 1. 1974
4. Otroški vrtec Tatjane Rozman Stražišče	1. 9. 1974
5. Otroški vrtec Čebelica Planina	1. 9. 1974

Osnovno šolo Josip Broz Tito Predoslje danes obiskuje 413 učencev, malo šolo 65 otrok, v vrtec pa je sprejetih 40 otrok od 3 do 6 let starosti.

Osnovno šolo Vodovodni stolp Kranj (sedaj Simon Jenko Kranj) danes obiskuje 875 učencev, malo šolo 45, otrok, v vrtec pa je sprejetih 63 otrok od 2 do 7 let starosti.

Osnovni šoli Josip Broz Tito Predoslje in Vodovodni stolp Kranj postajata družbeni center kraja. Šolske prostore uporabljajo krajevne organizacije za sestanke, športniki za organizirano redno in rekreacijsko dejavnost svojih članov. Osnovna šola Josip Broz Tito Predoslje je ena izmed redkih šol na Slovenskem, kjer bodo z majhnimi dodatnimi deli, ki jih bo potrebno še opraviti, omogočeni pogoji za uvedbo celodnevne osnovne šole.

Posebno osnovno šolo Kranj danes obiskuje 217 prizadetih otrok z območja kranjske in tržiške občine, 64 pa je sprejetih v podaljšano bivanje.

Ta šola se je preselila iz 100 let stare zgradbe, ki ni bila grajena za učne namene, v novo moderno zgradbo, ki ne daje le možnosti za naj sodobnejše učne metode in prijetno bivanje, ampak usposablja učence v specializiranih učilnicah tudi za delo, s čimer je dana večja možnost za njihovo zaposlitev.

Z dograditvijo treh novih šolskih objektov v letu 1974 je dobilo nove prostore skupno 1505 šoloobveznih otrok, to je 20% vseh učencev osnovnih šol v občini, katerim so se bistveno izboljšali učni pogoji in možnosti za delovanje v drugih dejavnostih. Za vse te novozgrajene šolske objekte je značilno tudi to, da se pod isto streho izvaja varstvo

in vzgoja predšolskih otrok. Stroški gradnje bodo navedeni v finančnem delu poročila, vendar naj pismomno, da ti stroški še niso dokončni, ker še nismo v celoti poravnali stroškov za dobavljeno notranjo opremo, pri osnovni šoli Josip Broz-Tito Predoslje pa tudi še ne stroškov za čistilno napravo.

Montažni vrtec Tatjane Rozman Stražišče, ki se je začel graditi meseca septembra 1973, je bil slovesno odprt ob dnevu krajevnega praznika Stražišče dne 22. junija 1974. Zaradi dodatnih del pri zunanji ureditvi ter nedobavljene notranje opreme je vrtec začel redno poslovati 1. septembra 1974.

Po prvotnem programu je bilo predvideno, da bi v Stražišču zgradili otroški vrtec s kapaciteto za 100 otrok. Sekretariat koordinacijskega odbora se je zaradi visokih stroškov za komunalno ureditev odločil za spremembo, tako da se zgradi objekt za 140 otrok.

Objekti, ki so jih začeli graditi v letu 1974

Glede na predvideno finančno stanje Sklada za financiranje šolskih in vzgojno varstvenih objektov v občini Kranj do konca 1976. leta sta se koordinacijski odbor in njegov sekretariat prizadevala, da bi v letu 1974 pričela z gradnjo objektov tretje faze, to je z gradnjo prizidkov k osnovnim šolam Jezersko, Stanka Mlakarja v Senčurju, Lucijana Seljaka v Stražišču, Staneta Žagarja na Planini ter gradnjo nove šole na Primskovem.

Predvideni stroški za gradnjo naštetih objektov, ki smo jih objavili v četrti številki publikacije »Za šolo, za vrtec« dne 8. 1. 1974, naj bi znašali za

1. Osnovna šola Primskovo	5,591.000,00 din
2. Otroški vrtec Planina	3,289.000,00 din
3. Prizidek osnovna šola Stane Žagar Planina	12,601.000,00 din
4. Prizidek osnovna šola Lucijan Seljak Stražišče	6,216.000,00 din
5. Prizidek osnovna šola Stanka Mlakarja Senčur	5,078.000,00 din
6. Prizidek osnovne šole Jezersko	2,794.000,00 din
Skupaj	35,569.000,00 din

(Navedeni stroški se nanašajo za gradbeno obrtniška in instalacijska dela, niso pa zajeti stroški za zemljišče, zunanjo ureditev s tehnično dokumentacijo, notranjo opremo in nadzor.)

Otroški vrtec Čebelica Planina

Otroški vrtec Čebelica Planina je bil zgrajen v pogodbenem roku in

slovesno odprt za občinski praznik 1. avgusta 1974. Koristna površina je 505 kv. m, obsega pa tele prostore: 4 otroške igralnice, 2 bivalnici za dojenčke, prostor za nego otrok, triažo, garderobe, razdeljevalno kuhinjo in mlečno kuhinjo, kabinet, shrambe, kotlovnico in ustrezne sanitarije. Objekt ima kapaciteto za 100 otrok.

Po sklenjenih pogodbah znašajo stroški za:

1. gradbena, instalacijska in montažno dela	2,272.778,35 din
2. zunanjo ureditev	315.599,90 din
3. notranjo opremo	406.077,00 din
4. vodovodni priključek	14.865,05 din
5. nadzor	52.064,85 din
Skupaj	3,061.385,15 din

Podjetje Marles Maribor je skladu za financiranje odobrilo kredit za gradnjo otroškega vrtca na Planini v znesku 2,200.000,00 din z 8% obrestmi. Po sklenjeni kreditni pogodbi je sklad poravnal 1,100.000,00 odobrenega kredita, ostanek kredita zapade v plačilo 1. 7. 1975. Celotni stroški objekta še niso znani, ker še ni dokončno izvršen obračun zunanje ureditve in notranje opreme in menimo, da ne bodo bistveno višji, kot smo jih ocenili pred pričetkom gradnje.

Vrtec na Planini je začel poslovati s 1. septembrom 1974, vendar

Predvideni stroški gradnje prizidka bodo znašali za:

a) gradbena, obrtniška in instalacijska dela	7,350.000,00 din
b) podražitve	1,400.000,00 din
c) dodatna dela	120.000,00 din
d) toplovodno omrežje od tovarne Sava Kranj	700.000,00 din
e) notranja oprema	700.000,00 din
f) nadzor	240.000,00 din
Skupaj	10,510.000,00 din

Z dograditvijo prizidka bo osnovna šola Lucijan Seljak pridobila 6 kabinetnih učilnic za tehnični pouk, večnamenski prostor, garderobe in sanitarije. V starem delu objekta pa bodo preurejeni upravni prostori, zbornica in kotlovnica.

je treba posebej poudariti, da je bilo že ob vpisu veliko več prošenj za sprejem, kot pa znaša kapaciteta vrtca.

Zaradi urbanistično usmerjene stanovanjske gradnje na območju Planine bodo nastale velike potrebe po prostorih za otroško varstvo. Zato je potrebno, da pristojni organi že sedaj zagotovijo primerna zemljišča in proučijo finančne možnosti za gradnjo objektov otroškega varstva na tem območju.

Prizidek k osnovni šoli Lucijan Seljak Stražišče

Prizidek k osnovni šoli Stanka Mlakar Senčur

Z dograditvijo prizidka bo šola pridobila 8 kabinetnih učilnic, kuhinjo, jedilnico, likalnico, pralnico, garderobe, shrambe in sanitarije.

Ob otvoritvi otroškega vrtca v Stražišču

Predvideni stroški gradnje prizidka bodo znašali za:

a) gradbena, obrtniška in instalacijska dela	5,885.247,00 din
b) zunanjo ureditev	200.000,00 din
c) plinsko postajo	110.000,00 din
č) preureditev kuhinje	200.000,00 din
d) podražitve	1,200.000,00 din
e) dodatna dela	100.000,00 din
f) notranja oprema	980.000,00 din
g) nadzor	200.000,00 din
h) načrti za zunanjo ureditev in dokumentacijo	18.576,00 din
Skupaj	8,893.823,00 din

Prizidek k osnovni šoli Jezersko

Z dograditvijo prizidka bo šola pridobila 2 učilnici, zbornico, knjižnico, večnamenski prostor, prostor za družbenopolitične organizacije, garderobe, sanitarije in kotlovnico. Prav tako bodo v obstoječem šol-

skem objektu, delno notranje preurejeni prostori kuhinje, jedilnice, garderobe, sanitarij, urejena bodo tudi podstrešna stanovanja. Poleg tega bo predelana vodovodna in električna instalacija in izvedeno centralno ogrevanje. Učilnica v pritličju pa bo preurejena za varstvo predšolskih otrok.

(Nadaljevanje na 19. strani)

Letos najnižji dohodek 2.000 din

Na sindikalni konferenci je med drugim razpravljali tudi tov. Rajko Debenjak, in sicer o delitvi osebnih dohodkov. Dejal je: »Sindikat se bo moral zavzemati za izvajanje samoupravnega sporazuma o delitvi sredstev za osebne dohodke, za enotne kriterije na podobnih delovnih mestih, za vključevanje čimvečjega števila delavcev v direktno merjenje čimvečjega števila delavcev v direktno merjenje rezultatov dela. V letu 1975 bo treba dokončno postaviti sistemizacijo delovnih mest in uskladiti analitsko oceno. Sindikat se bo zavzemal, da se v sistem nagrajevanja vključi poleg kvalitete tudi prihranek na materialu. Sindikat se bo moral zavzemati za to, da bo najnižji osebni dohodek zagotavljal normalne življenjske pogoje delavca.«

V zaključku svoje razprave je dejal: »Predsedstvo sindikata delovne organizacije je na zadnji seji obravnavalo tudi predlog, da delavec v polnem delovnem času pri normalnem delovnem uspehu ob normalnih delovnih pogojih in ob normalnih delovnih uspehih zasluži najnižji neto osebni dohodek v tekočem letu 200.000 S din.

To nas je spodbudilo, da smo iskali odgovor, koliko je že narejena, da bi predlog o najnižjem osebnem dohodku uresničili. V kadrovskem sektorju nam je vodja oddelka za industrijska razmerja v združenem delu tov. Aleksander Stojanovič povedal naslednje:

Izdelali smo predlog za povečanje števila konstantnih točk v analitski oceni delovnih mest, povečanje planske vrednosti točke in realizacijo členov pravilnika o delitvi OD, ki govori o uvedbi obračunskih razredov.

Da bi nekoliko dohajali naraščanje življenjskih stroškov in da bi delavcem z najnižjimi analitskimi ocenami zagotovili minimalni osebni dohodek po sklepu sindikalne konference, smo predlagali dva ukrepa:

1. povečanje planske vrednosti točke od 0,175 na 0,180 din na uro, to je za 2,85 %,

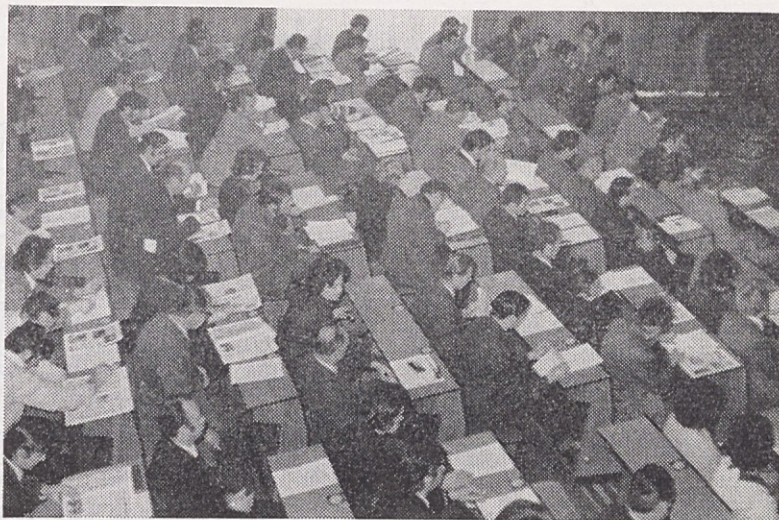
2. povečanje števila konstantnih stalnih točk v analitski oceni delovnih mest od 38 na 40 točk.

Z uresničitvijo tega predloga bi se masa bruto osebnih dohodkov mesečno povečala za približno 810.000,00 din.

Poleg tega smo predlagali tudi realizacijo členov pravilnika o delitvi osebnih dohodkov, ki govori o uredbi obračunskih razredov.

Po našem predlogu je 30 obračunskih razredov. Od 1. do 12. razreda je interval 5 točk, od 13. do 24. razreda je interval 8 točk, od 25. do 30. razreda je interval 15 točk. Sredina posameznega razreda bo obračunska osnova za osebni dohodek.

25. člen pravilnika o delitvi osebnih dohodkov se glasi: »Za obratnem osebnih dohodkov se uporablja poprečna analitska ocena posa-

Sklepi sindikalne konference in njihova uresničitve so dolžnost in obveznost vseh Savčanov

meznega razreda, ki jo dobimo tako, da k spodnji meji prištejemo polovico intervala.

Delavec, ki dela na delovnem mestu, mora biti seznanjen, po kakšnih kriterijih in s kakšnimi stopnjami je bila določena analitska ocena delovnega mesta.«

Vsa delovna mesta z analitskimi ocenami do 133 točk bodo imela obračunsko osnovo enako ali večjo od svoje sedanje analitske ocene, 39 delovnih mest z analitsko oceno od 133 naprej, na katerih je približno 40 do 50 delavcev, pa bo imelo nižjo obračunsko osnovo od svoje sedanje analitske ocene.

O teh predlogih so že razpravljali v sindikalni organizaciji, delovna skupina za osebne dohodke in kadre, politični aktiv delovne organizacije in centralni kolegij. Predloge so vsi tudi podprli.

L. Mraz

Opomba uredništva:

Uresničitve vseh teh predlogov pa je v veliki meri odvisna tudi od vsakega posameznika, vseh nas. Le z izboljšano tehnološko in delovno disciplino, z varčevanjem na vseh nivojih in z občutnim dvigom kvalitete naših izdelkov bomo dosegli boljše rezultate, s tem pa seveda tudi boljše dohodke. Sicer se lahko zgodi, da ne bomo imeli kaj deliti.

Gradnja ...

(Nadaljevanje z 18. strani)

Predvideni stroški gradnje prizidka in adaptacije osnovne šole Jezersko bodo znašali za:

a) gradbena, obrtniška in instalacijska dela — prizidek	3.725.000,00 din
b) gradbena, obrtniška in instalacijska dela — adp. boj.	400.000,00 din
c) zunanja ureditev	50.000,00 din
č) podražitev	286.000,00 din
d) dodatna dela	50.000,00 din
e) notranja oprema	396.124,00 din
f) nadzor	38.000,00 din
g) načrti za zunanjo ureditev	12.400,00 din
Skupaj	4.957.524,00 din

Gradnja prizidkov k osnovni šoli Lucijan Seljak in Stanko Mlakar v Senčurju sta narekovali dve dejstvi, in sicer:

1. hitra rast prebivalstva in zaradi tega hiter porast šoloobveznih otrok,

2. obema objektoma je primanjkovalo prostorov zlasti za kabinetni pouk za višje razrede.

Zato se s temi novimi prizidki gradijo prostori za ta namen. Z notranjo preureditvijo prostorov v že obstoječih objektih pa se bodo izboljšali pogoji tudi za druge dejavnosti, ki jih razvija sodobna šola. V Senčurju pa se bo razen tega povečala možnost za varstvo in vzgojo predšolskih otrok, ki se že vrsto let izvaja v sedanji stavbi osnovne šole.

Pri gradnji prizidka k osnovni šoli Jezersko je potrebno poudariti, da bodo izvršena nekatera adaptacijska oziroma vzdrževalna dela o obstoječem objektu, to je preuredi-

tev kuhinje, jedilnice, učilnice za potrebe predšolskega varstva, garderob, sanitarij in podstrešnih stanovanj ter predelana vodovodna in električna instalacija in izvedeno centralno ogrevanje.

Kaj je treba še izvesti, da bo realiziran celotni program gradnje osnovnih šol?

Po sprejetem programu gradnje šol je predvidena tudi adaptacija šole na Primskovem in gradnja prizidka k osnovni šoli Staneta Žagarja na Planini. Sekretariat koordinacijskega odbora je o tem v preteklem letu večkrat razpravljalo. Ugotovil je, da adaptacija glede na stanje objekta, ki je bil zgrajen leta 1890, ne bi bila opravičena, saj se stanje za adaptacijo ne bi bistveno izboljšalo. O tem so razpravljali pristojni organi in ustrezne stro-

kovne službe. Zato se je sekretariat koordinacijskega odbora odločil predlagati koordinacijskemu odboru, da za območje Primskovo zgradi nov šolski objekt. Po sprejetem zazidalnem načrtu stanovanjske soseske Primskovo je gradnja objekta predvidena na zemljišču, ki leži severozahodno od Zadrufnega doma Primskovo.

Idejni načrt obsega naslednje prostore: 8 matičnih učilnic, kabinet, večnamenski prostor z galerijo, 2 prostora za vrtec, zbornico, kuhinjo, jedilnico, stanovanje, garderobe, shrambe, kotlovnico in sanitarije. Bruto zazidalna površina znaša 1636 kv. m, neto pa 1177 kv. metrov. Na podlagi idejnega načrta je pri Projektivnem podjetju Kranj naročen glavni načrt nove šole na Primskovem.

Program gradnje šole predvideva tudi gradnjo prizidka k osnovni šoli Staneta Žagarja na Planini. Ker je medtem časom občinska skupščina preusmerila blokovno stanovanjsko gradnjo na območju Planine se je in se bo število šoloobveznih otrok bistveno povečalo od prvotno predvidenih. Prav tako se bodo povečale potrebe po prostorih za podaljšano bivanje šoloobveznih otrok. Naj navedemo, da osnovna šola Stane Žagar sedaj gostuje z oddelki podaljšanega bivanja v privatnih prostorih stanovanjske hiše. Ti prostori so šoli sodno odpovedani. V primeru realizacije te odpovedi, na tem območju šola nima zagotovljenega šolskega varstva za oddelke, ki že sedaj obstojajo.

Zaradi takega stanja se je koordinacijski odbor odločil, da se prizidek ne zgradi, ampak, da se na

Planini v okviru novega naselja zgradi nova večja popolna osnovna šola na zemljišču, ki je določeno s sprejetim zazidalnim načrtom. Sredstva, ki so bila v finančnem načrtu sklada za financiranje šolskih in vzgojno varstvenih objektov predvidena za gradnjo prizidka, pa se bodo uporabila kot del sredstev za gradnjo nove šole na Planini.

Komisija za pripravo programa je v skladu s temi sklepi izdelala program, na podlagi katerega je Projektivno podjetje Kranj izdelalo idejni načrt šole. Ker pa v celoti še ni rešeno vprašanje prostorov za družbeno aktivnost, telesno vzgojo in kulturno dejavnost na tem območju, zato še tudi ni dokončno razčiščen koncept objekta.

Koordinacijski odbor je na seji 17. 12. 1974 sprejel naslednja stališča:

1. Za območje Primskovega in Planine naj se namesto predvidene adaptacije in prizidka zgradi nova šola na zemljišču, ki je predvidena v zazidalnem načrtu stanovanjske soseske Primskovo in stanovanjske soseske Planina. S pripravami za gradnjo šole na Planini je potrebno takoj pričeti, sicer bo to območje imelo v bližnji prihodnosti triizmenski pouk.

2. Občinski skupščini se predlaga, da zagotovi za prvo fazo gradnje nove šole na Planini potrebna finančna sredstva za izdelavo celotne tehnične dokumentacije, odkup zemljišča ter da prouči možnost drugačne oblike financiranja, ki bo zagotovila realizacijo gradnje tega objekta.

Prihodnjič: Finančno poročilo o gradnji šol in vrtcev

Tudi okolje je naša skrb

Najbrž ste že opazili, da se je v obratu II nekaj spremenilo. Pozno jeseni smo začeli saditi okrog tovarne avtopnevmatike, pred računskim centrom in pri vratarju za tehnično halo drevje in grmovnice. Zelo razveseljivo je, da imamo med nami sodelavce, ki se zavedajo, da na delu prebijejo večji del dneva in da ni vseeno, če je okolje, v katerem delamo, zanemarjeno in pušto. Sicer pa moramo priznati, da tudi druge tovarne v Kranju za svoj zunanji videz niso napravile veliko. Največkrat mislimo, da je tovarna pač tovarna, da mora biti sajasta in umazana in drugega niti ne pričakujemo. Toda, ali se vam ne zdi, da bo veliko prijetneje, če nas bo čez kakšna dva meseca že pri vratarju pozdravilo nežno zelenje vzbrstenega drevja in nemara tudi razcvetel grmiček.

prahu in nečistemu ozračju nasploh in odporne proti pozebi. Tudi lega je važna. Nekatero rastline ljubijo odprti prostor in mnogo sonca, npr. macesen, druge spet boljje uspevajo v senci, npr. volčin. Večina rastlin, ki smo jih že zasadili in ki jih še bomo, ustreza zahtevanim pogojem, za poživitev pa bomo morali sem in tja zasaditi tudi kakšno lepšo grmovnico oz. drevo, ki pa nima vseh teh kvalitiet. Tu se bo izkazal naš vrtnar Franci, ki mu je sicer malce splahnel pogum, ko je ugotovil, da se mu bo obseg dela nenadoma močno povečal. Vendar mu bo tov. Pintar, ki ima največ zaslug, da je zasajenih že toliko rastlin, prav gotovo dodelil potrebno pomoč.

Kot vidimo, s tem, da rastlino posadimo v zemljo, še ni konec vseh skrbi. Potrebno bo vsaj en-

Okolje — skrb slehernega

Sicer pa ozelenjevanje še ni končano. V marcu bomo zasadili še ostale zelenice pred tovarno avtopnevmatike, pred novo kotlovnico in montažno upravno stavbo.

Seveda imajo nekateri Savčani glede izbire rastlin posebne želje. Nekateri bi želeli, da prav pod njihovim oknom rastejo vrtnice, drugi spet meni, da je prostor pred novo kotlovnico primeren za nasad jablan. Žal ni tako enostavno. Pri izbiri rastlin je treba upoštevati več kriterijev. Predvsem morajo biti rastline skromne glede zahtev po hranilnih snoveh, odporne proti

krat letno gnojiti z mineralnimi oz. humusnimi gnojili, okopavati, ob suši tudi zalivati in po potrebi obrezovati grmovje.

Pri polepšanju naše tovarne bomo morali sodelovati vsi Savčani s tem, da ne bomo hodili po zasajenih gredah in da ne bomo lomili cvetočih vej.

Zazelenitev tovarniških površin bo naš prispevek k splošnemu prizadevanju, da bi dihali čistejši zrak. Mogoče pa bomo čez nekaj let v bližini tovarniških hal čuli tudi ptičje petje.

Regina Rant

Naš portret — Naš portret — Naš portret —

Tončka Turšič

10. marca 1959 je začela delati v Savi moja sogovornica Tončka Turšič. Zato, ker jo nekateri bolj, drugi manj poznate, sem se tudi odločil, da vam jo pobje predstavim.

Moral sem se pošteno potruditi, da je naša glavna kuharica pristala na razgovor, kajti kot sama pravi: »Me ni treba dajat po cajngah!« Najin pogovor je stekel o vsem, kar mene, in mislim tudi vas, Savčane, zanima. Tončka mi je iskreno, prijazno, skoraj sramežljivo pripovedovala svojo življenjsko pot o delu v kuhinji in še o marsičem sva se

pomenila.

»V podjetje sem prišla kot pomožna kuharica in sem delala tri leta v bifeju. Tu sem spoznala podrobno kuharski poklic in dobila nekakšno veselje, tako da sem opravila izpite za kuharico in tako sem že 13 let glavna kuharica savske menze.«

Tako sva začela in vprašanja so se kar sama postavljala.

»Kakšne probleme imate kuharice na delovnem mestu?

Moje mišljenje je, da bi nam morali odgovorni zagotoviti vsaj osnov-

ne pogoje za normalno delo. Nujno bi bilo treba razširiti prostor, ki je namenjen za kuhanje, saj se v sedanjih premajhnih prostorih pojavlja sopara, preprih, prostorska stiska, pa tudi premalo kuharic nas je zaposlenih, saj poleg svojega rednega dela, ki ga moramo opraviti vsak dan, opravljamo dela, ki niso naša delovna dolžnost.

Prav tako smo na delovnem mestu prevečkrat premočene in posledice so: slabo počutje, glavobol, revma, prehlad... Ko iščemo zdravniško pomoč in razložimo naše težave zdravniku, je odgovor: »Zakaj pa tako garate!« Samo po sebi se mi vsiljuje vprašanje, kako je z vašim zdravjem, ko že mlajše tako tarnajo?

Vsa prejšnja leta je bilo z menoj še kar v redu, zadnje leto, ko pa sem imela operacijo, se počutim nekoliko slabše, kar ima za posledico utrujenost. V službi ob delu še kar nekako gre, ko pa pridem domov in je treba to in ono postoriti, čutim posledice bolezni — predvsem revme.

Zelo pa sem bila presenečena in srečna hkrati, ko so se moje sodelavke spomnile name in me med boleznijo prišle obiskat. Dobila sem vtis, da me imajo rade, da so me pogrešale in da sem med njimi priljubljena.«

Ob njenem pripovedovanju si ne morem kaj, da ji ne bi svetoval, še bolj za pozivam odgovorne za zdravje in socialno varstvo v podjetju, da bi bilo tudi njo dobro poslati na morje, toplice (zaradi revme), to se pravi na zdravljenje, kajti naša skrb in misel naj bi bila, če sem bil včeraj zdrav, zakaj moram biti od danes naprej bolan. Če si sam ne moreš pomagati, naj nam pomagajo za to odgovorni.

Tončka, povejte prosim, nekaj zanimivosti, ki se tičejo prehrane Savčanov in kako se vedemo v prostorih delavske restavracije!

Dnevno izdamo poprečno 2700—2800 obrokov malic, ki pa jih sestavljamo tako, da vsak obrok vsebuje dovolj vitaminov, kalorij, maščob, hidratov in drugih vrednosti, ki so potrebni za človekovo telo. Realna cena obroka (ena porcija) je 770—800 S din. Pri delitvi hrane skušamo biti čim bolj objektivni (normativ) in raje napolnimo krožnik bolj kakor pa manj, ker se zavedamo, da ljudje v Savi opravljajo težko delo in zato telo več zahteva. Mnenje vseh nas kuharic je, da bi se morali nekateri (posamezniki) delavci bolj obzirno vesti do nas, kakor se pa. Pri nas je jemanje kosov kruha prepuščeno posamezniku, toda vprašujemo se, zakaj nekateri vzamejo več kruha, kot ga normalno človek lahko poje (6?), potem pa ga mečemo v pomije. Zakaj? Moje mnenje je, in še marsikdo se bo z mojo ugotovitvijo strinjal, da so nekateri presiti in ne vedo, kaj je kruh. Zobotrebcev ne dajemo več na mizo zato, ker so bili povsod tam, kjer naj ne bi bili (razmetavanje). Nožev nimamo dovolj za vse, pa tudi sicer se skoraj ne rabijo, zato jih tudi ne dajemo na razpolago.«

Kako pa, kadar pride sanitarna inšpekcija?

Sanitarna inšpekcija nas obišče štirikrat na leto in do sedaj je bilo, in upajmo, da bo v prihodnje prav tako vse čisto. Bojimo se je pa! Kdo se je pa ne?

Kaj Savčani najraje jedo?

Najraje imajo pasulj s klobaso in zeleno solato s klobaso.

Kaj pravite kot gospodinja o draginji, ki narašča?

Ja, plače gredo bolj počasi gor kakor pa cene, tako da jih že kar težko dohajamo in bomo morali kmalu teči za njimi!

Vem, da vam ostane malo prostega časa. Kako ga izkoristite?

Res je, nekoč, ko sem bila še mlada, sem rada vzela v roke kakšno dobro knjigo, danes pa še časopisa vedno ne utegnem prelistati.

Tončka Turšič

Za konec mi je Tončka povedala, da najraje kuha dobre juhe, najbolj zadovoljna pa je ob krompirjevih jedeh. Vseh 16 let, kar je v Savi, ni bila niti nagrajena, pohvaljena, in pravi, da je vseeno zadovoljna in da se počuti med svojimi kuharicami odlično. Želi si samo zdravja in tega ji iskreno želimo vsi.

Prijeten nasmeh je ujet v konice ust, toplina in dobrotu ji sijeta iz oči in na sebi nosi belo haljo in v močnih rokah drži zajemalko...

Jože Vratarič

Imenovani so vodje tozdov, direktorji skupnosti tozdov in direktorji sektorjev

Od začetka tega leta poteka delo v Savi v sedmih skupnostih tozdov, ki jih sestavlja sedemindvajset tozdov proizvodnje. Trije tozdi — Izobraževalni center, Prodajna organizacija ter Umetno usnje — delujejo samostojno v okviru delovne organizacije. Delo na področju kadrovskega zadev, nabave, tehničnih del idr. pa sodijo v strokovne sektorje.

Večina direktorjev skupnosti tozdov in strokovnih sektorjev ter vodij tozdov je že imenovan. V eni naslednjih številkih glasila vam jih bomo predstavili, med letom pa nameravamo z nekaterimi pripraviti tudi daljši zapis.

J. S.

Slušatelji srednje politične šole so si z zanimanjem ogledali proizvodnjo v nekaterih tozdih

Slušatelji srednje politične šole, ki jo organizira centralni komite Zveze komunistov Slovenije, so nas obiskali in si ogledali proizvodnjo v nekaterih tozdih. Po ogledu smo jih povabili na razgovor s predstavniki družbenopolitičnih organizacij in vodstva delovne organizacije. O razvoju Save je (zaradi odsotnosti glavnega direktorja Filipa Majcna) spregovoril tov. Janez Beravs, direktor sozda Polikem.

Mlade družbenopolitične delavce je v razpravi, ki se je razvila, zanimalo predvsem: kako je potekala akcija ob ustanavljanju tozdov, kakšni so bili problemi pri ustanavljanju novih tozdov in kako izgleda dokončna organizacijska oblika delovne organizacije Sava. Zanimalo jih je tudi, kakšno vlogo je pri ustanavljanju novih tozdov odigrala organizacija ZK in kakšen je njen akcijski program.

Razgovor je bil sklenjen z ugotovitvijo, da so si obiskovalci z zadovoljstvom ogledali delovno organizacijo, zibelko samoupravljanja v Sloveniji in da so bili v celoti zadovoljni z odgovori, ki so jih dobili na svoja vprašanja.

Obiskali so nas — Obiskali so nas ...

V četrtek, 6. marca 1975, je obiskal Savo tov. Miran Potrč, član izvršnega komiteja predsedstva in predsednik komisije za družbenoekonomske odnose in socialno politiko pri predsedstvu centralnega komiteja ZKS. Po ogledu proizvodnje v nekaterih skupnostih tozdov se je v sejni sobi upravne stavbe zadržal v daljšem razgovoru s predstavniki delovne organizacije

in družbenopolitičnih organizacij. Uvodoma mu je tov. Filip Majcen povedal, kako smo zaključili poslovno leto, s kakšnimi problemi smo se srečevali in kakšna so predvidevanja. Predvsem ga je zanimalo, kako gospodarimo, kako smo se organizirali oz. konstituirali z ozirom na določila nove ustave, kakšni so bili problemi ob ustanavljanju novih tozdov in skupnosti tozdov itd. O vsem tem sta ga izčrpno informirala Slavko Mihelič in Ivan Žerko. Tov. Perčič pa mu je odgovoril na vprašanje, kako je z delitvijo dohodka in ugotavljanjem dohodka, kako združujemo sredstva idr. Ob zaključku razgovora je tov. Miran Potrč poudaril: »Imate urejen dohodkovni sistem, ki je po vsej verjetnosti zelo blizu ustavnim načelom. Ker ste v prvi fazi uresničevanja ustavnih načel šli v konstituiranje, ste si s tem pridobili določene izkušnje, in boste lažje dosegli željene cilje. Tako morate tudi nadaljevati. Iz razgovora je razvidno, da imate jasne predstave kako naj se oblikujejo odnosi v združenem delu, zagotoviti pa morate, da so o tem vsi zaposleni seznanjeni. To še posebno velja ob integracijah, združevanju poslovnih funkcij na nivoju delovne organizacije in tudi na nivoju Polikema.«

Tekmovanje med osnovnimi organizacijami ZMS Sava

1. Namen tekmovanja v vsestranski aktivnosti med osnovnimi organizacijami ZMS v delovni organizaciji je v tem, da se poživi delo in aktivnost osnovnih celic naše organizacije, da bi na ta način z večjo vnmemo pristopili k izvrševanju nalog iz programa dela organizacije, ki smo ga sprejeli na letni koordinacijski konferenci.

Poleg tega je namen tekmovanja, da se ugotovijo in zabeležijo interesna področja delovanja organizacije ZMS in njenih članov, da se evidenčno ugotovijo uspehi oz. slabosti posameznih osnovnih organizacij pri uresničevanju programa organizacije.

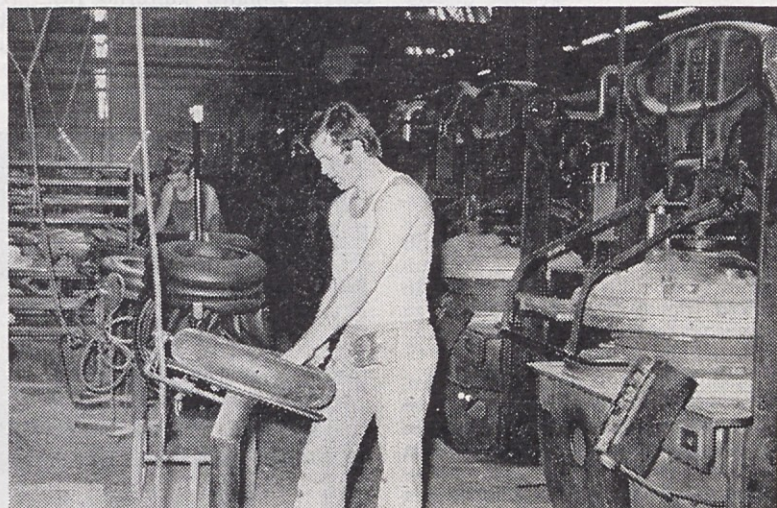
Ne nazadnje je namen tekmovanja in te celotne akcije tudi v tem,

— predsednik, ki ga določi predsedstvo ZMS delovne organizacije, — predsedniki predsedstev organizacij ZMS v skupnostih tozdov TTI, TAP, KET, OSS.

Naloga komisije je, da zbira mesečna poročila o delu osnovnih organizacij in dejavnost oz. aktivnost vrednoti po točkovnem sistemu ali kriterijih, ki si jih v ta namen izdela.

Mesečna poročila o delu osnovnih organizacij so dolžni narediti predsedniki predsedstev osnovnih organizacij. Poleg tega mora predsedstvo osnovne organizacije vsak mesec ugotoviti tudi najuspešnejšega oz. najboljšega mladince ali mladinko v osnovni organizaciji.

Petčlanska komisija, ki vodi in

Uspeh tekmovanj med aktivni ZMS je odvisen od vsakega posameznika

da se oceni delo in aktivnost posameznih osnovnih organizacij in tudi posameznikov ter da se njihova prizadevanja in aktivnost tudi ustrezno nagradi z internimi priznanji in nagradami organizacije ZMS in delovne organizacije.

2. Tekmovanje naj bi trajalo celo koledarsko leto 1975. Da pa bi delo nemoteno potekalo, predlagamo, da ga vodi petčlanska komisija, in sicer v sestavi:

spremlja tekmovanje, je dolžna vsake tri mesece o poteku tekmovanja informirati predsedstvo ZMS delovne organizacije.

Nagrade za tri najboljše oziroma v tekmovanju najuspešnejše osnovne organizacije določi predsedstvo, ko mu komisija poda končno poročilo o poteku in rezultatih tekmovanja. To poročilo mora komisija podati najkasneje do 15. januarja 1976.

Vitrina naše delovne organizacije v kasarni »Stane Žagar« Kranj. O sodelovanju z vojaki v kranjskem garnizonu bomo še pisali

Kultura v delovni organizaciji

Samoupravni procesi v naši družbi omogočajo in spodbujajo uresničevanje takih odnosov v vsem našem življenju, ki jim bo ena bistvenih sestavin kulture in ki bodo povsem nedvoumno izžarevali pomembno kulturo za vsestranski napredek posameznika in družbe. Delovni ljudje in občani uveljavljajo samoupravne pravice v delovnih in drugih skupnostih in v tem okviru naj bi vse bolj izražali tudi svoje potrebe po kulturi in čim neposredneje vplivali na snovanje in uresničevanje kulturne politike tako v delovnih organizacijah kot v družbenopolitičnih in interesnih skupnostih. S popolnejšim sprejetjem odgovornosti za svoj in družbeni razvoj bodo delovni ljudje lahko v vedno večji meri sami odločali o denarnem deležu za kulturo in na najrazličnejše načine vplivali na programsko usmeritev nosilcev kulturne dejavnosti. Takšno usmeritev in takšno uveljavljanje delovnih ljudi je treba na najrazličnejše načine spodbujati in tudi v tem iskati načine za premagovanje človekove odtujenosti.

Temeljna idejna izhodišča o kulturi in o nekaterih najpomembnejših vprašanjih na tem področju so podrobneje opredeljena v posameznih dokumentih minulih kongresov zveze komunistov, v dokumentih SZDL, zveze sindikatov, zvezi kulturno prosvetnih organizacij itd. in dajejo dovolj trdno podlago za usmeritev dejavnosti vseh za kulturo vnetih dejavnikov.

Gibanja v kulturi in za kulturo, ki so bila sprožena v preteklosti, so pomembneje vplivala in še vplivajo na razmere in sedanja prizadevanja v zvezi s kulturo in njenim razvojem. Zato moramo nadaljevati z vsem tistim, kar se je že do sedaj pokazalo za uspešno, dobro, napredno. Ze velikokrat smo zapisali, da mora z razvojem družbenih odnosov in s splošnim družbenim razvojem neprestano rasti tudi človekova kulturna raven.

Očitno pa je, da smo le preveč pozabljali, da ne bo mogoče doseči pomembnejših premikov, če ne bo prisotno tudi hotenje, izraženo v povsem določenih oblikah aktivnosti. Nosilci tega hotenja pa morajo na podlagi skupnega dogovora in ob razmejitvi odgovornosti vsak na svojem področju opraviti naloge, ki jih lahko glede na svojo organiziranost, vlogo in cilje. Za dosego teh ciljev pa so potrebna daljša, bolj načrtna in bolj organizirana prizadevanja, zlasti pa naj bi k temu pomagala skrbno zasnovana kulturna akcija.

Republiški svet Zveze sindikatov Slovenije in republiška konferenca SZDL sta aprila 1971 podpisali dogovor o kulturni akciji s ciljem razviti kulturno ustvarjalnost in razviti kulturnih potreb delovnih ljudi. Osnovna usmeritev aktivnosti zveze sindikatov in SZDL je bila v tem, da bi spodbudila zavest o kulturnih potrebah med delovnimi ljudmi, da bi pospeševali prebijanje kulturnih potreb ter navad.

Kulturna akcija je bila zasnovana na spoznanju, da je kultura nedeljiva sestavina človekovega življenja in dela in da je vsestransko oblikovana in svobodna osebnost sposobna kritično in ustvarjalno sodelovati v razvoju samoupravnih odnosov in splošnega družbenega napredka. Zato pa se moramo nuj-

no zavzemati za višjo kulturno raven posameznika in družbe kot celote. Tako postaja skrb za višjo kulturno raven sestavni del prizadevanj za poglobljanje samoupravnih odnosov za uresničitev ustavnega načela, da naj delavec razpolaga s celotnim dohodkom, ki ga ustvarja, in neposredno odloča o celoviti družbeni reprodukciji. V tem procesu pa delavec ne nastopa le kot potrošnik, temveč kot ustvarjalec kulture in sooblikovalec kulturne politike.

V prizadevanjih za uresničevanje novih družbenoekonomskih odnosov, ki temelje na svobodni menjavi dela, se srečujejo vsi družbeni dejavniki kot enakopravni soustvarjalci kulturne politike. V tem smislu je bilo že v dogovoru o kulturni akciji napisano: »V delovnih skupnostih bi se moral dovolj močno izraziti interes združenih proizvajalcev za njihovo kulturno rast. To naj bi se kazalo tako v zahtevah glede vsebinske in organizacijske usmeritve v kulturi kot pri določa-

Veliko nas je, ki radi prisluhnemo ubrani melodiji tamburic

nju dela dohodka delovnih organizacij za te namene. Delovne skupnosti je treba spodbuditi, da bodo večjo pozornost posvetile splošni razgledanosti delavcev, prisluhnile njihovim kulturnim potrebam, z organizacijskimi rešitvami posegle tja, kjer je splošna družbena skrb manj prisotna. Pri tem morajo imeti posebno vlogo zlasti sindikalne organizacije.«

Taka kulturna akcija zlasti pa sklepanje družbenih dogovorov, so povzročili večje zanimanje združenih proizvajalcev za kulturo. Prav tako pa so kulturne ustanove in organizacije preko kulturnih skupnosti, ponekod pa tudi same, in ob večjem sodelovanju sindikalnih organizacij našle vrsto načinov in oblik za naprednejše približevanje kulturnih dobrin delavcev. Čeprav poteka to še dokaj nenačrtno, brez sistematičnega ugotavljanja potreb in želja ter interesov delavcev za kulturno življenje, lahko ugotovimo, da se v tem medsebojnem sodelovanju tudi že ustvarjajo pogoji za bolj načrtno in trajno delovanje.

Odnos tozgov do kulturnega življenja delavcev je zelo različen in še vedno žal odvisen v veliki meri od osebnega odnosa posamez-

nika, zlasti vodilnih delavcev, pa tudi v samoupravnih in političnih organizacijah. Marsikje namreč vodilni in politični delavci s svojo tehokratsko miselnostjo in dejanskim podcenjevanjem delavcev preprečujejo odločitve v korist kulturni akciji zaposlenih, še večkrat pa vsa prizadevanja prezrejo in omalovažujejo.

Za načrtno in sistematično razvijanje kulturnega življenja delavcev bi morale biti delovne organizacije usposobljene tako strokovno kot tudi družbenopolitično. Za razvijanje kulturnega življenja, za ugotavljanje in spodbujanje potreb in interesov ter večjo informiranost o možnostih za kulturno delovanje bi morali imeti v delovnih organizacijah usposobljene organizatorje (in animatorje), ki bi bili tudi sami voljni prevzeti in opravljati to delo. Prav sindikati si že vrsto let prizadevajo, da bi pridobili v vsakem tozdu organizatorja kulturnega življenja. Seveda pa ni dovolj posameznike le pridobiti in navdušiti za to delo, potrebno jih je tudi usposobiti. Nedvomno lahko ugotovimo, da se vsaj v večjih delovnih organizacijah prepričani, da jim je or-

so se na tem področju močneje angažirali, niso bile enakovredno upoštewane niti urejene.

Pri konkretnih akcijah in oblikah kulturnega življenja v delovnih organizacijah, ki so bile doslej v večji meri kampanjske, bolj ali manj zaprte v področje delovnega kolektiva, moramo uveljaviti večjo smotrnost, širšo organiziranost in trajnost.

Delo kulturnih komisij mora dobiti svoje mesto v publikacijah delovnih organizacij. Kulturna akcija je stalno delo v kulturi in za kulturo. Največja napaka dosedanjega dela je bila v tem, da je marsikje kulturna akcija potekala preveč kampanjsko, da so se ob tem pokazale elitistične težnje nekaterih skupin, da se je čutila in se še vedno čuti prevelika zaprtost kulturnih ustanov, da se še vedno nismo navadili, da sta tozdu in kultura enakopraven partner, in ne nazadnje, da je bila premalo kultura popularizirana. Pred nami so v zvezi s kulturno akcijo velike in zahtevne naloge.

Jože Vunšek

Mladinsko gledališče vabi

KRANJ — V drugi polovici marca se bo pričel drugi cikel predstav Filmskega gledališča. Ta način filmskega izobraževanja mladih, ki ga organizira komisija za kulturo pri Običnski konferenci ZSMS v Kranju, je že postal tradicionalna oblika seznanjanja mladine z najboljšimi dosežki svetovne kinematografije.

Spomladanski cikel obsega osem filmskih predstav, ki bodo vsak petek ob 18. uri v kinu Center, razen 2. maja. Abonma stane le 40 dinarjev. Naročilo sprejema Občinska konferenca ZSMS Kranj. V prodaji bodo tudi v kinu Center. Spored za drugi cikel so predlagali Marjan Ciglič, Neva Mužič, filmski kritik revije EKRA in Ivo Triler, direktor kranjskega kinematografskega podjetja.

Poglejmo še nekaj naslovov! Prvi film spomladanskega cikla bo na sporedu 21. marca, to bo ameriški barvni film NE ODNEHAJ IN SE ENKRAT POSKUSI. Naslednji petek bomo gledali ameriški film O. K., ŠEFE. V aprilu so na sporedu štiri predstave: MASH, SLACENJE, BUTCH KASSIDY KIDD, NEKATERI SO ZA VROČE. 9. in 16. maja bodo predvajali še filma IVAN VASILJEVIČ MENJA POKLICE in AVANTURA JE AVANTURA.

Pogovori o predvajanih filmih bodo tudi tokrat v šolah oziroma v centralnem mladinskem domu v Kranju, če bodo novi prostori do takrat že opremljeni. Pred prvo predstavo bo izšel tudi poseben bilten, v katerem bodo mladi gledalci lahko našli informacije v filmskem gledališču in kratke vsebine oziroma kritike filmov, ki bodo predvajani v tem ciklu. Pričakujejo, da bo gledalcev letos še več, saj se bodo tokrat ob filmih lahko od srca nasmejali. Prav je, da mlade seznanimo tudi s to zvrstjo filma.

Vabimo tudi mlade iz Save, da si ogledajo omenjene predstave.

Alojz Boc

Gasilci, Save: odlično!

Informacija z minulega občnega zбора industrijskega gasilskega društva Sava

Zaradi kratkega roka, ki nam je bil na voljo za tisk, smo v prejšnji številki objavili le krajšo informacijo o občnem zboru savskih gasilcev. Še posebej utemeljen razlog imam, da smo našim sodelavcem — prostovoljnimi gasilci, odstopili vso časopisno stran. Njihovo delo v preteklem obdobju je bilo na zboru ocenjeno z najboljšo oceno. In pa zato, da bi požarni varnosti mi vsi v Savi namenili vedno in povsod kar največ pozornosti.

Marjan Čeferin, predsednik industrijskega gasilskega društva Sava

»Leto dni je naokrog in ponovno smo se zbrali v tako velikem številu, da pregledamo enoletno delo društva in se dogovorimo o nalogah, ki nas čakajo v prihodnjem letu.

Letos mineva 45 let, odkar je bilo ustanovljeno naše društvo. V vsem tem času je društvo skrbelo za čim boljše izurjenost članov tako po strokovni izobrazbi kot tudi po operativni zmogljivosti v borbi proti vsem nevšečnostim, ki nas spremljajo pri vsakodnevnem delu v tovarni.

Ne pozabimo! Nikoli v zgodovini gasilstva nista dala niti družba niti občan toliko za gasilstvo, kot danes. Človeško je, da bi se radi še boljše opremili, radi bi še več znali, radi bi še boljše zaščitili vse in zato bi radi še več sredstev. Utemeljene so naše želje. Življenjske pa je tako, da moremo naprej le s strpnim korakom, ki pa naj bo kljub temu odločen. Tako nas učí petinštiridesetletna praksa.

Vzporedno s stalnim razvojem tovarne, uvajanjem novih tehnoloških procesov in proizvodnje, vedno večjo akumulacijo velikih vrednosti, vse večjo uporabo vnetljivih tekočin naraščajo tudi požarne nevarnosti. Precej nepravilnosti nastane zaradi malomarnega odnosa odgo-

govih oblikah protipožarne službe bo potrebno spodbuditi in organizirati vse nosilce v naši delovni organizaciji na tem področju v skupni skrbi in naporih za splošno izboljšanje in napredek požarnega varstva, hkrati pa zagotoviti na samoupravnih temeljih potrebne materialne osnove za stabilen razvoj požarne službe, predvsem pa njene požarno-preventivne dejavnosti.

V minulem letu smo se premalo povezali s civilno zaščito v podjetju, katere sistem je vseljudska obramba, ki je neposredno vtkana v vse celice naše družbe. Obramba domovine je postala skrb, pravica in obveznost slehernega delovnega človeka, Jugoslavija pa neosvojljiva trdnjava za slehernega napačalca. Vseljudsko obrambo moramo še nadalje krepiti in izpopolnjevati, kajti vojna in uporaba sile sta v sodobnem svetu stvarnost, na katero moramo računati.

Mislím, da danes ni treba nikogar več prepričevati o tem, da smo dosledni in vztrajni borci za mir v svetu. Zveza komunistov Jugoslavije je vselej zagovarjala stališče, da je mir nujen za razvoj socializma in napredek človeštva. Naši narodi ne želijo vojne, vendar tudi nismo malodušni pacifisti. Ne živimo zunaj prostora in časa, marveč v surovi stvarnosti današnjega sveta. Naša prizadevanja in sploh vsa mednarodna in notranja dejavnost so usmerjeni proti politiki sile in vojne. Pripravljene moramo biti, da slehernega odvrnemo od agresije, da pripravljene čakamo vojno, če pride do nje.

Upravni odbor je skozi vse leto skrbel za čim boljše izurjenost v praktičnem in tudi teoretičnem izobraževanju članstva. Udeležili smo se tudi več tekmovanj, med katerimi smo dosegli eno prvo mesto. Organizirali smo izlet v Metliko, kjer smo si ogledali gasilski muzej in muzej narodnoosvobodilnega boja.

Ob tehničnem pregledu društva nas je komisija občinske gasilske zveze ocenila z oceno **ODLIČNO**.

Na koncu se v imenu vseh gasilcev Save zahvaljujem samoupravnim organom ter vodstvu naše delovne organizacije za vso pomoč, ki

15 suhih vaj, za njihovo izvedbo smo porabili 390 ur; sodelovalo je 169 naših gasilcev.

10 mokrih vaj je bilo v obratu II., 2 mokri vaji pa v obratu IV. Pri mokrih vajah je sodelovalo 175 gasilcev, opravljenih je bilo 314 ur.

je število začetnih požarov zmanjšalo za petkrat, iz česar sledi, da je preventivna služba boljše organizirana.

Kako vsako leto smo se tudi preteklo leto udeležili proslav prostovoljnih gasilskih društev. Redno

Vse je nared, mokra vaja se bo začela vsak hip

Poleg omenjenih vaj moramo omeniti še vaje z vodnim topom. Opravili smo 4 vaje s topom v tovarni; namen teh vaj je bil usposobiti člane za delo z novim tehničnim sredstvom. Pri teh vajah je sodelovalo 50 naših gasilcev.

Občinska gasilska zveza Kranj je pripravila zaradi točkovanja 2 suhi in 3 mokre vaje, ena mokra vaja je bila nočna. Vaje je nadzoroval podpoveljnik občinske gasilske zveze Kranj tov. Franc Lukež in tov. Stane Vilfan. Tov. Franc Lukež je po končanih vajah izjavil, da se naši člani zelo zanimajo za delo, da so seznanjeni z aparati ter da so vaje doobre uspele. Pri vajah je sodelovalo 45 naših gasilcev, njihovo delo pa je bilo ocenjeno z odlično oceno.

Dne 27. 9. 1974 so savski gasilci izvedli mokro vajo v počastitev požarnovarnostnega tedna. Pripravljen požar je bil izveden v verižnem sistemu. Gasili so z vodnim topom, sodelovalo je 18 naših gasilcev.

V letošnjem letu smo organizirali tudi tri predavanja, in sicer: gasilni aparati, osebna oprema, drugo predavanje je bilo o vrstah požarov, gašenju požarov in zmanjševanju požarne škode, tretje predavanje pa: gradbeništvo, preskrba z vodo in ukrepi pri začetnih požarih. Teh predavanj se je udeležilo 68 naših gasilcev. Predavala sta tov. Joža Kastelic in tov. Stefan Luštrek.

Razen suhih in mokrih vaj, ki so bile opravljene zaradi pripravljanja in usposabljanja gasilcev, smo delovali tudi v podjetju, in sicer: črpali smo vodo iz jaškov in popravljali električne črpalke; za to delo smo prispevali precej ur in porabili 80 litrov goriva.

Dvakrat smo sodelovali pri gašenju večjih požarov izven Kranja. Odzvali smo se pozivu poklicne čete iz Kranja ter gasili požar v podjetju Exoterm v Kranju dne 6. 9. 1974. Sodelovalo je 8 savskih gasilcev.

Drugi večji požar je bil dne 31. 10. 1974., ko se je vnelo smetišče v Tenetišah. Takrat je bila ogrožena večja gozdna površina.

V preteklem letu smo imeli v podjetju 9 začetnih požarov, ki pa so bili vsi v kali zadušeni. Požari so nastali zaradi varjenja pri montaži novih strojev. Trije požari so nastali zaradi stacionarne elektrike. Večje materialne škode ni bilo, porabljena so bila le gasilna sredstva — ročni aparati.

V primerjavi z lanskim letom, ko je bilo kar 40 začetnih požarov, se

smo se udeleževali tudi pogrebov umrlih gasilcev.

Poleg pohvale vsem, ki so sodelovali pri vajah — akcijah, bi pohvalno omenil še tekmovalno desetino. Tekmovali smo trikrat.

Dne 19. 5. 1974. so se savski gasilci udeležili gasilskega tekmovanja usnjarske in gumarske stroke ob 25-letnici obstoja gasilskega društva tovarne usnja Kamnik. Na tem tekmovanju smo dosegli osmo mesto.

Udeležili smo se tudi republiškega tekmovanja dne 15. in 16. 6. 1974. v Velenju. V zelo hudi konkurenci so naši gasilci dosegli 15. mesto.

Dne 15. 9. 1974 smo se udeležili občinskega tekmovanja v Kranju v okviru občinskega gasilskega praznika, kjer smo dosegli prvo mesto.

Tehnični pregled našega društva so opravili člani občinske gasilske zveze Kranj: predsednik tov. Franc Košnik, poveljnik tov. Miro Ravnikar in tajnik tov. Janko Štefe, ki so ocenili opremljenost društva z odlično oceno.

Kot poveljnik želim, da bi bilo naše delo tudi v 1975. letu uspešno.

Ali veste, koliko gasilcev je v Savi?

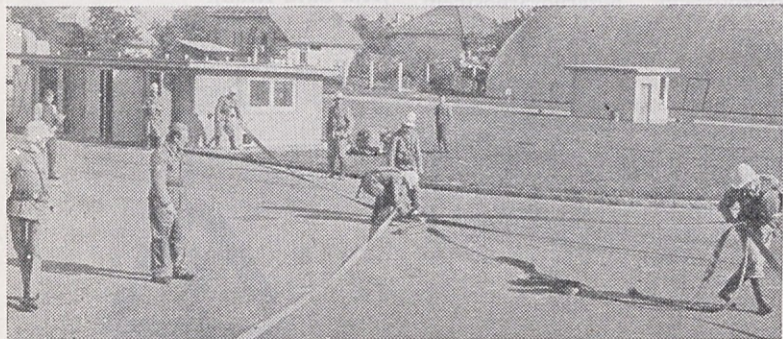
Organizacija industrijskega gasilskega društva Sava je imela v letu 1974 155 aktivnih članov, in sicer:

- aktivnih s činom je 53,
- gasilcev I. stopnje je 70,
- izpiti za strojnika ima 23 članov,
- podčastnikov je 10,
- podčastniki II. stopnje so 3,
- častniki so 3,
- častniki I. stopnje so 4 in
- višja častnika sta 2.

Nadaljevanje prihodnjič!

SAVA, glasilo delovne skupnosti industrije gumijevih, usnjenih in kemičnih izdelkov izdaja uredniški odbor. Glasilo izhaja štirinajstredno, glavni in odgovorni urednik Jože Štular. Naslov uredništva: Kranj, Škofjeloška 6, telefon 25-461 interno 482. Tisk in klišej GP Gorenjski tisk Kranj.

List je oproščen temeljne davka na podlagi mnenja republiškega sekretariata za prsveto in kulturo SRS (št. 421-1/72 z dne 27. marca 1973).

Vaja dela mojstra

vornih delavcev v proizvodnih (oddelkih) tozdih, do nalog požarnega varstva in pa posameznikov, ki ne poznajo osnovnih protipožarnih ukrepov. Z doslednim upoštevanjem preventivnih ukrepov bi bilo mogoče preprečevati nevarnosti, ki so združene z določenimi tehnološkimi procesi.

Za še večji razvoj in napredek varstva pred požarom v vseh nje-

so jo v letu 1974 nudili industrijskemu gasilskemu društvu Sava in kličem z gasilskim pozdravom

Na pomoč!«

Poročilo poveljnika Pavleta Vovka

V preteklem letu smo imeli savski gasilci naslednje število suhih in mokrih vaj:

Dogovor o nadaljnjem delu mladih v Savi

Na podlagi sklepa o organiziranosti ZSM Sava in akcijskega programa, ki sta bila sprejeta na koordinacijski konferenci, so si mladi zadali številne naloge. Prvi korak pa je bila organizacija seminarja za vse nove člane vodstev osnovnih organizacij ZSM v Savi. Delovni dogovor vseh predsednikov in sekretarjev osnovnih organizacij mora biti osnovno vodilo za reševanje tekoče problematike in pomoč pri nadaljnjem delu. Največji poudarek pri dogovarjanju so mladi dali naslednjim področjem:

— Obveščanje. Udeleženci seminarja so ugotovili, da interno informiranje v mladinski organizaciji ni zadovoljivo. Zapisniki in dogovori o akcijah morajo biti izobešeni na oglasnih deskah. Tudi osebnemu dogovarjanju moramo dati večji poudarek, predvsem med članstvom in v vodstvu mladinske organizacije.

— Vključevanje mladih v delo osnovnih organizacij. Vsi člani seminarja so se obvezali, da bodo nosilci akcije takojšnjega sklicevanja sestankov v osnovnih organizacijah, kjer se bodo domenili o nadaljnjem delu (izvrševanje programa, tekmovanja med osnovnimi

organizacijami, notranji problemi).

— Udeleženci seminarja so bili seznanjeni s pravili tekmovanja med osnovnimi organizacijami za leto 1975 in ga v celoti sprejeli. Predsedniki in sekretarji so se obvezali, da se bo vsaka osnovna organizacija vključila v tekmovanje.

— Mladi so tudi opozorili, da je še vedno veliko težav pri dopolnilnem izobraževanju, bodisi da je to strokovno ali družbenopolitično. Prepričani so, da bi z večjo pripravljenostjo in sodelovanjem vodstev tozdov in prizadetih lahko naredili veliko več na področju izobraževanja.

Milan Čufar

Pripis uredništva

V tej številki je objavljenih razmeroma veliko informacij o mladini. Kakor ste iz njih razbrali, so se mladi prav na začetku letošnjega leta temeljito dogovorili, da bodo začeli delati v temeljih, pritegnili slehernega mladega delavca in vsakomur tudi prisluhili. Zato tudi nismo imeli nobenih pomislekov glede objave njihovih informacij. Menimo, da morajo pri oživiljanju dela ZSM v Savi svoje prispevati tudi sredstva informiranja.

oddelki precej razumljivo, vendar »nedopustno«;

— in ne nazadnje, vse transportne poti, ki bi morale služiti izključno transportu, so zel opogosto založene z raznim materialom, vozovi itd., če pa ni drugega, smo pa na njih pešci, kar je tudi razumljivo, saj so pločniki pogosto založeni.

Primeri niso opisali zato, da bi opravičeval voznika viličarja. Namen članka je seznaniti vse zaposlene z nekaterimi ugotovitvami, ki bodo morda še koristile nam vsem, in sicer:

Neurejenost voznih poti — do nesreče ni daleč

— Samo po prostih transportnih poteh bodo vozniki viličarjev in šoferji lahko varno opravljali svoje delo. To velja tudi za transportne poti v oddelkih, zato jih ne zalagajmo!

— Tudi pešci morajo imeti svoj prostor za gibanje po tovarni, zato naj bodo poti (razni prehodi in pločniki), proste.

— Med hojo po tovarni hodimo disciplinirano kot pri hoji izven tovarne. Ne hodimo po sredi cestišč in skozi prehode, ki so namenjeni za mehaniziran transport!

— Ne nadlegujemo voznike viličarjev in ne motimo jih med delom, če ni nujno potrebno, ker njihovo delo le zahteva precejšnje psihične koncentracije!

— Vozniki viličarjev pa naj se ravna po navodilih, ki jih imajo. Opozarjamo pa jih na prevelike hitrosti in tudi to jim povemo, da včasih sami sebi zalagajo poti, po katerih morajo voziti.

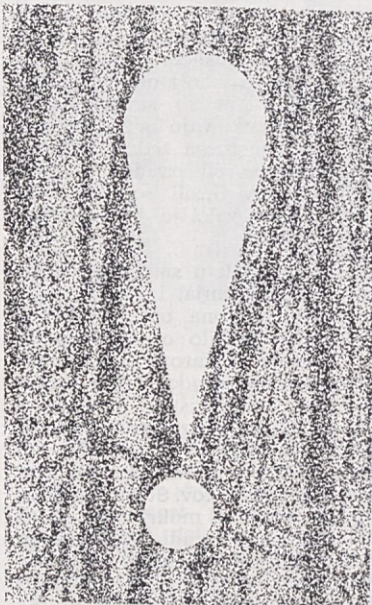
Iz vsake poškodbe se nekaj naučimo

Na eni izmed zadnjih sej sveta za medsebojna razmerja v tozdu Transport so delavci obravnavali tudi primer nezgode, pri kateri je dne 15. 11. 1974 voznik viličarja Ž. D. na cesti pred šotorskim skladiščem povozil delavca K. A.

Kako se je zgodilo?

Delavec K. A. je na posebnem vozičku peljal proti avtopnevmatikalni aparat za merjenje temperature. Ko je bil približno vzporedno s šotorskim skladiščem, je za njim pripeljal voznik viličarja Ž. D. in ga povozil kljub temu, da je K. A. peljal svoj voziček tesno po desni strani ceste. Voznik viličarja je izjavil, da je videl K. A. pred seboj in da se mu je hotel izgoniti, vendar pa ga je v tem trenutku nekdo poklical (ni znano s kakšnim namenom) in mu preusmeril pozornost, zaradi česar je Ž. D. zadel K. A., ga poškodoval in istočasno uničil aparat, vreden okrog 109.000.— din. Omenimo naj še to, da je prav v tem trenutku pripeljal z nasprotni strani še en viličar, na katerega je bilo treba paziti, Ž. D. pa je na viličah viličarja imel naloženo paleto s precej kavčuka, ki mu je zastiral pregled ceste.

Dogodek, ki je zelo na kratko opisan, je zaradi kršitve delovne dolžnosti obravnaval odbor za medsebojna razmerja in vozniku viličarja izrekel javni opomin, ni pa postavil

zahteve za povračilo materialne škode, ki je pri tem nastala. Zakaj?

Zaradi naslednjih dejstev:

— iz neznanih razlogov je voznik viličarja motil nek sodelavec;

— v istem trenutku mu je z nasprotni smeri pripeljal drug viličar;

— na viličah, ki so nenormalno podaljšane (pri nas se je to ustalilo kot nedopustna praksa), je imel na paleti naloženega precej sintetičnega kavčuka;

— gornja prečna vez na teleskopu mu je tudi zastirala pogled naprej, zato se mora med vožnjo nagibati navzven, da dobro vidi cestišče pred seboj;

— vsi vozniki viličarjev so stalno v nekem zaostanku s prevozi, zato jih delovni tempo sili k večjim hitrostim vožnje, kar je v naših razmerah zaradi velikih razdalj med

Takih opozoril je še več, vendar menimo, da je dolžnost vsakega, da o lastni varnosti razmišlja, zato jih mi ne bomo več naštevali. Vsak naj se raje zaveda tega, da pri nezdolah skoraj vedno trpita dva. Eden zaradi odgovornosti, drugi pa zaradi posledic. Poškodovanec je vedno tisti, ki nosi posledice.

Rudi Nadižovec

Rok takoj!

V prejšnji številki glasila smo objavili informacijo — razgovor s sodelavci prejšnje Puškarnice. V uvodu je avtor zapisal, da se v enem, dveh mesecih ne da veliko narediti. Tudi delavci so nam v razgovoru dejali, da razen boljših malic še niso nič takega opazili.

No, pred seboj imam zapisnik o preventivnem požarnovarnostnem pregledu v orbatu V — Puškarni Kranj.

Z združitvijo s Savo sodi požarna varnost, varnost imovine idr. v pristojno strokovno službo v Savi. Zapisnik obsega šest, sedem strani ugotovitev. Med pomanjkljivostmi jih je precej, ki jih bo možno brez večjih stroškov odpraviti takoj, nekatere bodo zahtevale določena sredstva in čas, zato je rok določen do konca leta.

Navajam sklepno ugotovitev:

Zavarovanje obrata

Obrat je ograjen s slabo leseno ograjo, ki je na več mestih poškodovana, tako da je možen nekontroliran dostop v obrat. Obrat je treba ograjiti z najmanj 2 m visoko kovinsko ograjo.

Rok: Do konca leta 1975.

Zaključek:

Zaradi velike nevarnosti za požar bo treba v posamezne proizvodne prostore namestiti še: 8 kom. pre-

vonjih aparatov S 50 kg, zgraditi nov rezervoar za vodo za najmanj 200 m³ vode (možno je tudi zajetje potoka Zabnica).

Iz zapisnika je tudi razvidno, da se v obratu V. prepoved kajenja ne upošteva, zato morajo odgovorni delavci takoj ukrepati v skladu s samoupravnim sporazumom podjetja Sava Kranj.

V letu 1975 bo treba v obratu organizirati prostovoljno gasilsko ekipo. Za vse zaposlene pa je treba pričeti s preventivnimi gasilskimi vajami.

Vodstvo skupnost tozdov KET naj vse zadolžitve iz navedenega zapisnika izvrši oziroma naj da ustrezne zadolžitve za odpravo vseh pomanjkljivosti; odprava teh pomanjkljivosti je pogoj za varno obratovanje življenj in družbenega premoženja.

Savski planinci na Komni

Kolen nismo grizli!

»Torej, v nedeljo gremo,« je zavenelo iz slušalke. Bolj ukaz kot pa vprašanje.

»Ja,« sem zategnil. Že sem se videl, kako grizem kolena, padam in se pobiram, lovim sapo, po hrbtu in po obrazu pa mi lije znoj. Vraga, obljubil sem. No, pa tudi šel bi rad.

V nedeljo zjutraj, malo pred sedmo se stlačimo v avtobus. Pol nas je za Komno, pol pa smučarjev za Vogel. Pozdravljanje in prvi požirki. Avtobus odpelje. Nekateri pojejo, drugi dremajo. Sofer vozi kot po tračnicah. In naenkrat smo v Bohinj. Smučarji dol, avtobus pa nas, hribovce, potegne še nekaj kilome-

mi drsi po čudoviti pokrajini, pod nami leži Bohinjsko jezero.

Odrinemo še v dom pod Bogatinom. Sonce se je prebilo skozi oblake in kakor da sveti v vsako kotanjo, na vsak hrib posebej. Kakor v čudežni deželi, kakor da je vse to neresnično. »Če bi imeli še en dan časa,« pravi Stane, »bi šli tje na prelaz, povzpeli bi se še tja gor.« Kdaj drugič. V koči posedemo v krog okoli mize, prijazna, nadvse prijazna ženica vsakega posebej vpraša za ime, z vsemi se rokuje. Kot da smo prišli domov — njeni otroci.

Kolen res nismo grizli

trov in nam prihrani uro peš hoje.

Stane Rotar, izkušen gornik, član gorske reševalne službe, stopa na čelu kolone dvanajsterice. Zlagoma, enakomerno, premišljeno. Med nami sta tudi dva, od nas nekoliko starejša moža ter enajstletni deček. Hodimo kot po serpentinah in menda je od vznožja do vrha Komne okoli sedemdeset zavojev. Na začetku kak centimeter snega, vsakih trideset metrov (višinskih seveda)

Ob litru črnine zdaj zdere eno eden pa drugi. Do solz se nasmemo, ko nekdo ugiba razliko med letalom in aršaulo in ko Jože pove, kako je... Oh, ta vic naj vam pa povem. Imel je mačka. Po pomoti je mleku dolil bencina, maček pa je mleko kljub temu posrebral. Jože se ustraši, zato mačka neprestano opazuje. Muc steče na dvorišče in začne krožiti. Sprva v velikih krogih pa vse manjših. Nazadnje obleži

Ves trud je poplačan — veselo na vrhu Sneznika

pa centimeter več. Čakam (v mislih seveda, ker hodim), kdaj se bo pričelo tisto najhuje. Pa nič. Steza je mestoma strma, ampak kar gre. V dobrih dveh urah smo na vrhu. Dom na Komni. Nekateri si preoblečejo majice, razvežemo nahrbtnike, ura je pol poldne. Malicamo, kosimo. Naslonim se ob oknu. Pogled

sredi dvorišča. »A je crknil?« hitro vpraša Franci. »Ne, bencina mu je zmanjkalo.« Tolkli smo se po kolenih od smeha. In tako naprej.

Pot nazaj je bila lažja, a nevarnejša. To vem, ker sem se prepričal. Čisto nehribovsko mi spodrsne, telednem na trebuh, razširim roke, privzdignem glavo... ustavil sem se

ob kupu kamenja. Tisti za menoj čakajo, če se bom sploh vzdignil. Ko se, pričakujejo, da jim pokažem odrsan nos. K sreči je bilo vse dobro.

No, tako jo primahamo v dolino. Pot od Bohinja (čeprav smo se peljali) je bila za marsikoga prav tako

naporna — kot vzpon na 1500 m visoko Komno. Toda, to je že druga zgodba.

Sicer pa, zakaj se nam ne bi še ti pridružil? Ne bo ti žal! Obljubi in obljubo moraš držati!

jošt

Zimski pohod

tabornikov odreda Albina Drolca na Veliko Polano, Storžič in Kališče

V lepem januarskem jutru smoprihodu na vrh nas je čakalo presenečenje, saj je bilo nekaj centimetrov snega. Moči smo si okrepili z dobro malico in se ogreli s toplim čajem. Nato smo odšli proti Projektovi koči, od koder se nam je nudil lep pogled na Kranj in bližnjo okolico. Na Mali Poljani smo se tudi fotografirali za naš album. Po kratkem počitku smo se razdelili v dve skupini. Eno je odpeljal tov. Cicmil nazaj proti Poveljam v Trstenik in nazaj v Kranj. Drugo skupino pa je vodil v Poljane do Storžiča na Kališče in nazaj v Preddvor načelnik Milec.

Pohoda so se udeležili tudi naši najmlajši murni. Zdržali so vso pot in so v Preddvoru dobili večino izletnik za prehojeno pot. Teh veččin so bili zelo veseli in so obljubili, da bodo radi hodili v hribe in se učili taborniških veščin. Na tem pohodu je sodelovalo 25 medvedkov in čebelic, 5 murnov, 5 tabornikov in tabornic in 10 klubovcev.

Savski taborniki vabijo vse ljubitelje vseh starosti, da se vpišejo v taborniško organizacijo.

Pridite v naše vrste, ne bo vam žal, saj se boste marsikaj naučili in prijetno počutili na naših pohodih! Prijave sprejemamo vsak ponedeljek od 18. do 19. ure v Domu Partizan v Stražišču.

Daniël Milec

Kolesarji

Pred novo sezono

V predzadnji številki je bila objavljena vest o podelitvi nagrad, ki so jih naši kolesarji prejeli za dosežene uspehe v lanskem letu.

Seveda jih to ni uspavalo. Po končanih zimskih pripravah so odšli v Poreč, kjer vsak dan pridno vrtijo pedala in nabirajo kilometre. Z njimi je tudi trener Hvasti, ki smo ga zaprosili, da nam odgovori na nekaj vprašanj.

— Kako potekajo priprave za novo sezono?

Z zimskimi pripravami smo pričeli že 1. decembra lani in so trajale do 15. februarja. V tem času so fantje nabirali splošno fizično kondicijo s tekom in drugimi aktivnostmi in lahko rečem, da so za sezono, ki je pred nami, dobro pripravljene.

— Vaš klub je med najbolj množičnimi. Več kot tretjina slovenskih kolesarjev — tekmovalcev je včlanjena vanj. Kako ste to dosegli?

V športu velja pravilo, da iz množičnosti raste kvaliteta. Pri nas je bilo to ravno obratno. Nekaj dobrih tekmovalcev v preteklosti je pritegnilo zanimanje za to težko, a lepo športno zvrst. Množica novih moči je dala novo kvaliteto, ki je

dosegla sam jugoslovanski vrh, pa tudi v mednarodnem merilu precej pomeni.

Tudi dobra organiziranost našega kluba je veliko pripomogla, tako da bo letos ime našega kluba in podjetje zastopalo 170 registriranih tekmovalcev v vseh kategorijah, ob velikem številu tistih, ki jim kolo pomeni najljubšo obliko rekreacije in so člani tega vedno uspešnejšega in množičnejšega športnega kolektiva.

— Znano je, da le strokovno delo prinaša uspehe. Kako to poteka pri vašem klubu?

Ob tako velikem številu kolesarjev se je pojavil problem trenerjev, saj je strokovno delo do sedaj slonelo praktično le na mojih ramenih. To vprašanje bo letos rešeno, saj bodo Bukovnik, Valenčič in Tulipan kmalu zaključili šolo za trenerje kolesarstva na višji šoli za telesno kulturo v Ljubljani, tako da bo delo kvalitetnejše in precej lažje.

V športu je precej pomembno zdravstveno stanje tekmovalcev. Kot že dolga leta doslej za to odlično skrbi tovarniški zdravnik dr.

(Nadaljevanje na 26. strani)

Kolesarji

Pred novo sezono

(Nadaljevanje s 25. strani)

Jaka Vadnjak, ki obenem na osnovi testov beleži tudi dvige in padce forme in ustrezno temu strokovno svetuje.

V vrhunskem športu ima vedno večji pomen poleg fizične tudi psihološka pripravljenost na tekmovanje, zato smo k sodelovanju pritegnili še psihologa tov. Jožeta Šepica.

— tov. Hvasti, na katere tekmovalce letos najbolj računate?

na cestna dirka sezone, ki je bila obenem tudi izbirna za ekipo, ki bo predstavljala našo državo na mednarodni dirki po Alžiru. Upam, da bo tudi kateremu naših uspela ta uvrstitev, saj bi bil to dokaz, da je strokovno delo potekalo pravilno, pa tudi vzpodbudo za dobre rezultate, ki jih bomo v letošnjem letu skušali doseči.

Tudi mi jim želimo, da bi v novi sezoni dosegli čimveč dobrih rezul-

Kolesarjem Valenčiču, Žagarju, Ropretu in Udoviču so se v lanskem letu po uspešnosti pridružili tudi Rakuš, Knaflič, Terlav, Reven, Lambergar, Lombar, iz JLA se je vrnil Lokar. Prepričan sem, da bodo lanske uspehe potrdili in da se jim bodo v letošnjem letu pridružila še nova imena.

— Prva tekmovanja?

23. februarja je bilo državno prvenstvo v krosu s kolesi. Naši so se dobro uvrstili, kljub temu, da so bili na kolesih le pet dni, tekmovalci drugih klubov pa že cel mesec.

— Uvrstitve?

8. marca je bila v Puli otvoritve-

tatov in uspešno zastopali ime kluba in našega podjetja — kot pretekla leta.

23. februarja je bilo v Poreču državno prvenstvo v kolesarskem krosu. Kljub temu, da so se naši fantje na kolesih pripravljali le teden, drugi pa mesec dni, so se dobro uvrstili.

Med 40 člani je zmagal Bilič iz Pule, naši pa: 4. Žagar, 21. Terlav, 23. Lokar, 25. Rakuš, Jože Valenčič je dolgo časa vodil, vendar pa sta mu dva defekta preprečila dobro uvrstitev ali celo zmago.

Med 45 mladinci je bil Reven 5., Pečnik 7., Lambergar 12.

S. T.

privilegirancev, ki se izživljajo v športu zato, ker pač nimajo drugega bolj pametnega dela in na področju športne rekreacije ne-smotno trošijo svoj prosti čas.

Ta miselnost je zastarela, na žalost pa živi danes med ljudmi in marsikdo pojmuje šport in vse njegove odlike za nepotrebno večinarstvo, namesto da bi v športu čutil dobrino in nadomestilo za čisto, kar mu stehnizirano okolje jemlje.

Tako misleči ljudje ne dohajajo tempa, ki ga nalaga tehnološka revolucija, in kritizirajo vse novo in napredno. Tak človek je neprilagojen tudi v svojem delu in ga z dneva v dan teže opravlja in kritizira vse, kar se od njega zahteva, pa čeprav za izboljšanje njegovega dela. Zateka se h kritiki in v svojem delu in okolju postaja vedno

bolj nekoristen zaradi nazadnjaške miselnosti pa celo škodljiv.

Delovni ljudje morajo spoznati, da rekreacija ni le privilegij ozkega kroga organiziranih športnikov ali tistih, ki si lahko sami privoščijo razne oblike aktivnega počitka. Rekreacija je danes potreba in pravica delovnega človeka, neodvisna od socialne in starostne strukture — skratka življenjska potreba industrializirane in urbanizirane družbe, ki človeku vrača moč in ga pripravljata na bremena, ki jih terja znanstveno tehnološka revolucija. To pa omeni, da mora biti rekreacija eden temeljnih elementov proizvodnje in poslovne politike sleherne delovne organizacije. Da bi take cilje dosegli, je treba delovati načrtno, tako v delovni organizaciji, kot tudi v kraju, kjer delavec biva.

Edo Modic

Naši smučarji v Avstriji

Naša smučarska sekcija je dobila povabilo od Semperita za sodelovanje na tekmovanju za Semperitov pokal z eno ekipo v starosti tekmovalcev do 32 let. Našo delovno organizacijo so zastopali smučarji, ki so v lanski sezoni dosegli najboljše rezultate na raznih tekmovanjih, katerih se udeležuje smučarska sekcija. Na pot so odpotovali: Ivan Rupar, Andrej Valenčič, Andrej Zupan in Ferdo Meglič.

tekmovanje. Na licu mesta smo lahko ugotovili, da je prvič smučanje res izredno drag šport, drugič, da imajo avstrijski čudovita smučišča, brez »kuceljnov«, ki so značilni za naša smučišča in kot zadnje, da je teren, kjer bo proga, izredno trd in poledenel. Na srečo je bilo postavljenih nekaj prog, kjer so imeli tekmovanja, in ko so ti končali, smo se še mi zapodili po progah in tako vsaj enkrat poskusili peljati med vratci pred tekmo, ker pri nas te možnosti zaradi mile zime nismo imeli, saj smo bili v glavnem vsi šele drugič na snegu.

Naslednji dan smo imeli ob 13. uri start. To je bil zelo naporen dan. Takoj po zajtrku smo se namreč spravili nad smuči in začela se je obdelava. Najprej smo morali naostriti robnike, nato pa smo pričeli s kuhanjem mašč; to je bilo glavje zase. Nikakor se nismo mogli odločiti, kaj bi zmaščili, ali dve rdeči pa eno plavo in rumeno ali zeleno ali kaj drugega. Na koncu smo se le zednili in »napenzlali« in nato še »napeglali«. Pri tem delu je bil glavni vsekakor Andrej Zupan. Ko smo potem na smučišču stopili na smučke, smo ugotovili, da smo zadeli mažo v »oko«. Morala nam je takoj zrasla, saj smo imeli tremo pred nastopom, posebno, če vemo, da so Avstrijski narod z izrednim številom odličnih smučarjev, ki veliko pomenijo v svetovnem vrhu.

Okrog 13. ure smo se z namazanimi smučkami na ramah odpravili ob progi od cilja do starta in jo temeljito preštudirali. Vule pa nam je v bližini cilja čuval vetrovke. Okrog 14.30 smo končno močno nestrpni prišli na vrsto za start. Ker je bilo tekmovanje posamezno in ekipno, smo se dogovorili, da moramo pač priti vsi skozi cilj, da bomo tudi ekipno uvrščeni. V ekipno so šteli trije najboljši časi.

Proga je bila zelo dolga in izredno trda, tako da je zahtevala veliko moči, posebno še zadnji del, ki je bil postavljen v smučarskem žargonu — kljukasto. V tem zadnjem delu si res moral pritiskati na vso moč, če si hotel, da si ujel naslednja vrata in te ni vrglo s proge. O trdoti proge pove vse lahko to, da

(Nadaljevanje na 27. strani)

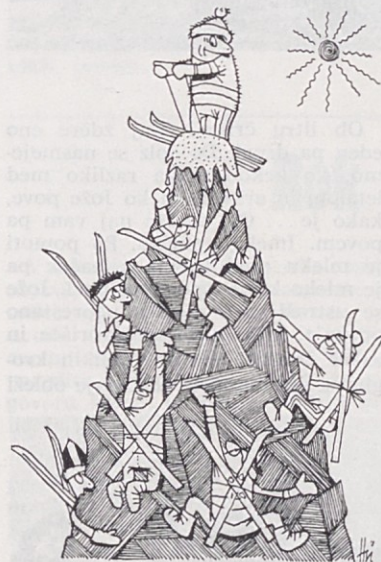
Športna rekreacija — potreba delavnega človeka

Tehnološka revolucija dobiva vedno večjo razsežnost, tako da človek kot neposredni proizvajalec ne uspe pravočasno premostiti vseh težav, s katerimi se sooča. Stalni tehnološki napredek neopazno uničuje svet narode in ga spreminja v tehnično okolje ter mu na drugi strani nudi avtomatizacijo, lažje delo, udobnejše življenje in več prostega časa. Po drugi strani pa nova tehnologija, sodobni stroji in tekoči trak zmanjšujejo gibanje in fizični napor, kar ima za posledico zmanjšanje telesnih sposobnosti, ki se odraža na psihičnem področju.

Če se vprašamo, kaj je rekreacija, navadno mislimo, da je to nasprotje delu. Praviloma pa rekreacija predstavlja aktivnost v prostem času in za večino ljudi so priložnosti za rekreacijo omejene na njihove proste ure. Vendar pa nekateri ljudje — sorazmerno malo jih je, najdejo rekreacijo tudi v svojem delu. Obstajajo nekateri poklici, ki človeka tako prevzamejo in mu nudijo toliko zadovoljstva, da jih pojmujejo kot obliko rekreacije. Še

gostejši so opisi rekreacije: okrepitev; sprostitve, zabava, razvedrilo, manje resne in bolj pasivne oblike zabavne aktivnosti. Rekreativne aktivnosti so različne. Za enega človeka lahko pomeni neka aktivnost rekreacijo, za drugega pravo garanje. Rekreativna aktivnost je torej po lastni želji izbrana aktivnost, ki nudi neposredno ali takojšnje zadovoljstvo, pri kateri je pomembnejše samo delovanje in manj končni učinek. Točnejše in bolj razumljivo pojmovanje dobimo iz definicije L. Jovana. *Rekreacija je tista svobodna in organizirana aktivnost, ki fizično, psihično in socialno bogati, sprošča in obnavlja človeka ter ga pomaga oblikovati v vsestransko ravno osebnost.*

Taka definicija izloča možnost, da bi k rekreaciji prištevali tudi tiste aktivnosti, ki po svoji naravi ne delujejo rekreativno ali celo škodujejo posamezniku in družbi. Ker večina zaposlenih premalo ve o vrednosti športne rekreacije, tudi ni pravega vrednotenja te dejavnosti. Drugi mislijo, da je to stvar

To povabilo je bilo takorekoč začetek sodelovanja med Semperitom in Savo na športnem področju. Naša komisija za šport in rekreacijo je namreč že lani predlagala Semperitu takšno sodelovanje. Z nami je odšel tudi Vule Cencil, ki se je dogovoril tudi za sodelovanje v ostalih panogah.

V petek, 21. februarja je naša ekipa v dveh osebnih avtomobilih krenila na pot v 280 km oddaljeni Hinterstader, kjer je bilo v bližini tudi samo tekmovanje. Po peturni vožnji z vmesnimi postanki smo le prispeli v to smučarsko vasico, kjer je bilo ravno ta dan tekmovanje za evropski pokal za moške v slalomu, tako da je bil naš hotel že zaseden in smo morali počakati, da se je izpraznil, šele nato smo vsi dobili sobe. Dokler smo čakali na sobe, smo si šli ogledat smučarske terene, kjer naj bi bilo naslednji dan

Naši smučarji v Avstriji

(Nadaljevanje s 26. strani)

je po njej tekmovalo že dopoldne ogromno tekmovalcev in še v naši tekmi pred nami okrog 80 in se progi sploh ni nič poznalo, samo malo bolj zglajena je bila.

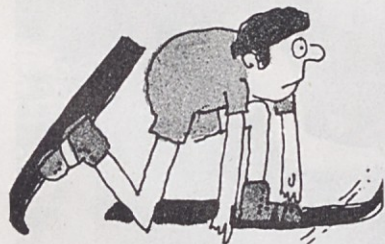
Kot prvi od naših je šel na progo Ivan Rupar in z zelo dobro vožnjo na koncu zasedel odlično drugo mesto z 0,2 sekunde zaostanka za zmagovalcem. Takoj za njim je startal Ferdo Meglič in dve tretjini proge prevozil brez napake, nato pa se mu je v enem zavoju odpela smučka in moral je odstopiti. Naši, ki so bili na cilju, so zaskrbljeno gledali po progi, ali bosta Valenčič

sedel 11. mesto. Sedaj se je pričelo računanje, katero mesto bomo zasedli ekipno. Vule je prepisal vse rezultate in po start listi smo izračunali, da smo izmed 10 ekip drugi. Kmalu nato smo se vrnili v hotel, kjer nas je vodstvo Semperita pričakalo zelo veselo z novico, da smo prvi in nam za razglasitev dalo šoferja in BMW 2800, ki nas je pet odpeljal v 70 km oddaljeni LINC na razglasitev. Naše veselje o končnem zmagovalcu Semperitovega tekmovanja je bilo tukaj končano, kajti kmalu je prišel k nam odgovorni tovariš in nam pojasnil, da so se pri seštevanju pač uštel in smo šele drugi; bilo mu je zelo težko po vseh čestitkah, ki smo jih v hotelu že prejeli, to povedati, toda naš izračun je bil pravilen.

Vrstni red je bil tako naslednji: prva je bila ekipa obrata Traiskirchen s skupnim časom 4.02.5., drugi smo bili torej mi s časom 4.03.8; za ekipo so prispevali naslednje čase 1.19.1, Ivan Rupar; 1.20.0 Andrej Valenčič in 1.24.7 Andrej Zupan.

Na kraju bi se zahvalil vodstvu Semperita, ki je bilo prisotno na teh tekmah in katerih gosje smo bili mi, za vso prijaznost in gostoljubje, ki smo ga bili deležni v času našega bivanja pri njih, in moram reči, ni bilo majhno. Upam, da bomo naslednje leto to lahko povrnili tudi mi, če bo pač sneg.

Andrej Valenčič

in Zupan uspela presmučati progo, da bomo tako tudi ekipno uvrščeni. Kot prvi je tako startal Andrej Valenčič in s solidno vožnjo na kraju zasedel 4. mesto. Sedaj je bila usoda ekipe v rokah Andreja Zupana. Imel je večje težave v srednjem delu proge in kot bi vedel, da mora priti do cilja, je vztrajal in za-

Problemi alkoholikov

Že nekaj let je minilo, odkar je bil poslan prvi Savčan na zdravljenje proti alkoholizmu. Ko se je vrnil z zdravljenja, je bil bolj ali manj prepuščen samemu sebi in svoji trdni volji po abstinenci. Okolje, v katerem je delal, ga ni razumelo in kaj kmalu je zopet segel po alkoholu ter padel v še hujše stanje, kot je bil pred zdravljenjem. Pred tremi leti so v Kranju ustanovili prvi klub zdravljenih alkoholikov, kamor so se včlanili tudi Savčani. Žal ne vsi. Nekateri preveč zaupajo sebi in svoji volji, ki pa kaj kmalu premine. Število rednih obiskovalcev se je počasi večalo in

tako se je porodila želja po lastnem klubu. Ta želja se je uresničila dne 22. junija 1974, ko smo ustanovili svoj klub zdravljenih alkoholikov Sava. Zato bi vam tokrat radi povedali, kdo smo in kakšno je naše delo v klubu. Imamo redne sestanke ob torkih ob 13. uri v predavalnici izobraževalnega centra. Redno obravnavamo problematiko nas zdravljenih alkoholikov, pomagamo drug drugemu v morebitnih težavah. Naš klubski zdravnik nam občasno pripravi razna predavanja o alkoholizmu in njegovih posledicah. Po vsakem predavanju je razprava. Vrstijo se vprašanja in naš

zdravnik dr. Peter Stular nam odgovarja. Obenem nam svetuje, kako naj se ravnamo, da ne bomo ponovno zapadli alkoholizmu. Postavili smo si več nalog. Največja je: preprečiti slehernemu članu našega kolektiva prinašanje ter uživanje alkohola v tovarni. Zavedamo se, da sami tega ne bomo uresničili, če nas ne boste pri tem humanem delu podprli vi, dragi Savčani, ki nas razumete in ste z nami. Toda z bolečino ugotovljamo, da nas imate nekateri za manjvredne, saj se večkrat sliši, ko vodje ali celo višji od njega reče komu, ki je vinjen: »Ti, če boš pil, boš šel k onim gor!« Toda, dragi Savčani, mi nismo oni, mi nismo noben »štraf bataljon«. Mi se imamo za enakovredne vam, saj smo sedaj zdravi. Delamo z vami, izpolnjujemo enake naloge kot vi, z vami izpolnjujemo mesečni in letni plan. Naj vam ne bo preveč tista ura, ki nam jo tovarna plača za naše sestanke. Upamo, da se vsaka ura na teden bogato obrestu-

je. Saj nas je manj na bolniškem dopustu, da o neupravičenih izostankih, kvaliteti dela ne govorimo.

Nas ni sram, da smo zdravljeni alkoholiki. Javno priznamo, da star ljudski pregovor ne drži, ko pravi »pijanec se spreobrne, ko se v jamo zvrne!« Mnogi se nas dobro spominjate, kakšni smo bili včasih, ko nam je bil stalni spremljevalec alkohol. Danes lahko živimo in delamo brez tega strupa. Z veseljem vam povemo, da se je tudi v naših družinah mnogo spremenilo, saj so prerrojene, naše žene so dobile spet take moke, kakršne so si želele, naši otroci pa so dobili očete, kakršne potrebujejo. Skratka, živimo v slogi in ljubezni, česar pred zdravljenjem ni bilo. Naj vas ob koncu povabimo: naših sestankov se lahko udeležijo sleherni Savčan. Z veseljem bo sprejet in dobil bo odgovor o vsem, kar ga bo zanimalo. Pridite in obiščite nas, hvaležni vam bomo!

Savčani iz kluba zdravljenih alkoholikov

Akcija prodaje knjig uspela

Druga akcija organizirane prodaje knjig v Savi je zaključena. Lahko rečemo, da je uspela, čeprav ste bili v tej akciji pomanjkljivo informirani.

Končna številka vrednosti naročenih knjig je skoraj 7 milijonov S din. Poglejmo, kar so največ kupovali:

Knjiga za vsako ženo (50), Domači zdravnik (38), Sodobna ženska (22), Gospa s pustega brega (15), Vike Viking (10), Slovenska mladinska enciklopedija (7), Narava (7), Leksikon športnih panog (7), Slovenske narodne pravljice (6), Sinji galeb — zbirka (5), Čuj in Katka (5), Kosovirja na letech žlici (5), Sodobna beseda jugoslovanskih avtorjev (4),

Pod svobodnim soncem (4), Ostržek (4), Macalu (4), Atlasi znanja (3), Humor I., II. (3), Rembrand (3) in več posameznih del. Plošč — pravljic za otroke je bilo prodanih samo 11.

Natančnejši pregled kaže, da ljudje čutijo večjo potrebo po praktični poljudnoznanstveni knjigi, manj pa so pripravljeni žrtvovati denar za leposlovno knjigo. Nekateri sicer menijo, da si leposlovno knjigo za »eno samo branje« lahko izposodijo v knjižnici. Tudi to bi bilo dobro, le če bi v knjižnici res hodili. Tudi za otroke ne kupujemo preveč radi. Videti je, da pre malo mislimo, kako bi jim dobra knjiga koristila. Verjemite, tudi otroci so veseli knjižnega darila!

Izdelan bo nov pravilnik o iznajditeljski dejavnosti

Razvojno tehnološki inštitut je dobil nalogo, da izdela nov osnutek »Pravilnika o iznajditeljski dejavnosti«. Določene spremembe, ki jih moramo upoštevati v novem pravilniku, so prav gotovo povezane z novo organizacijo naše delovne organizacije. Vendar bo to istočasno priložnost, da kritično pregledamo vsa določila v sedanjem pravilniku in predlagamo spremembe z željo, da se iznajditeljska dejavnost pri nas čim bolj razširi. V ta namen poziva-

mo vse, ki so pripravljeni pomagati pri sestavi novega osnutka, da z dobri in pretehtanimi predlogi prispevajo k oblikovanju novega Pravilnika o iznajditeljski dejavnosti. Zelo nas bodo razveselili in bodo dobrodošli prispevki sodelavcev iz dislociranih skupnosti tozdov.

Prispevke naslavljajte na Sava Kranj, RTI — oddelek za tehnološko dokumentacijo.

Nadja Markun

Prvi letošnji dosežki kolesarjev Save

Ciclocross

Na otvoritvi sezone 8. marca na progi Pula—Vozilčiči—Pula (102 km) je bil med 56 tekmovalci Valenčič 8. — tretji Jugoslovan, Žagar 14, Rakuš 24.

Na kriteriju 9. marca v Puli je bil

Žagar 6. in hkrati četrti Jugoslovan, Valenčič 11.

Na dirki za pokal Riviere dne 11. marca je Jože Valenčič v konkurenci naših in najboljših nemških, čeških in poljskih kolesarjev zmagal.

Pisali so iz JLA

Pozdravljam vse sodelavce v radialni konfekciji in prijatelje iz samskega doma. Posebej še tovariše iz sobe 23.

Miljevič Branko
V. P. 8440/2
18500 Vranje

Javljam se vam iz JLA z Reke. Na Reki je vreme sončno in lepo, samo burja nam nagaja.

Zanima me, kako poteka delo in razvoj v našem kolektivu, zato bi vas prosil, da mi pošiljate časopis Sava. Tako vsaj ne bom čisto pozabil, kako poteka delo v Savi.

Pozdravljam vse člane kolektiva, še posebej pa delavce mehanične delavnice v TAP in mojstra Antona Šmajda, Janeza Ušlakarja in vse ostale.

Zlatko Orehek
V. P. 8370 1 c
51002 Rijeka

Zdravo Savčani!

Pozdravljam vas iz Prokuplja, kjer služim vojaški rok. Prvi dnevi so bili žalostni, a sedaj se mi zdi, da so dnevi dolgi samo eno uro. Tu je zelo mrz, tudi pod ničlo je včasih. Pozdravite delovodjo Cirila Dominka in moje kolege iz enote

konfekcije. Pozdravljam tudi vse pridne Savčane. Pa še drugič kaj več.

Danilo Bukovnik
V. P. 8147/3
18400 Prokuplje

Tokrat so se oglasili trije fantje — Savčani, ki služijo vojaški rok. Najprej je pisal Tone Mlakar, v. p. 3218/6 iz Skopja. Pozdravlja sodelavce in želi, da mu pošljamo časopis.

Zdravko Konjar pa je napisal: »Že dva dni star vojak pošilja lepe pozdrave uredništvu in ostalim članom Save...«

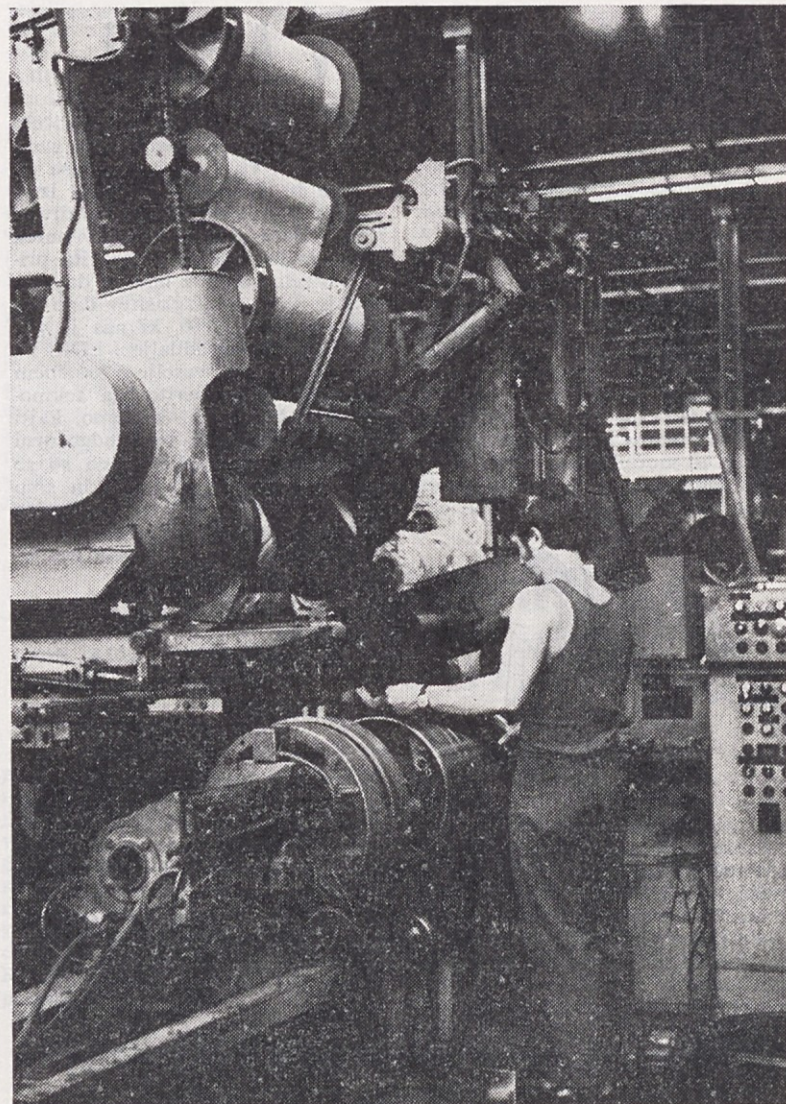
Joža Derlink je med drugim napisal:

»...če boste to objavili v časopisu, napišite še, da pošiljam lepe pozdrave vsem sodelavcem iz mehanične delavnice.«

Tudi Zdravko in Jože želita dobiti časopis.

Prav bi bilo, če jima tudi kdo od sodelavcev napiše nekaj vrstic — saj je pismo ali kartica vojaku veliko veselje. Njun naslov je V. P. 6636 50260 Korčula

Lep pozdrav tudi vsem trem — časopis pa boste seveda dobivali. Oglasite se še. Urednik

Fotomaterje vabi k sodelovanju tudi uredništvo

Zahvale

V imenu članov gasilskega društva se prav iskreno zahvaljujem, da ste nas povabili na letni občni zbor. Zvedeli smo za vaše uspehe v preteklem letu, da ste moderno opremljeni z gasilskim orodjem. Želim vam veliko uspehov v letu 1975.

S pozdravom na pomoč

Valentin Svete

Zahvaljujem se upravi Save in sindikatu za darila in za vse, kar ste mi dobrega storili. Hvaležna sem za pozornost tov. Hacetovi, Rodetu, Gogali, Borovnici in Justu Rajgel in drugim. Najiskreneje se zahvaljujem vsem delavcem Prevelke valjev in tudi Mariji Proji in Dragici iz cevarne.

Vsem prav lepa hvala

Angela Jenko

Letos je minilo natanko 30 let, odkar je začel v Savi organizirano delovati sindikat. 10. maja 1945 je bil imenovan iniciativni odbor za ustanovitev in organizirano delo sindikata. Začetki so bili težki. Na prvi sestanku odbora je prišlo samo šest članov kolektiva. Vse ostale člane sem moral poiskati sam, da smo lahko izvolili 1. sindikalni odbor. Ljudje so takrat še vedno težko priznali, da so delali za OF, ker so se bali. No, delo je steklo in morali smo začeti skrbeti za člane kolektiva. Organizirali smo ekonomijo, na kateri smo s prostovoljnimi

delom pridelali nekaj priboljška. Potrebno je bilo poskrbeti tudi za nov, mlad kader, kateremu smo morali organizirati vsaj osnovne življenjske pogoje (stanovanje, učilnice, prehrana). Tudi z učitelji in vzgojitelji smo imeli težave, saj v tem času takega kadra ni bilo. Za naše delavce smo organizirali tudi trgovino in menzo pri Peterlinu. Tudi živilske nakaznice je delil sindikat in bil odgovoren za pravilno porazdelitev po delovnih mestih.

Ob vsakem pomembnejšem delovnem uspehu smo organizirali proslavo, tudi na vse državne in republiške praznike nismo pozabili, tako da je bilo kulturno delo zelo razgibano.

Moram reči, da je sindikat v Savi v svojih začetkih delal veliko in v vseh ozirih skrbel za slehernega zaposlenega v tovarni. Akcij je bilo veliko in še bi jih lahko našteval. Včasih je bilo težko, včasih veselo. Kar nas je bilo aktivnih, smo morali pošteno delati, da smo lahko izpeljali vse akcije.

Na koncu svojega pisma pa se zahvaljujem vsem družbenopolitičnim organizacijam za priznanje in zlato značko ob praznovanju 25. obletnice samoupravljanja, sindikalni organizaciji pa se zahvaljujem za spominsko darilo, ki so mi ga izročili na sindikalni konferenci. Vsem želim veliko napredka in nikar ne zapravite, kar smo mi veterani priborili.

Jernej Srebrnjak

Ustanovili so foto-filmsko sekcijo

Danes je čedalje bolj prisotno in pomembno vprašanje, kako ustrezno usmerjati aktivnost mladih v prostem času. Ne more nam biti vseeno, ali je mlad človek prepuščen vplivu ulice, slabe družbe, kriminala, alkoholizma in narkomanije, ali pa se zanj pravočasno vzame mladinska organizacija.

Vsak dan ugotavljamo negativne vplive, ki jih ima na razvoj osebnosti med drugim tudi skrajno skomercializiran in podpoprdečen program naših kinematografov.

Mlademu človeku moramo dati možnosti, da se vključi v tiste dejavnosti, za katere kaže zanimanje, večinoma pa je treba tudi tega šele vzbuditi.

Znano je, da je vizualna telekomunikacija izredno močan dejavnik pri ustvarjanju tako javnega mnenja kot tudi miselnosti posameznika.

Veliko je odvisno od tega, kako je taka informacija posredovana. Pri tem vprašanju se stvari največkrat zapletejo, ker razlage bodisi ni ali pa ni na ustreznih višini oziroma ravni.

Zaradi navedenih dejstev se je ZSM Sava odločila ustanoviti foto-filmsko sekcijo.

Znano je, da se posveča čedalje večje število mladih amaterjev tako fotografiji kakor tudi snemanju kratkometražnih amaterskih filmov.

V ponedeljek, 3. marca 1975 je bil v sejni sobi ustanovni sestanek sekcije za foto in filmsko dejavnost. Prisotni člani so sprejeli statut, izvolili predsednika, tajnika in blagajnika ter se dogovorili o delu sekcije.

V začetnem obdobju naj bi bile osnovne naloge sekcije predvsem naslednje:

— pritegniti v skupino čim več mladih,

— organizirati serijo predavanj o filmski kulturi in vplivu filma na razvoj osebnosti,

— predvajati nekatere boljše kratkometražne filme,

— nabaviti strokovno literaturo,

— organizirati tečaj iz osnov fotografije in snemanja za začetnike,

— posneti nekatere filme s tematično našega podjetja.

Ceprav so zadane naloge zelo obširne, so člani sekcije menili, da jih bodo s prizadevnostjo in tovarniškimi medsebojnimi odnosi tudi uredili

Alidič Iztok